

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 6
— Telefon št. 3123, 3124, 3125, 3126.

Iskrajni oddelki: Ljubljana, Selesburgova ul. — Tel. 3492 in 3392

Podružnica Maribor: Grajski trg št. 7. — Telefon 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2. Telefon št. 190.

Računi pri post. ček. zavodih: Ljubljana št. 17.448.

Ishaja vsak dan raven ponedeljka.
Mesečna cena: 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 6, telefon 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor, Grajski trg št. 7, telefon št. 2455; Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1, telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

JUTRO

Pogovor s čitatelji

Težko je ob velikih dogodkih, ki se s filmsko naglico vrste na svetovni pozornici in ki pretresajo same temelje človeškega življenja na vseh področjih njegovega udejstvovanja, razumeti njih smisel in ohraniti popolno hladnokrvnost. Človek ni niti stroj niti živo bitje brez misli, čustev in lastnih pogledov na svet, da bi mogli od njega zahtevati, naj se vsemu enostavno podredi ali zgolj pasivno dojema, kar se dogaja okoli njega. To je končno v najprostejši obliki izražena osnova, ki človeku tudi v najbolj kritičnih in težkih časih dopušča, da gleda v svet mirno in hladnokrvno ter v popolni posesti svojega notranjega ravnovesja, ki mu je v takih primerih glavna opora, da motri dogajanja okoli sebe, kakor pravimo, »z mero in vago« .

Takšnega gledanja v svet pa je zmogel le človek, ki se sredi velikih dogodkov, katerim ni mogoče predvidevati razvoja, še manj pa videti njih konca, skuša izbežati vseh predsodkov, vseh tako zvanih »ustaljenih mnenj« in vseh utvar. Treba je imeti tudi pogum, pogledati resnici v obraz, pa naj bo še tako neprijetna in trpka. Kdor je v sebi močen in trden, ga tak pogled ne bo spravil iz ravnotežja. Nasprotno, le še podgalja ga bo k iskanju novih zanesljivih opor zase in okolič. Čim teže so časi, tem bolj smo potrebni stvarnih pogledov na dogodke, da bi se mogli izogniti nevarnemu speljevanju na pota utvar.

Res je, da se je mnogokrat težko držati te ravne in rešilne poti. Dogodki, ki jih z največjo napetostjo zasledujemo iz dneva v dan, se medsebojno tako prepletajo, da niti vsakega zase izmed njih, niti vseh skupaj pri najboljši volji čisto ne moremo razumeti in smo vedno znova postavljeni pred nerešljivo uganko: kaj pa sedaj? Najrazličnejši so namreč činitelji, ki odrejajo tok dogodkov: politični, gospodarski, vojaški, diplomatski, zemljepisni, zgodovinski, osebni in seveda tudi ideološki, ki odgovarjajo prav toliko različnim interesom v borbi. Toda redkokdaj je samo po eden izmed njih odločilen za ta ali oni dogodek; navadno delujejo vsi skupaj — ali vsaj po več izmed njih — v medsebojni povezanosti in prepletenosti.

Ako tega ne upoštevamo, se nam kaj rado zgodi, da smo v svojih zaključkih zelo daleč od pravičnega razumevanja dogodkov. To pa je v našem vsakdanjem življenju najbolj pogosta napaka, zlasti še ob čitanju dnevnega časopisa. Dogodki, kakor jih prikazuje dnevnik iz dneva v dan, so samo majhen izsek iz celokupnega dogajanja, pa jih zato navadno tudi zajame samo s tiste strani, ki je ob dnevu poročanja najbolj aktualna, najbolj v ospredje pozornosti postavljena. To pa seveda ne pomeni, da moramo dogodku pripisati samo takšno trenutno plat, ki znanih že naslednjega dne izgubi ves svoj pomen in se namesto nje pojavi druga stran vprašanja, ki je prav tako njegov sestavni del in ki je zato prav tako ne smemo prezreti.

Napisali smo te splošne misli za razumevanje poročil v dnevnem časopisu sploh ker mislimo, da je ta pogovor s čitatelji v sedanjih razmerah zelo potreben. Zaradi boljšega razumevanja pa želimo še dodati, da tudi z uredniškimi komentarji k dogodkom ni drugače kakor z dogodki samimi. Razvoj dogodkov je prenegal, da bi mogli v uredniških modernih dnevnikih posvetiti vsakemu izmed njih vso potrebno pozornost in ga kolikor le mogoče osvetliti z vseh, prav z vseh strani. Navadno se tudi komentariji omejujejo le na kratek časovni izsek in le na glavne oznake dogodkov, kolikor je to nujno potrebno za neposredno razumevanje položaja. Tudi na to smo želeli opozoriti svoje čitatele, da ne bi zaradi zanimanja za podrobnosti izgubili ob čitanju lista pregleda o celokupnem dogajanju, ki ga je treba od dneva k dnevu medsebojno vezati, pa da ne bi zapadli enostranski presoji razvoja.

Morda je tudi potrebno, da svoje čitatele še enkrat opozorimo na pravilno čitanje naših zunanje-političnih poročil samih. Poročila niso plod naše domišljije, temveč prihajajo k nam od drugih, njih vir pa je vedno označen. To večjemu čitatelju lahko že na prvi pogled omogoči, da se v današnji zmešnjavi nasprotujočih si poročanj o enem in istem dogodku znajde in takoj presodi, kakšna so različna stališča. Vrednost teh medsebojno si nasprotujočih poročil je prav v tem, da nam verno prikazujejo težnje in stremjenja v posrednih središčih mednarodnega dogajanja, kajti le tako se je mogoče danes dokopati do kolikor toliko jasne slike o namerah prizadetih činiteljev tega dogajanja. V dobi tolikšnih nasprotujočih si interesov, kakršna je današnja, mora torej biti upoštevana ne vira prav tako skrb čitatelja samega kakor uredništva, ki nima druge želje, kakor da bralce svojega lista kolikor mogoče točno in izčrpno informira.

Oba tabora pripravljena

Tako Nemci kakor tudi Angleži razvijajo v pričakovanju velikega spopada živahné diplomatske akcije, da se za vsak primer zavarujejo pred vsakimi presenečenji

Nev York, 3. avgusta j. (A. R.) Ameriški diplomatski opazovalci ugotavljajo, da je treba vse v Evropi zadnji čas izvedene diplomatske akcije smatrati bodisi kot neposredno, bodisi kot posredno povezane z veliko nemško ofenzivo, ki se pričakuje proti Veliki Britaniji. Oba vojna tabora skušata pred velikanskim vojnim napotom, ki bo morda prinesel odločitev v sedanji vojni, še v zadnjem trenutku kolikor mogoče utrditi svoje položaje in se zavarovati pred morebitnimi presenečenji iz zaledja.

Po mnenju teh opazovalcev je treba nemške diplomatske akcije na Balkanu, ki streme za stabiliziranjem tega prostora, ter ugotovitvi miru med tamkajšnjimi državami, prištevati v isto vrsto z govorom, v katerem je hotel sovjetski komisar za zunanje zadeve Molotov izraziti, da se stališče Sovjetske unije do britanske nemškega spora ni zadnji čas v ničemer spremenilo in da torej ni računati s tem, da bi mogla »sovjetska neznanica« še zadnji moment kakor koli vplivati tako na račune Velike Britanije, kakor na račune Nemčije. V isto vrsto spadajo slednji tudi akcije britanske diplomacije, ki si prizadeva na najhujši točki Evrope, to je na jugovzhodu ter še dalje v Bliznjem orientu ustvariti nesigurne točke, ki bi morda le še lahko v zadnjem trenutku odločilno posegle v načrte Nemčije ter izsilile njih izpremembo, oziroma vsaj odločitev njih izvedbe, kar bi v vsakem primeru lahko Angliji samo koristilo.

Kolikšen je bil doslej realni uspeh teh diplomatskih ofenziv obeh vojnih taborov, je zaenkrat težko z zanesljivostjo oceniti. Prav gotovo pa je, da bo izid te diplomatske predkanonade v veliki meri vplival tudi na izid prave ofenzive, katere pričetka je treba pričakovati neposredno po tem, ko bo Nemčija smatrala, da se je v vojnem zaledju z diplomatskimi sredstvi enako trdno zavarovala, kakor se je z orožjem pripravila na samem bojnem terenu.

Nemci razpolagajo s 30.000 letali

Helsinki, 3. avg. j. (DNB). Vprašanje velesilne na Anglijo je prejel kot slej eden glavnih predmetov, s katerim se obširno bavi finski časopisje. Tako n. pr. piše »Helsingin Sanomat«:

Kakanje na nemški napad udarja svoj žig vsemu političnemu življenju v Evropi. Povsod vlada mnenje, da bo prišlo do tega napada v sredini avgusta, ker bi bilo

kasneje prepozno. Anglija bo ali to poletje poražena, ali pa bo zmaga. Nemčija je vse svoje vojne načrte doslej držala strogo tajno, dokler ne bo prišel usodni trenutek za izvedbo. Po mnenju lista bo odločilno vlogo tudi v tej ofenzivi igralo letalstvo.

Po objektivnih cenitvah razpolaga Nemčija danes s približno 30.000 letali in zaradi tega ni čudno, ako ravno letalstvo zadaja Angliji največ skrbi. Toda tudi angleško letalstvo je vsaj v tehničnem pogledu zelo nevarno in Nemčija z njim v polni meri računa. Na koncu list naglašja, da Nemčija ne bo z napadi pričela povpre, preden ne bo imela vseh potrebnih političnih jamstev. Ako bi Nemčija s polno silo udarila na Anglijo, potem hkrati ne bi bila sposobna za trenutno akcijo, ki bi se izkazala potrebna v kakem drugem evropskem prostoru. Nastala bi nekaka »praznina sile« in v sedanjih nemirnih časih je zmerom drugod na razpolago dovolj sil, ki bi hotele izpolniti izpraznjene prostore.

Gibraltarske ladje na poti v Kanal?

Ženeva, 3. avg. j. Francoski list »Petit Dauphinois« prinaša v današnji izdaji iz Tangerja datirano vest naslednje vsebine:

V Gibraltarju zasidrana britanska vojna mornarica, ki je zapustila luko, se je razdelila v dve skupini ter odplula v zapadni smeri. Celotna moč britanskega vojnega brodogoja v Gibraltarju obsega 5 podmornic, 7 rušilcev, 3 matične letalske ladje, 3 oklopnice ter 2 pomožni krizarki. Ta akcija gibraltarske vojne mornarice je gotovo v neposredni zvezi s pričakovanim nemškim napadom na Anglijo. Glede samega napada izraža list mnenje, da je uspeh odvisen od sil, ki jih je Nemčija pripravljena vreči v borbo, v prvi vrsti pa o možnosti popolnega razmaha letalskih akcij maršala Göringa.

Glede odpornosti angleškega prebivalstva sodi list, da bo z ozirom na veliko popularnost, ki jo Churchill uživa v Angliji, angleški narod sicer še naprej enodušno stal za njim, lahko pa se zgodi, da bodo ogromna sredstva, ki jih je Nemčija pripravljena vreči v to ofenzivo, sedanji položaj v Angliji preobrnila, kar bi seveda odločilno vplivalo na potek nemške ofenzive. Ta možnost pa je seveda zaenkrat še skrivnost bodočnosti.

Kako naj bi se izvedlo izkrcanje v Angliji

Naloga nemških dalekostrelnih topov ob francoski in belgijski obali — Ustvaritev topniških zapornih pasov v Rokavskem prelivu

Stockholm, 3. avg. j. List »Stockholms Tidningen« objavlja izjavo nekega člana angleškega vojnega ministrstva, da je v Angliji znano, da je Nemčija postavila vzdolž severne francoske in belgijske obale vrsto dalekostrelnih topov. Po informacijah, ki jih imajo v angleških vojaških krogih, pa število teh topov ni tolikšno, kakor zatrjujejo vesti iz Nemčije, katerih očitno namen je zastrašiti angleško prebivalstvo. Na drugem mestu poroča list iz istega vira, da so bili opaženi zadnje dni veliki transporti italijanskih čet na egiptosko-libijsko mej.

London, 3. avg. j. (Reuter). Znani vojaški strokovnjak Cirill Salis podaja v londonskem radiu naslednje svoje mnenje o nemških dalekostrelnih topovih, ki so bili postavljeni na drugi strani Rokavskega preliva:

Verjetno je, da so Nemci res postavili dalekostrelne topove, toda to še ne znači, da je s tem naloga, ki so si jo zastavili, postala lažja. Mogoče je, da so hoteli Nemci z dalekostrelnim topništvom ustvariti nekakšno artilerijsko zaporo na obeh straneh napadalne poti preko Rokavskega preliva na obalo grofije Kent v Angliji. Kakor je znano, je Rokavski preliv med Calaisom in Doverom najožil. Toda ako bi se hotelo tudi na tem najožjem mestu ustvariti dvojne artilerijske zapornih pasov, dolgih po 18 milj., potem bi bilo pri kolikaj gosti namestitvi treba postaviti najmanj 800 topov na pčilih 15 milj. dolgi obali. Topovski zaporni ožnji, ki nai bi čuval nemške ladijske transporte v Anglijo, pa bi bil pri vsem tem še zmerom zelo redek. Zlasti v zapadnem zapornem pasu topovski ožnji ne bi bil zadosti učinkovit, ker bi bilo topništvo navezano pri

merjenju na podatke opazovalnih letal. Skratka, tak zaporni ožnji pomeni zelo problematično rešitev zavarovanja poti v Anglijo. Končno je tudi možno, da so vesti o nemških dalekostrelnih topovih, ki očitno izvirajo iz Vichyja, samo propaganda manever, čigar cilj je, preručiti Zedinjene države o brezupnem položaju Anglije.

Letalski podvigi

Berlin, 3. avgusta br. (DNB). Vrhovno poveljstvo nemške vojske je opoldne objavilo naslednje službeno vojno poročilo:

Podmornica pod vodstvom korvetnega kapitana Kretschnerja je v teku svoje vožnje potopila sedem sovražnih obojehotnih trgovinskih ladij s skupno tonazlo 56.118 bruto registrskih ton, med njimi tri petrolejske parnike, ki so bili v konvojih. S tem je ta podmornica doslej potopila že za 117.667 bruto registrskih ton sovražnih trgovinskih ladij, a poleg tega še angleški rušilec »Darin«.

Ob vzhodni obali Anglije, pred Harwichem in ustjem Temze, kakor tudi pred Hebridi, je bilo v teku 2. avgusta bombardiranih več sovražnih obojehotnih trgovinskih ladij. Tri izmed njih s skupno tonazlo 16.000 bruto registrskih ton so bile potopljene.

Noči na 3. avgust je bilo izvedenih nekaj napadov na petrolejske tanke in postojanke protiletalskega topništva v Angliji. Nemški letalci so opazili pri tem, da je v petrolejskih tankih v Thameshavenu izbruhnil velik požar.

Sovražna letala, ki so v teku včerajšnjega dne priletela nad Nizozemsko in severno Francijo, so povsod naletela na učinkovito obrambno akcijo naših lovskih letal in protiletalskega topništva. Morala so odvreči svoje bombe na slepo, kar nad odprtim ozemljem. Pri letalskih spopadih nad Isselskim jezerom in nad morjem pred Ijmuidenom je uspelo protiletalskemu topništvu sestreliti dve letali tipa Bristol-Blenheim, v bližini Le Havre pa še eno letalo istega tipa.

Angleška letala, ki so v noči na 3. avgust vdrla nad severno in zapadno Nemčijo, so bombardirala spet le nevojake objekta. Razdejala so nekaj stanovanjskih hiš, pri čemer je bilo ubitih in ranjenih nekaj civilistov. V Ehri v okrožju Gifhornu, v čigar širši okolici ni nikjer nobenega vojaškega objekta, je bilo z razstrelinimi bombami

razdejano neko kmečko posestvo. Štiričlanska kmečka družina, ki je štela tudi dva otroka, je bila ubita, dva civilista pa sta bila ranjena.

Letalski napadi v Angliji

London, 3. avgusta. j. (Reuter) Ministrstvo za letalstvo in ministrstvo za narodno obrambo objavljata: V minuli noči je bilo sovražno letalstvo nekoliko manj aktivno kot običajno. Nemška letala so vrgla bombe v severovzhodni Škotski, v jugovzhodni Angliji ter na področju Bristol-skega kanala. Nemški bombniki so povzročili le manjšo škodo, izvzemši v nekem mestu ob Bristolskem kanalu kjer so padle nemške bombe tudi na privatne hiše ter poškodovale cerkev. Šolo ter več drugih poslopij. Razen gmotne škode je bilo tudi nekaj oseb lažje ranjenih.

Bombardirana nemška mesta

London, 3. avgusta. j. (Reuter) Letalsko ministrstvo objavlja da so v minili noči angleška letala izvršila več napadov na razne industrijske in prometne objekte ter depoe petroleja v Nemčiji. Z velikim uspehom so bili bombardirani petrolejski rezervarji zlasti v Hamburgu, Gelsenkirchenu, Hammu in Manheimu. Ponovno so angleška letala metala tudi bombe na holandska, nemška in tudi francoska letališča. Posebno uspešen je bil angleški napad na letališče v bivši francoski vojni lu-

ki Cherbourgu, kjer so angleška letala navzlic siloviti sovražnikovi protiletalski obrambi s polnim uspehom odvrkla večje število bomb. Na letališču so bili razbiti hangarji, razdejane startne proge ter uničena številna letala, ki so se nahajala na letališču.

Nadalje je bilo bombardirano letališče v Hamstedtu, kjer je bilo uničenih več na tleh se nahajajočih nemških letal tipa Messerschmitt. V večji formaciji so angleška letala včeraj izvršila tudi napad na razne vojaške važne točke na Norveškem. Med drugim je bila tamkaj od angleških bomb razdejana neka radijska postaja. Angleška letala so vrgla bombe tudi na neki nemški oskrbovalni parkir ter ga težko poškodovala. Z vseh akcij so se angleška letala vrnila polnoštevilno in nepoškodovana.

V teku dosedanjih angleških zračnih napadov na Nemčijo je bilo skupno bombardiranih že nad sto nemških mest. Posebno so trpele luke ob zapadni nemski obali, v prvi vrsti Hamburg in Bremen. Zlasti Hamburg je na nekaterih mestih že domala v razvalinah. V Bremenu so razbite odnose vsaj do nerabnosti; poškodovane vse pristaniške naprave. V Leipzigu je bila bombardirana električna centrala itd. Posebno učinkoviti so bili napadi na važna nemška industrijska podjetja v Porenju. Angleška letala so razdejala vrsto tovarn v Düsseldorfu, Essen, Hammu itd. Pristanišča na Renu so bila v tolikšni meri poškodovana, so nerabna za normalen promet.

Teritorialne revizije ponovno odgojene?

Rumunija se boji, da bi v sedanjem trenutku utegnila vsaka teritorialna revizija izzvati nove težave — Novo nemško posredovanje

Sofija, 3. avgusta br. (SDA) V tukašnjih političnih krogih pripisujejo velik pomen razgovorom, ki jih je imel sredi nemški veleposlanik v Ankari Papen z ministrskim predsednikom Filovom in zunanjim ministrom Popovom. Papen se na povratku iz Solnograda odnosno Berlina, kjer je sodeloval pri razgovorih nemških državnikov z zastopniki Rumunije in Bolgarije, ustavil v Sofiji. Z bolgarskimi državniki se je sestel sredi na nemškem poslanstvu. Takoj po tem sestanku je bila sklicana izredna seja ministrskega sveta, ki je trajala globoko v noč. O tej seji ni bil izdan nikak komunik, pač pa je bilo novinarjem po seji sporočeno, da so preurjenosti vesti o tem, da bo bolgarska delegacija že prihodnje dni odpotovala v Bukarešto v svrhu pogajanj za priključitev južne Dobruže Bolgariji.

V sofijskih političnih krogih je zbudilo to sporočilo veliko pozornost, ker je bilo zadnje dni že vse pripravljeno za to, da se takoj prične pogajanja z Rumunijo. Zatrjuje se, da je sedaj nemška vlada preko Papena priporočila bolgarski vladi, naj ne forsira pogajanj, ker so notranje-politične razmere v Rumuniji tako napete, da bi v sedanjem trenutku utegnili taka pogajanja več škodovati kakor pa koristiti.

V Rumuniji namreč silno narašča odpor proti nadaljnjim teritorialnim okrnitvam in je zaradi tega rumunska vlada, kakor zatrjujejo v sofijskih krogih, prosila Nemčijo, naj posreduje v Sofiji in Budimpešti, da se pogajanja začasno odgode in teritorialne revizije odložijo do konca sedanje vojne. Ker je Nemčiji mnogo na tem, da ne pride na jugovzhodu do novih konfliktov, je to prošnjo rumunske vlade upoštevala ter v tem smislu intervenirala v Sofiji in Budimpešti.

Churchill namerava preosnovati svojo vlado

Vpoklic ministra Beaverbrooka v vojni kabinet — Govorice o omajanem Chamberlainovem in Halifaxovem položaju

London, 3. avgusta. j. (Reuter). Ministrski predsednik Churchill je povabil sedanjega ministra za letalsko produkcijo Beaverbrooka, naj vstopi v vojni kabinet. Lord Beaverbrook je ponudbo sprejel. Vojni kabinet, ki je doslej štel samo 5 članov, se je na ta način izpolnil in ojačil.

Vest o vstopu ministra za letalsko produkcijo Beaverbrooka v vojni kabinet je vzbudila v političnih krogih izredno pozornost. Splošna sodba je, da pomeni uvod v nadaljnjo preosnovo angleške vlade.

Lord Beaverbrook uživa v angleški javnosti izreden ugled zaradi velike energije, s katero je letalsko proizvodnjo Velike Britanije v kratkem dvignil na nenavadno visoko stopnjo.

San Sebastian, 3. avgusta. br. (Stefani). Vesti iz Londona potrjujejo, da bo še te dni rekonstruirana angleška vlada. Prvi korak za te izpremembe je bil izvršen s povzom lorda Beaverbrooka v vojni kabinet. Vest o nameravanem odstopu propagandnega ministra Duffa Coppere se sicer ne potrjuje, pač pa napovedujejo ostavko

predsednika tajnega sveta in vodje konservativne stranke Chamberlaina, ki naj bi se iz zdravstvenih razlogov sploh umaknil iz političnega kroga. Po informacijah londonskega poročevalca stockholmskega lista »Dagens Nyheter« je sedaj baje Lloyd George pripravljen vstopiti v Churchillovo vlado. Tudi lordu Halifaxu so baje ure štete. Resor za zunanje zadeve naj bi prevzel vodja liberalcev Sinclair.

Politična afera v Carigradu

Carigrad, 3. avg. br. (Stefani) Pred nekaj tedni so bili v Carigradu aretirani trije Nemci, ki so bili osumljeni rovarjenja proti javnemu redu v Turčiji. Vsi trije so bili postavljeni pred sodišče, ki pa jih je sedaj opustilo in so bili tudi že izpuščeni iz zapor. V zvezi s to afero sta bila danes odstavljena direktor politične policije v Carigradu in njegov pomočnik ter premeščena nekam na vzhod.

INSERIRAJTE V „JUTRU“!

Vojna v Sredozemlju

Vojne operacije omeje predvsem na udeleževanje letalstva

Rim, 3. avgusta. br. (Stefani). Vrhovno poveljstvo italijanske vojske je danes popoldne objavilo naslednje službeno vojno poročilo:

Po preverjenih ugotovitvah so požari, ki so nastali v Haifi ob priliki zadnjega našega letalskega napada, trajali tri dni. V Sudanu je skupina naših letal bombardirala železniške naprave v fuki Sudan. V nekem skladišču nastal požar. Velika škoda je bila prizana napravam letališča v Gebetu. Na vzletišču je bilo zadetih okrog 10 sovražnih letal. V Keniji so bile blizu Bune napadene in deloma tudi s strojnimi obdelovalne površine čete in kolone avtomobilov. V severni Afriki so sovražna letala napadla Bardijo, ne da bi povzročila večjo gmočno škodo. Med tamkajšnjim vojaštvom je bilo nekaj žrtv.

Sovražna letala so napadla tudi letališče v Cagliariu. En vojak je bil ubit, trije so bili ranjeni, a materialna škoda je neznatna. Ob priliki tega napada sta bili sestreljeni dve sovražni letali. Posadka enega izmed letal je bila rešena.

Kako je bila potopljena podmornica „Oswald“

Rim, 3. avgusta. r. (Stefani). Kakor smo že poročali, je v četrtek uspelo italijanski rusilcu »Ugoino Valvadi« potopiti angleško prekoceansko podmornico »Oswald«. Italijanska vojna ladja je bila na patrulni vožnji, angleška podmornica pa se je baš vračala z neke dožge vožnje v svoje oporišče. Nastopil je že mrak, ko je strža na stolpu 2 — 2,5 km daleč opazila, da se angleška podmornica nič kaj naglo ne obrača. Italijanska vojna ladja se je takoj z brzino nad 40 km poglajala za njo, jo dohitela in poškodovala, se preden se je mogla potopiti. Takoj nato so z ladje odvrli nekaj podvodnih bomb. Bila je že tema, vendar so se jasno razlikovali madeži nafte na vodni gladini. Ko se je podmornica potapljala, so na vodi opazili luč in znamenje na pomoč. V resnici je uspelo rešiti 52 angleških mornarjev, poveljnika podmornice in 4 častnike. Le trije angleški mornarji so utonili.

Podmornica »Oswald« je bila najnovejšega tipa. Na vodni gladini je izpodirala 1500 ton vode. Oborožena je bila z 8 torpedinimi cevmi, dvema topovima in več strojnimi. Razvijala je brzino 17 milj na uro.

Angleško vojno poročilo

London, 3. avgusta. br. (Ass. Press). Angleško letalsko poveljstvo v Kairu je dopoldne objavilo komunikate, v katerem ugotavlja, da je bilo v juliju sestreljenih 49 italijanskih letal. Ob priliki napadov na italijanska letališča je bilo uničenih ali poškodovanih še nadaljnjih 37 aparatov.

Roosevelt o potrebi vojaške pripravljenosti

Zedinjene države morajo uvesti vojaško obveznost, da bo državna obramba v vsakem pogledu popolna

Washington, 3. avg. br. (SDA). O priliki današnje novinarske konference so se obrnili novinarji na Roosevelta z vprašanjem, kakšno stališče zavzema on glede uvedbe splošne vojaške obveznosti v Zedinjenih državah. Roosevelt jim je odgovoril:

Odkločno sem naklonjen predlogu zakona, s katerim se uvaža splošna vojaška obveznost. Prosim, da to mojo izjavo doslovno zabeležite in objavite. Sedanja vojna je pokazala, da zahteva sodobna obramba države totalitarno obrambo. Države, ki nimajo dovolj izvežbane in pripravljene armade, so brez razlike v slabem položaju. Amerika je leta 1917 postavila armado 4 milijonov vojakov, toda

Včeraj so angleška letala bombardirala Bardijo. V tamkajšnjih vojaških skladiščih so izbruhnili požari. Plameni so se dvigali mestoma 200 m visoko. Dim je bilo opaziti še 60 km daleč.

Druga skupina letal je bombardirala Asmaro in Massauo v Eritreji. V petrolejski rafineriji v Ciccu pri Massauu je izbruhnil velik požar.

Na abesinski meji so angleška lovka letala sestrelila dve sovražni letali, eno pa poškodovala. V bližini Mojaale so angleška letala bombardirala italijanske čete, ki so se baš koncentrirale.

Obstreljevanje Gibraltarja

Algeiras, 3. avgusta. br. (SDA). Neznana letala so v pretekli noči znova bombardirala Gibraltar. Kljub izredno ostremu protiletalskemu ognju jim je uspelo bombardirati angleške vojaške oddelke ter prizadejati Angležem precejšnjo škodo.

Italijanska sodba o položaju Anglije

Rim, 3. avg. AA. (Stefani). Današnja številka italijanske revije »Relazioni Internazionali« objavlja članek pod naslovom »Znamenja propada britanskega imperija« in v njem pravi med drugim:

Britansko letalstvo lahko danes ugotovi in vzam na znanje sledeče:

1. Sodelovanje dominionov in čezmorskih posestev postaja čedalje manjše. Te sile postajajo centrifugalne. Kanada ne bo več pošiljala moštva v boj. V Južni Afriki se zbirajo sile, ki so sovražno razpoložene do vojne. Narodno socialistično gibanje dohva čedalje večji pomen.

2. V Evropi je bila Francija prva sotrudnica Velike Britanije, vržena iz boja za dolgo vrsto let. Drugi sotrudniki britanskega cesarstva, Društvo narodov, je zaprlo svoja vrata. Po propadu Francije, Belgije, Holandije, Danske in Norveške na britanskem otočju ne pada več sadje, pač pa nemške kroglice.

3. Na Daljnem vzhodu London nima ničesar več iskati.

4. Sredozemski odsek je italijanski. Dopolnilni špansko-portugalski sporazum od 30. julija pomeni ogromen preobrat v politiki, zlasti če upoštevamo tradicionalno politiko Lizbone do smernice iz Londona.

5. Na Tihem oceanu gredo stvari za Veliko Britanijo slabo in politika japonskega cesarstva je postala zelo delovna.

6. Moralna opora britanskega cesarstva so bile Zedinjene ameriške države, toda politika nevtralnosti, ki jo mora predsednik Roosevelt izvajati iz volilnih in ustavnih razlogov, gre čedalje bolj za tem, da se Zedinjene ameriške države odcepijo od britanskega cesarstva.

ta armada je bila še le po 13 mesecih pripravljena za borbo. Bil je zgolj srečen slučaj, da takrat na meriškem ozemlju ni padel niti en strel. aDnes je položaj docela drugačen. Moderna vojska ne pozna meja. Toda ne samo zaradi tega, nego tudi za to je potrebna, da Zedinjene države pravčasno organizirajo primerno armado, da se s tem že v naprej prepreči nepotrebno prelivanje krvi. Če bo napadalec vedel, da mora računati z dobro oboroženo, izvežbano in pripravljeno armado, si bo dvakrat premislil, predno se bo odločil za napad. Zaradi tega je nujno potrebno, da se uvede splošna vojaška obveznost ter da se vsi rodovi vojske dobro izvežbajo in opremijo.

zadnjem govoru poudaril, da smatra sovjetska vlada za svojo dolžnost, da glede na mednarodni položaj izda vse potrebne varnostne ukrepe na vseh svojih mejah. Ti ukrepi pa nimajo nikakega ofenzivnega značaja in niso naperjeni proti nikomur, tem manj, ker je na zapadu Nemčija, s katero je sovjetska Rusija v prijateljskih odnosih, na drugi strani pa Rumunija, do katere nima sovjetska Rusija nikakih nadaljnjih teritorialnih zahtev.

Ugibanja o načrtih Moskve

London, 3. avgusta. j. (Reuter). Današnji »Daily Telegraph« poroča iz Curiha, da je v ruskem delu zasedene Poljske koncentriranih 20 sovjetskih divizij. Vobče se opazja na nemško-sovjetski meji na Poljskem zadnji čas izredno živahno kretanje vojaških enot. List ponovno objavlja iz raznih virov prihajajoče vesti, da se pripravljajo revizija sedanje sovjetsko-nemške meje na korist Sovjetski uniji, ki želi tudi na tem področju obnoviti meje nekdanje carske Rusije.

Ankara, 3. avgusta. j. (Reuter). Mnogi tukajšnji politični opazovalci so mnenja, da bo na končno Stalino odločitev glede bodoče politike Sovjetske unije v veliki meri vplival izid vojne akcije proti Veliki Britaniji in sicer že v najbližji bodočnosti. Ti opazovalci vidijo v zadnjem govoru Molotova znak, da bo Sovjetska unija pospešila svoje lastne obrambne priprave. Skoraj gotovo je, da bo Stalino in Molotov Rusijo tako okrepili, da bo lahko varovala svoje lastne interese ne glede na rezultat nemškega napada na Veliko Britanijo.

Moskva, 3. avgusta p. Vsi današnji moskovski listi obširno pišejo o terorju finskih oblasti proti onim, ki so prijateljsko razpoloženi do Sovjetske Rusije. Listi zelo ostro obsojajo ta teror in poročajo v zvezi s tem, da je prišlo v Helsinkiju in v drugih mestih Finske zadnje dni do velikih spopadov s policijo ter da je bilo mnogo ljudi ranjenih in zaprtih. Vsi listi pozivajo sovjetsko vlado, naj temu početju napravi konec. V moskovskih diplomatskih krogih prevladuje mnenje, da je to pisanje moskovskega tiska simptomatično in da se lahko z vse gotovostjo pričakuje, da bo zvečala Finska enako ušodo, kakor so jo doživela baltske države. Resnost položaja dokazuje tudi dejstvo, da je finski poslanik v Moskvi Paasikivi nenadno odpotoval v Helsinke.

Dalekosežni japonski načrti

Tokio, 3. avg. j. (A. R.). V japonskih diplomatskih krogih se že nekaj dni govori o odločitvi japonske vlade v smeri preuči meritev japonske zunanje politike na pot najtesnejšega sodelovanja z osjo Berlin-Rim. List »Tokio Niči Niči« objavlja v današnjih sobotnih izdajah prve informacije iz dobro informiranih japonskih krogov, po katerih želi japonska vlada prirediti direktna pogajanja v Berlinu in Rimu s ciljem ustvariti močno politično antanto z državama osi. V Tokiju se bavijo z načrtom, poslati samega zunanega ministra Matsuoka v Berlin in Rim, kjer naj bi stopil v direktno stik z nemško odnoso italijanske vlade.

Kakor znano, sta v svoji nedavni izjavi predsednik japonske vlade Konoje in zunanji minister Matsuoka naglasila, da bo cilj nove vlade, sodelovati s silami, ki hočejo zgraditi na svetu nov red. Kot prvi korak na poti k temu cilju namerava torej japonska vlada odino najprvo prirediti razgovore z državama osi, ki nasledujejo iste cilje. Na teh razgovorih naj se razčisti vsa vprašanja vzajemnega dela Japonske, Nemčije in Italije.

Po mnenju japonskega lista, ki objavlja te informacije, je verjetno, da se bodo v Berlinu in Rimu vršila pogajanja o osnovanju ter o uditvi miru med »vzhodnoazijskim blokom«, »pancevopskim blokom«, »panameriškim blokom« in »sovjetskim blokom«. Ob tej priliki se bo postavil tudi načrt o rešitvi kolonialnega vprašanja, dalje se bodo določile smernice o novi razdelitvi prirodnih bogastev kakor tudi problem novega denarnega sistema.

Japonska bo skušala uveljaviti svoje prizadevanje po ustvaritvi močne politične antante z evropskimi državama osi — seveda po ureditvi japonsko-ruskih odnosov ter skupno s tem po osnovanju velikega vzhodnoazijskega bloka. — tudi v primeru, da bi prišla s tem v konflikt z Zedinjenimi državami.

»Niči Niči« zaključuje, da je japonska vlada celo razpravljala že tudi o datumu kdaj naj se pogajanja v Berlinu in Rimu prične.

Vremenska napoved

Zemunska: Jasno ali pa delno oblačno vreme po vsej državi. Temperatura se ne bo dosti spremenila.

Bencinska stiska v Franciji

Pomanjkanje tekočega goriva postaja v industriji in prometu vedno bolj občutno

Vichy, 3. avg. br. (SDA). Sinoči je vlada odobrila dekret, ki določa razpust cele vrsta vojaških enot. Aktivno kakor tudi rezervno vojaštvo preide takoj v formacije delavne službe. Nadalje je ministrski svet razpravljal o ukrepih proti angleški blokadi, ki se je sedaj razširila na vse ozemlje Francije in kolonije, kolikor so pod kontrolo vlade v Vichyju.

Po seji je minister industrije Belin izjavil novinarjem, da je postalo vprašanje oskrbe zasedene in nezasedene Francije z bencinom in nafto izredno akutno. Pomanjkanje tekočega goriva je opaziti že povsod v industriji in prometu. V normalnem času rabi Francija po 200.000 ton takega goriva na mesec, njene sedanje zaloge pa znašajo po validnih podatkih le 240.000 ton. V francoskih sredozemskih lukah je sicer še nekaj stoitot tona bencina, ki bo v kratkem prepeljan v Francijo, toda vse te zaloge še daleč ne bodo zadostale za potrebe industrije in prometa.

1.5 milijona mrtvih in ranjenih

Grenoble, 3. avg. j. (A. R.). Včerajšnji francoski listi objavljajo spomenico francosko-ameriškega komiteja, v kateri se

navajajo podatki o izgubah Francije v dosednji vojni. Po podatkih, ki izvirajo iz uradnih virov, je imela Francija v vojni z Nemčijo 1.5 milijonov mrtvih in ranjenih. Spomenica ugotavlja, da so te silne izgube dale Franciji polno pravico, da sklene separatni mir z Nemčijo in Italijo.

Ukinitev sekvestrov

Bern, 3. avg. AA. (DNB). Francoski uradni list je objavil dekret o ukinitvi sekvestrskih ukrepov, izdanih lani v decembru proti nemškim in italijanskim državljanom. Varuhi morajo interesentom vrniti na zahtevo njihova imetja in obenem podati račun o njihovem upravljanju. Kot kontrolni organ za izvedbo teh določil fungira državno tožilstvo.

Smrtna kazen za službovanje v drugi vojski

Vichy, 3. avg. AA. (Havas). Odslej bodo s smrtno kaznovani vsi Francozi, ki bi brez dovoljenja francoske vlade stopili v vojsko drugih držav. Francoska vlada poziva vse Francoze v tužini, da se vrnejo v domovino, ako se hočejo rešiti smrtne kazni. Rok traja do 15. t. m.

Načela sovjetske zunanje politike

Glavni odstavki iz ekspozicije Molotova na seji sovjetskega vrhovnega sveta 1. t. m.

Govor predsednika sveta ljudskih komisarjev in komisarja za zunanje zadeve Sovjetske unije Molotova na 7. zasedanju vrhovnega sovjetskega sveta v četrtek 1. avgusta so spričo pomena, ki ga v zvezi s sedanjo vojno pripisujejo Rusiji v obeh vojnijskih taborih in pa zaradi jasnih pojavnosti, ki jih je dal nemški kancelar Hitler o nemško-ruskih odnosih v svojem govoru pred rajstvom 19. julija, pričakovali po vsem svetu z največjim zanimanjem. Žal do danes noben list izven Rusije, ki bi nam bil dostopen, ni še objavil Molotovljevega govora v celoti, medtem ko so se poedine agencije omejile le na izvlečke nekaterih važnejših njegovih odstavkov. Tudi mi smo se morali v četrtek zadovoljiti le z dvema viroma, ki sta nam bila na razpolago in po katerih nam govoru dobesedno ni bilo mogoče posneti. Zato hočemo danes posneti po objavi v beograjski »Politiki«, pri kateri je kot vir označena sovjetska agencija Tass (od naše agencije Avale govorimo nismo prejeli), in po primerjavi z drugimi listi nekaj važnejših mest, da tako prikažemo njegovo glavno vsebino tudi našim nedeljnim čitateljem.

Vojna na zapadu

V prvem delu svojega govora je Molotov na kratko prikazal razvoj vojnijskih dogodkov na evropskem zapadu. V tej zvezi je pripomnil: »V poldrugem mesecu je bil zlomljen odpor Francije in ona je morala zaprositi za premirje. Velika Britanija misli, da mora nadaljevati vojno. Sovjetska unija bo zasledovala dogodke z največjo pozornostjo in jo še posebej zanima proučevanje razlogov velike slabosti Francije, države, ki je bila zaradi vojne najbolj prizadeta...«

Ko je nato prikazal Hitlerjevo mifrovno ponudbo Angliji in angleško odklonitev te ponudbe, je Molotov pripomnil: »Ta vojna je na ta način postala zelo težka za Anglijo«. Konca sedanje vojne po Molotovljih izjavah ni mogoče predvidevati, kajti »verjetno se svet nahaja samo v eni izmed faz te vojne, v kateri si sedaj stojte nasproti na eni strani Italija in Nemčija, na drugi pa Velika Britanija, ki uživa podporo Zedinjenih držav Severne Amerike«.

Odnosaji z Nemčijo

Navzlic temu razvoju — je dalje izjavil Molotov — pa se politika nevtralnosti in miru, ki jo zastopa Sovjetska unija, ni v ničemer spremenila in Rusija se vojne ne želi udeležiti. Posebej je še poudaril: »Sovjetska vlada izdaja politiko najstrožje nevtralnosti glede vseh mogočih zapletov, ki bi mogli nastati v odnosih med Nemčijo in drugimi državami, zlasti pa se trudi, da v naprej odstrani sleherni možnost spora z Nemčijo. Dokaz za to je dejstvo, da je ne le izvršena mirna razmejitve med obema državama, temveč da tudi ni zaradi kasnejših dogodkov niti najmanj oslabilen sovjetsko-nemški sporazum o nenapadanj. Nasprotno, ti dogodki so v le še večji meri poudarili važnost obstoja tega sporazuma in njegovega kasnejšega razvoja«.

Molotov je v nadaljnjih izjavah odbil vsa nasprotna ugibanja interesirane propagande ter je še enkrat poudaril: »Mi lahko samo potrdimo, da je po našem prepričanju osnova, na kateri so zgrajeni prijateljski in dobri sosedski odnosji med SSSR in Nemčijo še nadalje čvrsta in da ona ni nima značaja trenutne kombinacije, ki bi nastala iz slučajne konjunktore, temveč da odgovarja interesom sovjetske Rusije in Nemčije«. Te izjave, ki so še nekoliko bolj precizne od nedavnih Hitlerjevih izjav, ne dopuščajo potem takem nobenega dvoma več glede značaja rusko-nemških odnosov, kakor se ti sedaj predstavljajo.

Odnosaji z Italijo

Znabiti največjo pozornost v Molotovljem govoru pa je vzbudil odstavek, ki se nanaša na Italijo. Doslej je prevladovalo mnenje, da sta se o delitvi interesnih sfer dogovorili samo Nemčija in Rusija, v kolikor se je to tilkalo obeh neposredno, medtem ko je bilo tudi iz Hitlerjevih izjav razvidno, da se Italija temu sporazumu z vidika svojih interesov ni še pridružila. To izhaja sedaj tudi iz Molotovlje ugotovitve o Italiji, ki pa je takšna, da pušča v naprej vse možnosti v tej smeri odprte: »Prav tako mora poudariti, da so se naši odnosaji z Italijo v zadnjem času izboljšali. O priliki izmenjave misli na področju zunanje politike med predstavniki naših dveh držav se je v polni meri pokazala možnost, da se zavaruje medsebojno razumevanje«. Molotov je to upanje še posebej izrazil glede trgovinskih odnosov z Italijo.

Rusija in Anglija

V nadaljevanju svojega govora se je Molotov dotaknil odnosov z Anglijo in izjavil dobesedno: »Glede sovjetsko-angleških odnosov ni v zadnjem času nastopila nobena bistvena sprememba. Moramo priznati, da je bilo po vseh neprijateljskih dejanjih Velike Britanije proti SSSR, o čemer je bilo že večkrat govora pred vrhovnim svetom, težko pričakovati ugoden razvoj sovjetsko-angleških odnosov, čeprav je bilo imenovanje Crippsa za britanskega veleposlanika v SSSR očiten znak želje Velike Britanije, da izboljša svoje odnose s sovjetsko Rusijo«.

V nadaljnjih izjavah je Molotov obširno govoril o priključitvi Besarabije in severne Bukovine. Potem ko je izrazil zadovoljstvo nad tako hitro in mirno rešitvijo tega vprašanja, je pripomnil: »Z našimi strani gredo lahko sedaj naši odnosaji z Rumunijo po povsem normalni poti«.

Severne države

Podrobno je nato Molotov opisal tudi priključitev treh baltskih držav, katere odbritev je bila skupno z ono Besarabije in Bukovine postavljena na dnevni red zasedanja vrhovnega sovjetskega sveta. Zunanje-politični pomen te priključitve je Molotov takole obeležil: »Dejstvo, da bodo odslej meje Sovjetske unije na obali Baltičkega morja, smemo smatrati kot čimtelj največje važnosti za našo državo. Tako bomo imeli na Baltičkem morju luke, ki ne zamrznejo, kar je prav tako zelo važno«.

Glede Finske je Molotov ugotovil sklenitev novih dogovorov, obenem pa finske odgovorne kroge takole posvaril: »Razumljivo je, da nekateri elementi med finskimi vladnimi krogi še nadalje delujejo proti onim slojem finskega naroda, ki iskreno žele udržitve dobrih odnosov med Finsko in SSSR. Odnosaji naših dveh držav morajo imeti od tega samo škodo«.

Zanimive so bile Molotovljeve izjave glede skandinavskih držav, s katerimi so trenutni odnosaji odvisni »od položaja, nastalega v teh državah«. Zato je Molotov dejal, da se ne more glede Norveške »še ničesar dokončnega reči glede na posebni položaj te države«. Glede Švedske pa je govoril o interesu obeh držav glede razvijanja medsebojnih trgovinskih in sploh gospodarskih odnosov.

Stiki z Jugoslavijo

Svoja izvajanja glede Balkana je Molotov začel takole: »V pogledu naših odnosov z balkanskimi državami je potrebno najprej opozoriti na dejstvo, da so uvedeni diplomatski odnosaji z Jugoslavijo. Ako je na eni strani točno, da nas ne zadene nobena krivda, ker ni bilo doslej diplomatskih odnosov med Sovjetsko unijo in Jugoslavijo, je treba na drugi strani reči, da je do uvedbe teh odnosov prišlo na predlog jugoslovenske vlade, ki ga je Sovjetska unija sprejela. Smemo se prav tako nadeti, da se bodo naši gospodarski odnosaji z Jugoslavijo postopno čedalje bolj razvijali«.

Takoj nato je glede Bolgarije pripomnil tole: »Naši odnosaji z Bolgarijo se lahko smatrajo za normalne in sme se takoj dodati, da ni med Sovjetsko unijo in Bolgarijo nobenih nasprotij, ki bi mogla ovirati tudi nadaljnje poboljšanje teh odnosov«.

Zaključna izvajanja

Nadaljnja izvajanja je Molotov posvetil Turčiji in Iranu, gleda katerih je pripomnil, da ni nastopil noben nov in bistven element glede odnosov z njima, vendar je na naslov obeh spregovoril nekaj svaril v zvezi z dokumenti, objavljenimi v šesti nemški »Bell knjigi«, ki odkrivajo zavestne namere na Bliznjem vzhodu.

Glede sovjetsko-japonskih odnosov je ugotovil nejasnost, precej oster pa je bil na naslov v Zedinjenih držav Severne Amerike (ki ne priznavajo dejanskega stanja v Baltiku), medtem ko je poudaril prijateljske odnose »veliko nacionalno kitajsko«.

Na koncu je Molotov pokazal na potrebo največje čujčnosti Sovjetske unije, najstrožje pripravljenosti in krepitev vseh njenih notranjih in zunanjih pozicij, »tako da nas noben dogodek ne bo našel nepripravljen«. Za presojbo vodenje ruske politike se v tej zvezi zdil vsen zlasti naslednji odstavek iz njegovih zaključnih izjav: »Jačanje ene in slabitev druge vojske stranke izliva resne reperkusije ne le v Evropi, temveč tudi v drugih delih sveta«. Tu je Molotov še posebej opozoril na problem kolonialnih posestev, ki stopa po njegovih izjavah v zelo perečo fazo.

Maksimiranje cen lesa

Beograd, 3. avg. AA. V zvezi z odlokom o maksimiranju cen drv za kurjavo sporoč urad za nadzorstvo nad cenami naslednje:

Oni, ki iz tehničnih in drugih razlogov ne morejo nabavljati drv za kurjavo na nakladalnih postajah, se lahko pred nakupom poslužijo posredništva veletrgovcev, ki imajo pravico za svoje usluge zahtevati provizijo za nabavo z nakladalnih postaj na področju urada za kontrolo cen. Za nabave s področja banovine Hrvatske je prepovedano zahtevati to provizijo. Provizija veletrgovcev ne sme biti večja kot 6% od maksimalnih cen na nakladalnih postajah. Provizija pade v breme kosmatnega zaslužka trgovca, na drobno, ki je določen z maksimalnimi cenami, ki veljajo za prodajo drv na drobno.

Odlikovanja

Beograd, 3. avg. b. Z redom Jugoslov. kroze 2. stopnje je odlikovan univ. prof. Jozef Plečnik, z redom sv. Save 3. stopnje inž. Milan Lenarčič, prof. Karel Dermastija in stolni kanonik Rudolf Janežič. Z redom sv. Save 5. stopnje sta odlikovana pooblaščenca prodajalca srečk Državne razredne loterije Alojzij Planinšek v Ljubljani in Josip Bežjak v Mariboru.

Iz državne službe

Beograd, 3. avgusta p. K železniški kurirnici v Kraljevu je premeščen Stanislav Obereigner, dosedaj kontrolor pri železniški kurirnici v Ljubljani. — Sprejeta je ostavka na državno službo, ki jo je podala Marija Krefl, rojena Nežmah, kancistka pri sreskem sodišču v Celju. — K gozdar-skemu oddelku banske uprave v Ljubljani je premeščen inž. Miran Brinar, dosedaj pri šumski direkciji v Ljubljani.

Požar v stanovanju papeškega nuncija

Beograd, 3. avgusta p. V pretekli noči okrog 3.30 je nastal v privatnem stanovanju papeškega nuncija msgr. Ettorea Fellicia v ulici sv. Save 24. manjši požar. Gasilci so takoj intervenirali in požar lokalizirali. Škode je malo.

Zaključek trgovinskih pogajanj s Slovaško

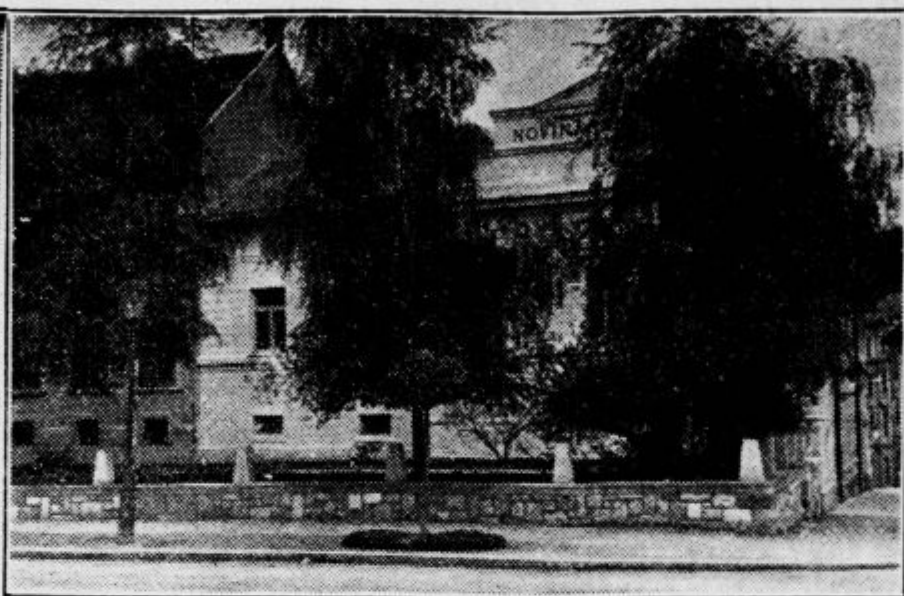
Beograd, 3. avg. p. Danes so se zaključila trgovinska pogajanja, ki sta jih vodila naša in slovaška delegacija zadnjih 10 dni. Podpisana je trgovinska in klirinška pogodba, pogodba o rečni plovidbi in veterinarska konvencija. Klirinški sporazum določa med drugim tudi obračunske tečaj obeh valut v razmerju 150 din za 100 slovaških kron. Za blago, ki ga bo Jugoslavija uvažala iz Slovaške, so določeni kontingenti tako za bombažno prejo, volnene tkanine, celuložno volno, kable, rotacijski papir itd. Slovaška pa bo iz Jugoslavije uvažala masl, slanino, svinje, pirit, magnezit, suhe slive, zgodnje sadje, jabolka ter rečne in morske ribe.

Koncentracija sovjetskih čet v Besarabiji

Berlin, 3. avgusta. p. V vojaških krogih mnogo komentirajo koncentracijo sovjets-

Tam, kjer danes stoji Novinarski dom

Zapiski iz zgodovine Novega trga in palače, v kateri si je organizacija slovenskih novinarjev uredila svoj dom

Novinarski dom iz Gosposke in Vegove ulice

Razstava slovenskega novinarstva na ljubljanskem velesejmu leta 1937 nam je dovolj jasno pričala o pomenu in važnosti te organizacije. Da so si slovenski novinarji po tridesetih letih svoje organizacije povzpeli tako visoko, da so ustanovili lastni dom, jim mora vsak kulturni človek prav iz srca čestitati. Vsa-ko važnejše poslojpe ima kolikor toliko pestre zgodovine, tako tudi Novinarski dom.

Naselbina kranjskih plemenitašev

Okoli leta 1200 so priključili Staremu trgu naselbino v obsegu od današnjega šentjakobskega mostu, Čojzove ceste, Vegove ulice do Kongresnega in Dvornega trga ter jo imenovali »Novi trg«. Bila je v tem času precej trdnost obzidana. Zadnji koroški vojvoda Ernest Zeleni pa je zaukazal leta 1416, da se poskrbi temu, da mesta trdnost obzidi, osobito ker se je mestu bližala turška sila. Najstarejše listine pričajo, da so bili prebivalci tega okraja pravi meščani, trgovci in obrtniki, ne pa samo plemiči, kar se rado trdi. To nam potrjuje tudi dejstvo, da je trgovina razvijala na stiku vodnega in cestnega prometa, torej na Ljubljani in ob tržaški in dunajski cesti. Vse kaže, da so se plemiči prvotno naselili na sedanjem Novem trgu in šele pozneje tudi v Gosposki ulici, ki so se trgovci preselili na sedanji Mestni trg. To se je zgodilo potem, ko je ponehala turška sila in se je pričela razvijati trgovina, s katero je raslo tudi blagostanje.

Ta del mesta Ljubljane je imel leta 1604 komaj šest poslojpe, pa še med temi so bile štiri pristave. Štiri in trideset let pozneje (1638) — torej v Valvasorjevem času — so našli na Novem trgu že 78 hiš z 29 gosti. Leta 1685 je imel ta kraj 66 hiš in 15 gostov. Ta del mesta se je pričel šele prav razvijati, ko so bile hiše lepo razvrščene v ulice, kjer so bile poleg današnjega Novega trga že Gosposka in Židovska in pričetek današnje Križevniške, kateri so takrat dejali Ribiška ulica. Vzporednica te je bila današnja Salendrova. O tem imenu sta se pojavili dve razlagi: ali je okrnjeno iz Saltingergasse in bi spominjalo na ljubljanskega župana Andrijana Saltingerja (1601), ali pa so ji ga vzeli nizozemski Pomorjanci (Seeländer), ki so za Marije Terezije prišli v Ljubljano zaradi osuševanja barja in tod stanovali. Konec Salendrove ulice, kjer je danes Napoleonov trg, so prej zvali Valvasorjev, še prej pa Križevniški ali Nemški trg, kjer so se križevniški naselili najkasneje že leta 1228. Breg je bil že v davnih časih važno trgovsko pristanišče in skladišče, ob koncu 18. in v začetku 19. stoletja, pa tudi središče duševnega življenja ljubljanskega mesta, shajališča »duševne aristokracije«. Vse ta prostor je oklepal mestni zid, skozi katerega sta vodili Nemška ali Križanska vrata; v spisu so jih imenovali tudi Tržaška ali Gradiška vrata, ki so bila blizu današnjega vseučilišča, kjer so do leta 1747 bivali vicedomski. Zato so se tudi imenovala Vicedomska, pa tudi Fistska vrata.

Ko je celjski grof Urh III. napadel Ljubljano

Rekli smo, da so se plemiči naselili najprej na sedanjem Novem trgu in šele pozneje po vsem zazidanem prostoru. »Argo« iz leta 1895 naštevajo poleg bistriškega dvora na Bregu 25 plemičskih družin, ki so se tu naselile. Leta 1441 je celjski grof Urh III. napadel Ljubljano. Ljubljancem so ta napad pogumno odbili, zato se jim je izkazal cesar Friderik IV. hvaležnega s tem, da so bile njih hiše, in kar je pripadalo k njim, tudi vrtni, njive in travniki, prosti davka. Izmed 76 posestnikov na Novem trgu jih je bilo 25 patidenkov* in sicer: 20 v Židovskih, 7 v Gosposkih, 2 v Ribiških ulicah, dalje 4 na Novem trgu in 2 na Bregu. Tudi današnji Novinarski dom je bila patidenčeva hiša. Vse te hiše so bile prezidane iz dveh ali več hiš v eno. Važno so tudi označbe posameznih hiš, kajti do leta 1770 niso bile hiše zaznamovane s številkami. Šele leta 1770 je bilo uvedeno prvo številčenje hiš v Ljubljani. Pa tudi zdaj so numerirali po tekočih številkah celo mesto kot celoto, ne kakor je to dandanes, vsako ulico posebej. Današnja označba hiš po ulicah in številkah datira od leta 1876. Leta 1802 je štela Ljubljana t. j. mesto v okviru nekdanjega obzidja, 358 števk; a zadnja je bila zabeležena na hiši dedičev grofa Seifrida Lichtenberga v Gosposki ulici 12. današnji Novinarski dom. Novo številčenje ljubljanskih hiš se je izvršilo leta 1905 in so pri tej priliki našli v mestu 314 hiš. Začeli so šteti pri magistratu, ki je dobil številko 1.

* Zaradi junaštva, vdanosti in zvestobe do vladarja, ki so jih izkazali borci pod poveljstvom Jurija barona Apfaltrerna, ko so Celjani oblegali Ljubljano leta 1442, je oprostil cesar Friderik IV. nekatere lastnike ljubljanskih hiš, ki so se udeležili tega boja, in njihove naslednje plačevanja davka. Taki srečniki so plačevali samo en kracar davka na leto, kar je veljalo za nekakšen zunanji znak, da so podložni magistratu. Ta davek so imenovali »patidenke«, hiše pa »patidenčev«.

zadnja je bila na mestni hiši tik rotovža na levo. Naša hiša je dobila tedaj številko 207.

Od Nikolaja Bonhoma do banke Slavije

Oglejmo si nekdanje posestnike tega doma oziroma prejšnjih poslojpe. Ljubljanski mestni arhiv hrani davčne in posetne knjige, ki segajo nazaj do leta 1600. Na mestu današnjega »Novinarskega doma« sta stali v začetku 17. stoletja dve hiši. Po davčnih knjigah sodeč je bila ena večja, druga manjša. Oglejmo si najprej posestnike in goste večje hiše: od 1600 do 1619 je bila tu Bonhomova hiša. Nikolaj Bonhomo (nemški so ga imenovali Gutmann) je bil deželni upravitelj na Kranjskem in je leta 1595 upravitelj grad Volčji potok in sicer vzajemno s svojim bratom Adamom Bonhomom, ki je dne 30. marca 1597 umrl in bil v Mengšu pokopan. Od 1619 do 1622 Herbert pl. Lamberg (Sauenstein), ki je leto pozneje zapustil hišo svojim dedičem, ki so jo ohranili v svoji posesti do leta 1673. Gostaci v tej hiši so bili: od 1624 do 1634 Konrad Stosser, krojač, 1636 Adam Plošč, krojač. Od 1637 do 1647 ni nihče gostil v tej hiši, pač pa naletimo leta 1648 kar na dva: Jurij Macher in Caha-rija Putz, steklar. Leta 1651 se je vselil še Janez Schrupp, čuvaj, in tako so ostali do leta 1657 vsi trije v hiši, ko so Lambergovi dediči kupili še drugo manjšo hišo.

V manjši hiši pa so se vrstili posestniki takole: od 1600 do 1603 Peter Sekhli, brivec, od 1604 do 1606 vdova Petra Sekhla, od 1607 do 1624 dediči Petra Sekhla. Leta 1625 se je vselil kot gostek pek Luka Brenčun, ki je leta 1632 kupil hišo od dedičev Petra Sekhla. Leta 1635 je prevzela hišo vdova Luke Brenčuna. Od 1637 do 1653 so lastniki dediči Luke Brenčuna; pekovski obrt pa je izvrševal Janez Brenčun, a za njim jo je vodil pek Dionizij Neuriser. Najbrž je vdova Janeza Brenčuna poročila Neuriserja, ker ga v letih 1654 do 1656 najdemo zapisanega kot posestnika te hiše. Obrtna zadruga so namreč za vdovo in hčere umrlih mojstrov zelo skrbeli. Zadruga je kaj rada ustregla pomočniku, ki se je odločil vzeti v zakon vdovo ali hčer kakega mojstra. Dajala mu je pred vsemi drugimi mojstrsko pravico, ako se je oglašil za njo. Njega je zadruga raje sprejela tedaj in mu celo spregledala mojstrsko takso in južino. Naj tudi omenimo, kako so pisali nekoč priimke. Tako najdemo v davčnih knjigah zapisano ime Brenčun kot Wrentschun, Vrenčun, pozneje Brenčun. Leta 1657 pa je prešla Brenčunova hiša v last Lambergovih dedičev, ki so obe hiši prodali leta 1674 Ivanu Karlu pl. Thurnu, ki ju je leta 1683 zapustil svojim dedičem. Dve leti pozneje so ti prodali hiši Ivanu Karlu pl. Valvasorju, ki sta ostali v Valvasorjevem rodu do leta 1771. Leta 1756 sta bili hiši prezidani v eno. Leta 1750 je bila na zadnjem delu proti današnji Vegovi ulici nadzidana kuhinja. Leta 1771 je kupil hišo smleški baron (Baron v. Flödnig), ki jo je leto pozneje prodal Lorencu baronu Raspu. Dne 22. marca 1778 je bila hiša prepisana na ime grofa Seifrida pl. Lichtenberga, a dne 30. januarja 1817 na ime vdove Ernestine grofice Lichtenberg in njene otroke Ernestino, Edvarda in Klementino. Dne 16. avgusta 1847 je bila hiša prodana Jožefu Laurinu, cesarsko kraljevemu sodnemu asessorju, ki jo je pa dne 18. oktobra 1817 od njega kupil c. kr. erar in je bila tu do leta 1822 policija. S kupnim pismom z dne 30. maja 1878 je prevzela hišo Josipina Terpin. Po njej so jo podedovali z dne 8. januarja 1887 po tretjino nedoletne Josipina, Marija in Alma Baumgartner. Leta 1884 je začel dr. Tavčar svojo odvetoško pisarno v pritličnem levem kotu in je tam posloval do leta 1887, ko se je preselil v lastno hišo na Breg. Vsled kupne pogodbe z dne 13. julija 1887 je bila vključena lastninska pravica za vzajemno zavarovalno banko Slavijo v Pragi. A s kupnim pismom z dne 9. junija je bila vključena lastninska pravica za trdno Slavijo, jugoslovensko zavarovalno banko v Ljubljani. Na podlagi kupne pogodbe z dne 27. februarja 1940 je bila vključena lastninska pravica na »Novinarski dom«, stavbno in gospodarsko zadrugo z omejeno zavezo v Ljubljani.

Iz originalne mape »Gradišče« iz leta 1823 izvem, da je pod številko 224 imela hiša hišno številko 207 ter da je na 216 kvadratnih klafter prostora stalo stanovanjsko poslojpe z dvoriščem. Tu je bil hlev, v katerem sta stala navadno po dva belca, ki sta vozila v svetli kočiji ravnatelj banke »Slavije« in večletnega župana Ivana Hribarja. Te konje je upravljal mnogo let Jakob Sedej, poznejši vestni šolski sluga druge mestne deške ljudske šole na Grabnu.

Novinarski dom ima tudi kos kulturne zgodovine za sabo

Znamenita pa je ta hiša tudi v kulturnem oziru. Dne 1. maja 1888 se je preselila Narodna tiskarna iz nekdanje Kolmanove hiše v Gledališki stolbi nasproti kinu Matici v Gosposko ulico št. 12, v

hišo banke »Slavije«, kjer je ostala do 1. avgusta 1892, ko se je preselila na Kongresni trg št. 12 v prostore, ki jih ima danes lekarna Bahovec, ter tu ostala do 1. januarja 1904, nakar se je preselila v lastni dom v Knaflevo ulico.

Med nekdanjim knežjim dvorcem — danes vseučiliška knjižnica — in med sedanjim Novinarskim domom je bila ozka

Novi trg pred stoletji

Manica Komanova je naložila sedmi križ

Zmajevali bodo z glavo in mi očitali negalanost. Ko prekorači pripadnica nežnega spola trideseto leto, apelira na filigransko obzirnost častilcev: ne prezri njega rojstnega dne, nje rojstno leto pa prilem diskretno zamolči!

Gorenjci se, žal ali pa hvala Bogu, na sentimentalne parketne predpise malo oziramo, pa mi bosta zatorej ona in pa kulturna javnost, ki so jima te vrstice namenjene, oprostili, da izbleknem kar naravnost: naša zaslužna narodna pisateljica in kulturna delavka Komanova Manica je danes z vedrim srcem in z nasmejanim licem

že šestič objela Življenjski križ in si ga podjetno naložila na svoja zastavna pleča. Ako ne verjamete, kar stopite, prosimo, v župnijski urad gorenjske šentviške fare: v njegovih matrikah najdete potrdilo, da se je 4. avgusta leta Gospodovega 1880 v Vižmarji prirojala na svet »naša Manica«, kakor je pokojni visoki dr. Ivan Tavčar svoje dni tako rad nazival našo slavljenko.

Kdo Manice ne pozna! Če nisi imel na ljubljanskem magistratu z njo uradnega posla, si jo pač že srečal ali pa dohitel kdaj na ulici, od vseh strani pozdravljano, na vse strani nasmejanu odzdravljajočo... In ako tam ne, si jo pa morda zasitil v Ti volskem parku, sedečo na klopi, obdano od kopice žarkih otroških obrazov.

Ako pa je tudi tam nisi videl, si jo prav gotovo z ušesi prestregel v našem radiu, ko se je po končan otroški pravljici tako prikupno podobriknila: »In zdaj še nekaj,

Tujski promet v Kranju v luči kopališkega vprašanja

Prah nam je v poletnem času nerazdružljiv prijatelj, čeprav nam ga ob večjih praznikih in ob procesijah mestni škropilni voz odvzame. Zdjaj že dolgo ni bilo praznika, zato tudi škropilnega voza menda ni več na spregled. Pa s prahom letos, ko je dovolj dežja, še ni tako huda, ali zamislite si ubogega upokojenca, ki se greje v parku na soncu in pride domov res ves črn, toda ne od sonca, temveč od sja iz tvorniškega dimnika. To sta samo dva primera izmed nešteti drugih, ki našemu mestu nikakor nista v čast.

Kjer se kažejo nedostatk v našem obsegu. Tako se dogaja, da je Kranj glede na tujski promet zaostal za manjšimi kraji na Gorenjskem (na primer za Radovljico). Kranj, metropola Gorenjske, ki ima krasno okolico s prelepimi izletnimi točkami, je v zadnjih petih letih izgubil značaj letoviškega mesta, in to zlasti zaradi nesrečnega kopališkega vprašanja.

MARTIN KOJC

v Ljubljani. — Življenjski pouk, nasveti, posveti v hotelu »Metropol« dnevno od 16. — 18. ali po dogovoru. — Če iz kakršnegakoli življenjskega položaja ne najdete izhoda, se zaupajte življenjskemu svetovalcu Martinu Kojcu. Kojcev novi način življenja nudi človeku uspehe, zdravje, srečo, duševni mir in prospeh. Edinstveno v naši državi!

ulica, ki pa do leta 1870 še ni bila odprta, do današnje Vegove ulice. Ta prostor je bil last Turjaških, ki so ga na prošnjo tedanjega ljubljanskega župana Antona Laschana pl. Mordlanda pristo-vojno in brezplačno odstopili mestni občini. Ta je napravila ulico, ki veže Novi trg z Vegovo ulico. Prvotno — leta 1876 — so jo zvali Knežjo ulico, danes ji pravimo Turjaška ulica.

Iz priložene slike spoznamo, da je že o potresnem letu 1895 imelo poslojpe isto zunanje lice ko dandanes. V taki obliki je bilo od avgusta leta 1891, ko je izvršila stavbna dela trdka Knez-Zupan-čič. Kjer je danes napis »Novinarski dom« nad glavnim vvhodom v Gosposki ulici, sta se tačas blestela napisa z zlatimi črkami: Banka Slavija, na desni malo nižje pa Narodna tiskarna.

Konec leta 1928 in v začetku 1929 so poslojpe temeljito popravili znotraj in zunaj ter mu dali današnjo obliko. Novi lastniki — slovenski novinarji — pa so po ustanovitvi »Novinarskega doma« v tej hiši zdaj poslojpe od zunaj in znotraj še enkrat renovirali in olepšali, tako da predstavlja sicer skromen, vendar vreden in reprezentativen sedež slovenskih poklicnih novinarjev. V poslojpu so našli svoje zavetje tudi druge organizacije in uradi.

Alojz Potočnik

prometnem pogledu, gre predvsem na račun ugodne lege mesta kot izhodiščne točke Gorenjske. Tu se ustavljajo razni trgovski potniki, turisti, avtomobilisti in podobno. Njihovo bivanje je samo prehodnega značaja. Letovišarjev pride v naše mesto tudi znatno število, ostane jih pa tu le malo. Kar imamo stalnih letovišarjev, je večina takih, ki pridejo na počitnice k svojcem. Vsi drugi jo pa po nekajdnevem bivanju, ko so se določa seznanili z umazanostjo Kokre in savskimi algami, lepo odkurijo drugam, kjer teh neveščnosti ni.

Mi govorimo samo o tujcih, na te neprilike pa smo seveda navezani tudi sami. Ako se hočemo v poletni vročini ohladiti v vodi, potrebujemo najmanj pol ure iz mesta, da pridemo do čiste vode, in še ta

NSU
MOTORJI
IGN.VOK
LJUBLJANA, TAVČARJEVA 7
PUCH
MOTORJI - KOLES

je tako plitva, da moraš v njej počeniti, če si hočeš omočiti vse telo. O plavanju pa sploh ni govora. Prod leti je s kopanjem še kar šlo. Odkar so na Savi vzdignili jez, voda tu zastaja in je polna zelene mahu. Kokra pa je zaradi kanalov in tvornic nečista vse do Rupe. Prvi pripravi prostor za kopanje je torej na Ru-pi, na tako zvanem Ovcenovem travniku, in naprej v soteski struge.

Kakor vse kaže, tudi še letos ne bo nič s kopališčem, temveč šele drugo leto. Te dni so bila oddana težaka in zidarska dela za zgraditev kabin, tesarska dela, vodovodna instalacija, cevovod in kotlarna, nabava elektromotorja in črpalke in skakalne deske. Dalje so bila oddana še vsa ostala dela. Skupna vsota za vsa ta dela znaša 959.130 din. Obračun s podjetnikom Kavko za začetna dela, to je napravu bazenov in kanalizacije, pa znaša 496.750 din. Poleg tega so pa načrti, komisije, takse in drugo dosegli znesek 101.130 din. Tako bo novo kopališče stalo 1.557.010 din namesto prvotno preračunanega zneska 1.389.097 din. Gradnja se silno vleče in se načrti kar sproti menjavajo. Sprva je bil določen 10metrski skakalni stolp, kar edino ustreza sportni napravi. Ko je bila jama za betoniranje po tem načrtu že gotova, so pa nenadoma to opustili, zasuli jamo, kolikor je bila pregloboko izkopana, in zdaj bo skakalni stolp nadomeščala 3metrska in 6-metrška skakalna deska. Še eno so morali oni, ki so se toliko zavzemali za ta prostor, priznati, to je, da je teren neprikladen za gradnjo kopališča. Priznati morajo tudi to, da je kopališče preveč oddaljeno in bi prejšnje, za katero so bili temelji že izkopani, mnogo bolj ustrezalo glede prostora, ki je od mesta in postaje oddaljen samo 10 minut. Novo kopališče pa je od postaje oddaljeno dobrih 25 minut. Pri tem moramo upoštevati, da držni pot tudi v klancu. Vsak letovišar, ki misli iti na oddih, pa ne ve, za kam bi se odločil, pogleda v prospektu dotičnega kraja vedno vnaprej, koliko je kraj oddaljen od železniške postaje in ali je kopališče v bližini mesta in tako naprej. To so reči, na katere bi morali odgovoriti činitelji pomisliti malo prej, zdaj je prepozno.

Obiralcem hmelja je dovoljena polovična voznina

Z odlokom generalne direkcije železnice z dne 27. julija je tudi letos odobreno obiralcem hmelja v dravski banovini znižanje vozne cene na železnici za 50%. Ta ugodnost velja od 1. avgusta do vstetega 30. septembra, in sicer od vseh postaj do vseh postaj, ki so na teritoriju ljubljanske direkcije, a samo za potovanje v potniških in mešanih vlakih.

Ob povratku morajo imeti potniki »objavo« na ime, izdano od Hmeljarske zadruge v dravski banovini, v kateri je potrjeno, da so dopotovali zaradi zaposlitve pri obiranju hmelja. Ta »objava« mora biti potrjena od občine ali policijskega oblasti, da je bil njen lastnik v resnici zaposlen kot obiralec hmelja.

Na legitimaciji (obrazec K-13) ni potrebno potrdilo v rubriki »Potvrda prirediteljskega odbora o udeleževanju na prireditvi«.

Vsak potnik, ki želi uporabiti to vozno olajšavo, si mora pred odhodom pri potniški blagajni vstopne postaje poleg cele karte za progo od svoje vstopne postaje do tiste namembne postaje, do katere želi potovati, kupiti še železniško legitimacijo — obrazec K-13 (cena 2 din).

Potnik se mora s karto, kupljeno za odhodno vožnjo, z legitimacijo K-13 in z zgoraj omenjeno objavo brezplačno vrniti samo po progi, po kateri je bil dopotoval, ali pa po krajši progi. Potnik, ki bi se vrnil po daljši progi, ne more pri povratku uporabiti vozne olajšave.

Pred nastopom povratne vožnje si mora potnik dati pri potniški blagajni žigosati legitimacijo K-13.

Potnik, ki hoče uporabiti to vozno olajšavo, ne sme ne pri odhodni, ne pri povratni vožnji prekiniti vožnjo.

Potniki naj se izrecno opozorijo, da ne smejo ob prihodu na namembno postajo oddati vozne karte, ker jim odhodne karte služijo za povratno vožnjo.

Gospodarstvo

Iz Turčije bomo dobili 900 vagonov bombaža in 600 vagonov koruze

Poročili smo že, da so se v Ankari nedavno pričela trgovinska pogajanja med našo državo in Turčijo. Pri teh pogajanjih gre predvsem za dobavo turškega bombaža za potrebe naše tekstilne industrije. Po informacijah, ki jih je iz Ankare sprejel »Jugoslovanski kurir« je v glavnem že dosežen sporazum glede dobave bombaža. Turške merodajne ustanove so dale svoj pristavek za takojšnjo dobavo 3000 ton surovega bombaža, ki nam ga bo Turčija dala na podlagi kompenzacije za uvoz našega blaga. V načelu pa je tudi dosežen sporazum o nabavi nadaljnjih 6000 ton surovega bombaža, ki nam ga bo Turčija dobavila postopno, tako, da bomo v celoti dobili 9000 ton (900 vagonov). To je že precejšnja količina če upoštevamo, da smo v lanskem letu uvozili 18.100 ton bombaža in 12.200 ton bombažne preje skupaj torej 30.300 ton bombaža in preje.

Po razširjenju vojne na Sredozemsko morje so, kakor znano, nastopile težave glede oskrbe naše tekstilne industrije s surovinami. Uspehi dosedanjih pogajanj z različnimi državami za dobavo bombaža nam sedaj omogočajo, da bomo precejšen del naše potrebe lahko krili z uvozom iz Italije, Rusije in Turčije in gotovo tudi iz

Egipta. Rusija nam je naenkrat zagotovila kontingent za uvoz bombaža v vrednosti 1 milijona dolarjev (55 milijonov din), kar bi ustrezalo količini okrog 3000 ton. Če prištevamo še 9000 ton turškega bombaža in 8000 ton bombažne preje (čiste in deloma mešane s celulozno volno), ki nam jo bo dala Italija, dobimo že skupno količino 20.000 ton nasproti lanskemu uvozu bombaža in bombažne preje, ki je znašal nekaj nad 30.000 ton (letos smo v prvem polletju uvozili 17.600 ton bombaža in preje).

Nadalje poročajo iz Beograda, da je prišlo do sporazuma med Prizdom in pristojnimi ustanovami v Turčiji glede dobave turške koruze. Ta sporazum predvideva, da nam bo Turčija dobavila 600 milijonov koruze. Znano je, da se pogajamo tudi z Bolgarijo za uvoz koruze. Turška koruza bo menda nekoliko dražja nego bolgarska. Kakor bolgarsko koruzo bomo morali tudi turško koruzo plačati v devizah. Ta uvoz koruze je nujen potreben, ker so naše domače zaloge že docela izčrpane, mi pa koruzo nujno potrebujemo ne samo za prehrano, temveč tudi za pitanje svinj, ki jih moramo po trgovinskem sporazumu dobaviti Nemčiji.

— Odkupna cena za pšenico na Madžarskem. Madžarska vlada je te dni določila odkupno ceno za pšenico, ki znaša pri hektolitri teži 8 kilogramov 23 pengov, medtem ko je lani znašala 20 pengov, leta 1937 pa 21,70 penga. Madžarska vlada je ceno pšenice le malo povišala, medtem ko je bila pri nas povišana odkupna cena od lanih 165 na 250 din. Tudi premija za ponežje dobavo je manjša. Tako bo znašala na Madžarskem v juniju prihodnjega leta odkupna cena 24,30 penga (219 din) medtem ko bo pri nas znašala dotlej cena s premijo povišana na 276 din.

— Radijska razstava na jesenskem lipškem velesejmu v Lipskem. Pomembno razširjenje ponudbe potrošnih dobrin. Lipški velesejem 1940, ki bo v času od 25. do 29. avgusta, zaznamuje pomembno razširjenje z obsežno razstavo o razvoju radia in z razstavo izvoznih vzorcev. Ta novi poseben oddelk lipškega velesejma prevzema naloge, ki jih je v prejšnjih letih vršila velika radijska razstava v Berlinu. Novi oddelk bo nudil pregled nemške produkcije v produkcijskem letu 1940/41, in sicer preko vodilnih nemških veletrgov, tako med drugimi Telefunken, Lorenz, Blaupunkt, Nora, Seldt, Minerva itd. Razstavo aparatov bistveno dopolnjuje poseben oddelk za razstavo posameznih delov in pripomočkov. Radijska industrija bo s tem privraket v sedanjih vojni podala obsežen in popoln pregled celotne produkcije in bo pokazala marsikatero nove konstrukcije in nova izboljšanja. —

— Usnjeni izdelki na dunajskem jesenskem velesejmu 1940. Razstava usnjenih izdelkov, ki bo prirejena v okviru dunajškega jesenskega velesejma od 1. do 8. septembra, je bila od nekdaj poleg splošne modne razstave in razstave dunajškega okusa okostnica dunajškega velesejma in bo tudi letos v jeseni privabila na Dunaj znatno število domačih in inozemskih kupcev in interesentov. Medtem ko se je razstava usnjenih izdelkov dunajškega velesejma v prejšnjih letih opirala skoraj izključno na domačo obrt, je sedaj razširjena s sodelovanjem vodilnih podjetij iz stare Nemčije ter bo stavila veliko ponudbo nemške usnjene obrti in nemške industrije usnja. Renome dunajskih usnjarskih obrtnikov in dunajske industrije usnja sloni na sodelovanju obrtniške sposobnosti v pro-

dukcijski teh izdelkov kakor tudi na kultiviranem okusu samih proizvajalcev. Prijave za obisk dunajškega jesenskega velesejma 1940 naj se takoj pošljejo na naslov: Častni zastopnik dunajškega velesejma za dravsko banovino in banovino Hrvaško, ravnatelj Josip Kulhanek, Zagreb, Illica 9. telefon 24-307. —

— Uradni tečaj za avgust. Zaradi pravilne odmere tako po zakonu o takсах je finančni minister določil za avgust naslednje uradne tečaje: 1 napoleonod 350 din, 1 zlatna turška lira 398,30, 1 angl. funt 212, 1 ameriški dolar 55, 1 holandski dolar 54, 1 nemška marka 14,80, 1 belga 8,70, 1 penga 8,65, 1 brazilski milrja 2,95, 1 egiptski funt 211, 1 palestinski funt 210, 1 urugvajski pezo 18,60, 1 argentinski pezo 12,65, 1 čilski pezo 1,25, 1 turška papirnata lira 34, 100 francoskih frankov 100, 100 švicarskih frankov 1251, 100 ital. lir 228,80, 100 holandskih goldinarjev 2700, 100 bolg. levov 45, 100 rum. lejv 28,50, 100 danskih kron 720, 100 švedskih kron 1325, 100 norv. kron 840, 100 španskih peset 512, 100 grških drahm 40, 100 čeških kron 150,50, 100 finskih mark 106, 100 letonskih latov 690, 100 iranskih rijalov 100. — V teku avgusta bodo carinarnice pri ugotavljanju osnove za odmero skupnega poslovnega in luksuznega davka preračunavale fakturno vrednost, ki se glasi na drugo valuto in ne na valuto države, odkoder izvira blago, po naslednjih tečajih: 1 angl. funt 172 din, 1 ameriški dolar 45, 1 kanadski dolar 44,50, 100 francoskih frankov 100, 100 švicarskih frankov 1000 din. Ti tečaji se ne uporabljajo v primerih, če se blago uvozi iz klirinških držav in le tedaj, če se blago ne plača v devizah.

Borze

Na ljubljanski borzi je znašal pretekli teden devizni promet 7,56 milijona din, nasproti 8,38 milijona din v prejšnjem tednu. Devizni tečaj in tečaj vrednostnih papirjev se v teku tedna niso bistveno spremenili.

DEVIZE

Curih. Beograd 10, Pariz 10,70, (bankovci 5,55), New York 4,40 (bankovci 4,5750), London 17,50, Berlin 175,75 (register marke 51), Milan 22,20.

Premije za dovoz drv iz oddaljenih postaj

Trgovinski minister in minister za socialno politiko sta predpisala na osnovi člena 10 uredb o kontroli cen naredbu o olajšavah za oskrbo z drvi, ki je objavljena v »Službenim novniku« od 2. avgusta in je s tem dnem stopila v veljavo.

V mestih, ki se oskrbujejo z drvi iz krajev, ki so različno oddaljeni in se drva dovažajo po raznih potih, se lahko uvede premiranje dovoza drv, ki se dovažajo na veliko oddaljenost, odn. kjer je prevoz dražji. Premije se plačujejo iz sredstev, ki se dobe z obremenitvijo dobav iz onih mest, od katerih je oddaljenost manjša, kakor znaša oddaljenost srednje nakladalne postaje v dotičnem oskrbovalnem področju. T. srednjo nakladalno postajo določi vsa oblast prve stopnje za svoje področje.

Vse količine drv, ki se s kakršnimkoli prevoznim sredstvom dovažajo v mesto, kjer se uvede premiranje uvoza iz večjih oddaljenosti, so podvržene plačilu vozninske razlike, pri čemer so izzete dobave, ki jih vrše državne ustanove in lastni režiji in privatne dobave, ki uživajo brezplačni prevoz ali nižjo prevozno tarifo.

Vozninske razlike bodo pobirali trošarinski organi občin pri plačilu trošarine odnosno uvoznine. Mestna poglavarstva bodo pobirane vse naglaga na poseben račun za olajšanje oskrbe z drvi pri občinski hranilnici. Poseben odbor, ki ga tvori predstavnik mestnega poglavarstva, državnega oblastva, potrošnikov in združenje trgovcev upravlja ta sredstva na naslednji način:

Osebam, ki dovažajo drva na oddaljenost s prevoznimi stroški, ki so večji kakor prevozniki, ki dovažajo drva na oddaljenost, se vršijo stroški za srednjo nakladalno postajo v oskrbovalnem področju, bodo morale predhodno zahtevati odobrenje od imenovanega odbora. Na osnovi vloge bo odbor izdal interesentom zahtevana odobrenja, toda samo v mejah učinkovitih sredstev, ki so na razpolago na računu za olajšanje oskrbe z drvi. Pri izdajanju teh

odobrenj imajo prvenstvo oni interesenti, kjer je razlika v tovarni nasproti postaji srednje oddaljenosti manjša. Z odobrenjem odbora dobi interesent pravico na ustrežajočo premijo. Ta premija se določi v vsakem konkretnem primeru posebej glede na razliko tovarnine, kakor tudi glede na eventualno razliko med maksimalno ceno in dejansko plačano ceno franko vagon nakladalna postaja. Premija se izplača na osnovi originalnih dokumentov o izvršenem dovozu.

Sredstva, ki se stekajo na posebni račun, se ne morejo uporabiti za druge svrhe, kar bi se smatralo kot utajno po kazenskem zakonu. Odbori morajo uradu za kontrolo cen o svojem poslovanju vsak mesec predložiti podrobna poročila. Če v teku sezone nabrana sredstva ne bodo izravnana do konca aprila, bo s preostalih zneski razpolagal urad za kontrolo cen, ki lahko odobri, da se ta sredstva deloma ali v celoti prepuste občinskimi poglavarstvom za nabavo drv za siromašno prebivalstvo. Vrhovno nadzorstvo za izvajanje te naloge bo vršil urad za kontrolo cen, ki mu morajo železniške in broderske postaje, trošarinski uradi, hranilnice, ki vodijo poseben račun in odbori, ustanovljeni v ta namen, dati na vpogled vse knjige in listine. Z naredbu je predpisana za kršitev kazni do 6 mesecev zapora in do 50.000 din.

Čeprav je uvedba premij prepuščena mestnim občinam, vendar bodo v večjih mestih razmere same zahtevale, da se uvede tako premiranje, vsaj dokler bodo maksimalne cene enake za vse železniške postaje in dokler tržna cena ne bo imela tendenco, da pade pod maksimalno ceno. Ker se drva v mesta dovažajo na velike oddaljenosti, maksimalne cene pa so za vse postaje enake, bodo nastale precejšnje razlike pri nabavnih cenah franko skladišče v mestu, kar lahko onemogoči določitev enotnih prodajnih cen za potrošnike.

Vprašanje tipiziranja moke

Ze z uredbo o varčevanju z živili od 10. t. m. sta dobila trgovinski minister in ban banovine Hrvatske pooblastilo, da v sporazumu s kmetijskim in socialnim ministrom izdajo določbe o mletju pšenične moke in o omejitvi vrst pšenične moke in pšenične kruha. Glede na to pooblastilo je bila že ob koncu junija v trgovinskem ministru strokovna anketa, ki se je pečala s vprašanjem tipiziranja moke. Združenje mlinarske industrije je tedaj izdelalo konkretne predloge, po katerih naj bi se pri mletju pšenice dosegel večji odstotek moke, namreč 80% namesto dosedanjih 78% in da bi milini v bodoče izdelovali tri vrste pšenične moke, namreč moko »a«, moko za kuhanje, ki bi se uvrstila med dosedanje številke 2 do 4. in krušno moko, ki bi ustrezala dosedanjim številki 6.

Vprašanje tipiziranja moke in kruha je postalo sedaj še bolj aktualno glede na slabo pšenično letino in v zvezi z obliko uredbe o odkupu in cenah pšenice. V krogi mlinarske industrije so pričakovali, da bodo istočasno s to uredbo izdani tudi predpisi o mletju pšenice in da bo urejeno vprašanje tipiziranja moke in kruha. Sprito visokih odkupnih cen bi bilo na mestu, da se predpisi o štedenju pri mletju pšenice doseže, da bi se moka v sorazmernem manjšem obsegu podražila, nego se je podražila pšenica. Okolnost, da to vprašanje še ni rešeno, spravlja mlinarsko industrijo v težaven položaj, ker mlinarska industrija ne ve, v kakšni smeri se bo gibal nova uredba glede mletja pšenice in kako bodo urejene cene moki iz nove pšenice. Posledice se vidijo tudi na novostski borzi, kjer notira sedaj samo še moka »a«.

Stanje klirinških računov z inozemstvom

V zadnji četrtini julija se je saldo našega klirinškega dolga nasproti Italiji, ki je v teku prvih treh tednov julija narasel od 24,5 na 59,8 milijona din, prvokrat zopet zmanjšal, in sicer za preko 10 milijonov din, tako da znaša sedaj 49,3 milijona din. Tudi saldo našega klirinškega dolga nasproti Madžarski se je skrčil od 16,1 na 14,4 milijona din in saldo našega klirinškega dolga v Rumuniji za 0,1 na 7,2 milijona din. Povečal pa se je naš klirinški dolg nasproti Slovaški za 0,4 na 14,7 milijona din.

Med aktivnimi klirinški beleži klirinški račun z Nemčijo povečanje salda naših terjatev od 3,81 na 4,90 milijona mark, klirinški račun s Češko-Moravsko pa povečanje salda naših terjatev od 13,6 na 15,8 milijona Kč. Tudi naše klirinške terjatve v Bolgariji so narasle od 2,6 na 3,0 milijona din in naše klirinške terjatve v Turčiji od 6,1 na 6,2 milijona din. Nespremenjene pa so ostale

naše klirinške terjatve nasproti Franciji (2,4 milijona din) in v francoskih kolonijah (2,6 milijona din).

Gospodarske vesti

— Industrija mila zahteva tipiziranje mila. Poročili smo že o konferenci v trgovinskem ministru, ki se je pečala z vprašanjem oskrbe industrije mila s surovinami. Konferenca je ugotovila, da potrebuje naša industrija mila na leto 1200 vagonov tehničnih masčob. Doselej je 1000 vagonov uvažala iz inozemstva. Navzlic večji dobavi masčob (loja) iz domačih klavnih, bi treba znatne količine masčob uvažati. Zaradi zadovoljitve vseh potreb prebivalstva je bil stavljen predlog, naj se ustanovi centrala za mlo, ki naj bi vršila kontingentiranje surovin, in bi skrbela za dobavo surovin iz inozemstva. Glede na nezadostne rezerve je bil na konferenci stavljen predlog, da se uvede racionalizacija potrošnje mila, da se proizvodnja mila normira in mlo tipizira da se zniža odstotek masčob v milu in da se v bodoče izdelujejo samo dve vrsti mila.

— Kanalska pristojbina v Celju. Mestno poglavarstvo v Celju objavlja, da je finančno ministru z odločbo od 4. junija dovolilo celjski mestni občini, da sme v letu 1940/41 pobirati od poslopij, ki uživajo davčno prostost, kanalsčino po naslednjih določbah: Pri poslopijih, ki uživajo davčno prostost po zakonu o neposrednih davkih in drugih specialnih zakonih, se odmeri kanalsčino z 0,50 din od vsakega kvadratnega metra zazidane ploskve na leto, kar se pomnoži s številom nadstropij. Kleti in podstrešja se ne štejejo, če se ne uporabljajo za stanovanja, delavnice, pralnice in kuhinje. Kanalsčina v izmeri 0,10 din od kvadr. metra se pobira tudi od nezazidanih stavbišč, toda le ob tistih ulicah, kjer je kanalizacija že izvedena. V ožjem gradbenem okolišju velja za stavbišče vsaka nezazidana parcela ob cestah, trah in ulicah z izvršeno kanalizacijo. Kolikor stavbišče še ni določeno po regulaciji, parcelaciji ali gradbenem dovoljenju, se vzame za odmero kanalsčine ploskev, ki jo dobimo če pomnožimo obcestno dolžino parcele s širino do največ 30 m. Vrtovi, skladišča, dvorišča in podobna zemljišča, ki tvorijo sestavni del zazidane parcele, se štejejo za samostojna stavbišča, če bi v ta namen lahko služila zaradi občestne lege (vsaj 20 m), to pa le, kolikor nezazidani del parcele presega 1200 m². V širšem gradbenem okolišju se šteje za stavbišče le ono zemljišče, ki je kot tako proglašeno z regulacijo, parcelacijo ali gradbenim dovoljenjem. Stavbišča in poslopja, ki se uporabljajo izključno za javne, kulturne, socialne in dobrodelne namene, sme mestna občina oprostiti plačevanja kanalsčine, če jih lastnik ne oddaja v zakup iz pridobitnih razlogov.

BELEŽKE

Jubilej ljubljanskega škofa

V četrtek je poteklo deset let odkar je postal škof ljubljanske škofije g. dr. Gregorij Rožman, ki si je v tem času pridobil ugled in spoštovanje vsega prebivalstva svojega dušnopastirskega območja ter tudi daleč izven njega. Glavna proslava bo danes dopoldne s slovesno službo božjo v ljubljanski stolnici. Verske organizacije bodo odšle v cerkev v svečanem sprevodu.

Ministri na Bledu

Včeraj sta se pripeljala na Bled finančni minister dr. Šutej in minister brez portfelja dr. Konstantinović. Za danes je napovedan prihod zunanjega ministra dr. Cincar-Markovića. Tudi za kmetijskega ministra dr. Čubrilovića so že rezervirane sobe.

Na poti iz Beograda na Bled sta tudi italijanski poslanik na našem dvoru Mario Indelli ter belgijski poslanik Robert de Tienc. V Ljubljano je prispel včeraj tudi prosvetni minister dr. Korošec z gradbenim ministrom dr. Krekom.

Obletnica smrti

Stjepana Radića

Kakor vsako leto bodo tudi letos proslavili obletnico tragične smrti pokojnega voditelja hrvatskega kmetijskega pokreta Stjepana Radića z zadušnicami širom banovine Hrvatske. V Zagrebu bo zadušnica 8. avgusta v stolnici. Zadušnice se bo udeležilo vse vodstvo Kmetoske demokratske koalicije. Po Zagrebu bodo ta dan izvesili črne zastave, ali pa hrvatske narodne zastave s črnim florom. Med zadušnico bodo vse zagrebške trgovine zaprte.

Krščanski socialisti in slovenski jugoslovci

»Delavska pravica«, glasilo krščanskih socialistov, ostro obračunava s slovenskim Jugoslovom. Med drugim piše o njem: »Slovenski jugoslovci živijo v neprestanem razpoloženju volilne borbe. Izgleda, kakor da hočejo za vsako ceno pripeljati slovensko delavstvo v določeno smer, kjub temu, da jim je ponovno dokazal slovenski delavec, s koliko odločnostjo odklanja njihovo miselnost. Zveza združenih delavcev je še vedno v največji ofenzivi proti Jugoslovom strokovni zvezi. V tej borbi so se morala umakniti celo vsa demagoška gesla o boju proti marksizmu in kapitalizmu. Slovenski jugoslovci so si postavili za življenjski cilj izbrisati Jugoslovansko strokovno zvezo iz seznama slovenskega društvenega življenja. Iz slovenske skupnosti bi bila tako izbrisana vsaka sled dr. Krekove miselnosti in bi vsak katoličan moral capljati za gesli gotovih ljudi ali pa bi bil proglašen za nekatoličana. Toda Jugoslovanska strokovna zveza krepko odleva vsem napadom.«

Resnični nemški interesi na Balkanu

Znanj dunajski tednik za jugovzhodna vprašanja »Südsüd-Echo« objavlja od svoje berlinske redakcije uvodna razmišljanja o nedavnih razgovorih v Solnogradu in njih pomenu za evropski jugovzhod. V tej zvezi se list dotika tudi vprašanja, kakor sam pravi, »resničnih nemških interesov« na Balkanu ter v tej zvezi ugotavlja: »Velika Nemčija ne išče na jugovzhodu 100 divizij in nima tudi nobene zahteve po kakršni koli osvojitvi ozemlja. To mora končno veljati že kot dokazano. Ona tudi noče v nobenem pogledu omejiti notranje svobode narodov. Tudi ni res, da smatrajo v Berlinu jugovzhod izključno kot »kolonialno bazo surovin«, kakor je to trdil Tibor Eckhardt (voditelj madžarskih malih poljedelcev, op. ur.) v že pokojnih časih. Res pa je rajn interesiran na dvigu produkcije in življenjskih možnosti. Da pa mora biti razvoj proizvodnje in njena razvrstitev v skladu z nemškimi potrebami, je zapoved, ki jo nakazuje sama pamet voditeljem poednih narodnih gospodarstev.

To ni nič drugega je večkrat omenjeni in obremenjeni nemški program za jugovzhod. Za njegovo izvedbo in zagotovitev niso Nemčiji potrebne niti obkroževalne metode malih, manjših in najmanjših an-

Pri lenem delovanju črev. je dovolj večkrat piti izvir Tempel in v kratkem času neugodnosti preneajo.

dobili z okoliščino, da je vlada dovolila »Marianne« ponovno izhajanje, tisti »Marianne«, ki je bila tipičen izraz Blumove ljudske fronte ter aferistične mednarodne korupcije.«

O bodočnosti Francije

K položaju v Franciji objavlja ravnatelj nemškega lista »Frankfurter Zeitung« Rudolf Kircher uvodnik pod naslovom »V vsakem primeru porazena...« Avtor članek takole zaključuje:

»Kdor pozna ali vsaj sluti ogromne naloge in možnosti, ki se bodo pojavile pred novo Evropo, ve, kaj bi bilo z nemškega vidika želeti (glede Francije). Materialne, duhovne in moralne razvaline na tako važnem in s tako sposobnim evropskim narodom naseljenem mestu našega kontinenta gotovo niso v interesu zmagovalca. Da pa na drugi strani ne nastane več za nas iz na novo vzrasle Francije nobena nevarnost, za to bomo že znali sami poskrbeti. Nekdo je od zunaj opozoril na »duh usmiljenja« nasproti premaganemu. Toda čustva so v tem primeru prav tako malo na mestu kakor prizadetost. Tu gre sedaj za to, da se na novo napiše zgodovina, da se najdejo rešitve, ki naj bodo trajne, ker morajo izvirati iz samega bistva stvari v smislu trezne, na vse misleče pameti, rešitve, ki naj ohranijo ali vzpostavijo, kar so spremenili zmota, poveljevanje ali samo slepo divjanje slučajne usode in ozko-srčnost kratkovidnega nacionalizma v nesmisel in krivico. Naj Francozi kakorkoli uredijo svoj dom in naj bo njihovo stališče nasproti veseleslami oči kakršnokoli, ono zunanje politično breme celih stoletij mora biti dokončno izločeno. Na tem morajo novi urevalci Evrope vztrajati, kajti, kakor smo rekli, v vsakem primeru so tega svojega sovražnika premagali...«

Seja zastopnikov slovenskih avtonomnih mest

Maribor, 3. avgusta. Na povabilo ljubljanskega župana dr. Adlešiča kot predsednika slovenske sekcije Zveze mest kraljevine Jugoslavije je bila danes na mestnem magistratu v Mariboru seja predstavnikov slovenskih avtonomnih mest. Kot domačin je goste pozdravil župan dr. Juvan. Banskou upravo je zastopal dr. Ogrin, dravsko divizijsko oblast podpolkovnik Maslač in Unijo za zaščito dece Vinko Jagodice.

Seji je predsedoval ljubljanski župan dr. Adlešič, na razpravi pa so bile razne zadeve, nanašajoče se na komunalno politiko. O posameznih točkah dnevnega reda so imeli obsežna poročila referenti iz Maribora, Ljubljane in Ptuj. Vsi sklepi so bili sprejeti soglasno ter strnjeni v resolucijo.

Sprejeta resolucija govori o enotnem postopanju pri izvajanju pasivne zaštite. Resolucija poudarja prvenstveni pomen organizacije, pouka in propagande. Hlisa zaščita mora imeti prednost pred javno. Država se mora obvezati, da bo občinam omogočila finansiranje del, ki so z zaščito v zvezi.

Glede zaštite deca ugotavlja resolucija, da je treba tudi zanje v prvi vrsti urediti finančno plat. Vse ostalo organizacijsko delo so v glavnem občine že izvršile.

Kar se tiče preskrbe rezervne hrane, mestne občine zaradi napovedane organizacije prehrane za vso banovino zaenkrat rezervne hrane ne bodo obnovile, razen v najnujnejših primerih ter za svoje socialne zavode. Kolikor pa bodo to vendarle morale storiti, naj pristojne oblasti omogočijo tem občinam cenena posojila.

Kar se tiče podpor vojnim obveznikom, odnosno njihovim rodbinom, občine redno in točno poslušajo. Izplačila zastajajo le zaradi tega, ker država Poštne hranilnice ne dotira pravočasno. Zato je treba zaprositi pristojno ministru, naj pospeši nakazovanje tega denarja.

Iz vrste socialnih vprašanj navaja resolucija zahtevo, naj mesta sestavijo predlog za uredbo o zaposlitvi brezposelnih pri javnih delih. Banska uprava pa naj ustanovi zavod za delomrznost. Uprave mestnih občin naj poleg tega prouče vprašanje lastnega skupnega vzgajališča za zanemarljivo mladino.

»Slovenčeve« laži imajo vedno kratke noge

Kakor poroča »Slovenec« je sarajevski režimski »Jugoslavenski list« objavil 1. avgusta vest, da se nahajajo na Bledu med drugimi tudi člani vodstva Jugoslovanske nacionalne stranke gg. Peter Živković, Jovan Banjanin in dr. Kosta Kumanudi. Po informacijah imenovanega lista naj bi se pravki JNS pogosto sestajali in razpravljali o raznih vprašanjih, predvsem pa o nameri vlade prepovedati delovanje vseh tujih društev.

»Slovenec« ima sicer na Bledu svojega dopisnika in več kakor dovolj prilike, da bi se kot resničljuben katoliški list prečkal, ali odgovarjajo navedbe »Jugoslavenskega lista« resnici, vendar pa ves vnet proglašajo to vest za »dokaz, da je glavni branilec pod tujim vplivom stoječih masonskih lož JNS, čije voditelji v sedanjih težkih časih menda nimajo nobene druge skrbi, kakor to, da ne bi prišlo do razpusta »Velike lože Jugoslavije« in podobnih lož.

Gospodje v Kopitarjevi ulici so še pristavili, da so »radovedni, kaj poreče na to »Jutro«, ki je zadnje čase skušalo smešiti namero naše vlade, da pomeže z inozemskimi tajnimi društvi in ki je dokazovalo, da masoni sploh niso nevarni ljudje nego povsem nedolžna družba.«

Svoje originalne izsledke je zabelil »Slovenec« s sledečim koncem: »Kakor vidimo, je nevarnost, da se bi framasonske lože razpustile, privabila na Bled ves glavni generalni šef JNS. Torej mora biti framasonska bratovščina za to stranjo zelo važna zadeva. Menda bo sedaj vsem ljudem jasno, katera tajna sila navdihuje, oziroma je navdihovala politiko JNS.«

»Slovenčevi« radovednosti rade volje ustrezemo z našim odgovorom, da je zopet enkrat lagal kot cigan. Na Bledu se niso letos nikdar sestali gg. Banjanin, Peter Živković, dr. Kumanudi in ostali pravki

»generalnega štaba JNS, ker tam gori nikogar od vse te gospode ni in ni bilo, razen g. Jovana Banjanina, ki pa ima prav toliko posla z masonskimi ložami, kakor s »Slovenčev« redakcijo. G. Banjanin je prišel na oddih na Bled že, ko so sedeli »Slovenčevi« še v največjem prijateljstvu s prav odličnimi masonskimi brati za skupno mizo in ko še ni bilo o vsem protimasonskem viharju nobenega sledu. S tem odpade potreba odgovorjati na vse ostale, s temi »Slovenčevimi« pasjednevnimi vizijami o konferencah za rešitev masonov s pomočjo JNS zvezane izsledke.

Mi smo lojalno takoj odgovorili na radovednost gospodov v Kopitarjevi ulici. Sedaj pa pričakujemo, da nam bodo tudi oni odgovorili prav tako promptno na par naših vprašanj, ki pa ne zanimajo samo nas, temveč vso jugoslovansko javnost. Tako želimo zvedeti, kaj se je našlo pri preiskavah v masonskih ložah in kdo je že od teh nevarnih ptictev pod ključem. Ljudje, ki — kakor trdi »Slovenec« — sprejemajo od inozemstva navodila, kako naj vplivajo na našo politiko napram inozemskim državam, spadajo pred državno sodišče in pod udar zakona o zaštiti države. Po vsem, kar smo čuli in čitali zadnje dni o delovanju jugoslovanskih masonov, smemo dalje zahtevati, da se imena teh prevratnežev javno priobjeje, da se jih bo vedel narod varovati. S tem vrh tega zahtevamo samo to, kar je že svečano zahteval organ omladine JRZ »Slovenski jug«.

Pri »Slovencu« so specialisti za masonsko vprašanje in jim odgovorjati ne bo težko. Ako pa bodo zopet enkrat molčali, potem bomo pa mi skušali objaviti naš seznam masonov in ljudi, ki so sodelovali z njimi skozi leta v vseh mogočih akcijah in kombinacijah. Seznam bo prav zanimiv in poučen.

Domače vesti

Promet na cestah še zmerom zahteva svoje žrtve

V preteklem tednu je dnevno časopisje zabeležilo kar 15 prometnih nesreč. Res je, da so mnoge krive naše slabe ceste, ki si jih vozači, da se po možnosti izogiba velikih lukenj in kotanj, vendar to ne sme biti vzrok, da se omalovažujejo cestno policijski predpisi. Nasprotno! Ravno zaradi slabega stanja cest je nevarnostni moment še znatno povečan ter je potrebna tem večja discipliniranost in pazljivost. Vprašujemo se, dali motoklistu, ki je te dni o priliki vožnje po levi strani ceste podrl in smrtno poškodoval očeta šestorice nepreskrbljenih otrok, dopušča njegova vest, da se izgovarja na slabo stanje ceste? Ali mu bo sploh kdo priznal ta odgovor? Odgovor ni težak. Ne samo, da je malomarno prekršil cestno-policijske predpise, tem, da je vozil po levi strani ceste, se je po omenjeni nesreči, ki jo je povzročil sam, vedel tako, da mora biti človeka sram, da je kaj takega sploh mogel. Ni se brigal niti za najosnovnejše dolžnosti do svojega bližnjega, pustil je ponesrečenca sredi ceste in jo odkuril na varno.

Na slabo stanje cest pa se ljudje, ki vozijo po tlakovanih, moderniziranih cestah, ne morejo zgovorjati. Če pa pogledamo statistiko nesreč preteklega tedna, moramo na žalost ugotoviti, da se največ nesreč dogaja ravno na takih cestah. Da tretja dva kolesarja skupaj, ker je eden vozil po napadni strani, da kolesar podre pešca, ker ni dosti previdno vozil, da se zaletel kolesar v gručo otrok, pač ni kriva cesta, temveč kaznivá malomarnost porabnikov cest. Starši morajo paziti na otroke in jih poučiti, kako se imajo vesti na cesti, ker je cesta namenjena prometu, ne pa za otroško igranje.

Značilen je tudi primer, da je pešec suhil kolesarja, ki je pri tem padel in si zlomil roko, kar je vsekakor dokaz sovražnega razpoloženja med posameznimi porabniki cest. Potrebno bi bilo malo več srčne kulture in uvidenosti pri vseh, ki uporabljajo ceste, pa bi se preprečile mnoge nesreče.

venca za prerano umrlo Nadico Samčevico iz Murske Sobotice. Iskrena hvala. Prizadelet družini naše sožalje. Vodstvo CMD.

Izjava delavk tovarne Cvetič. Večkrat čitamo v raznih časopisih, kako se naše podjetje bodisi direktno ali indirektno napada, da nas slabo plača. Resnici na ljubo bodi povedano, da smo dobile dolgo pred ukrepom oblasti dvakrat povišane plače in mezde. Priporočale bi tistim gospodom, ki se toliko za nas zanimajo, da se na odločujočem mestu prepričajo, da smo delavke tovarne Cvetič iz Murske Sobotice plačane danes najbolje v tej stroki v Prekmurju, in smo z našimi mezdami in plačami zadovoljne. — Delavke tovarne Cvetič, Murska Sobotica.

*** K sokolskemu nastopu v Zalogu.** Prejeli smo: Iz člančiča »Obiščite sokolski nastop v Zalogu«, priobčenega v »Jutro« 3. t. m., zveni, kakor bi bilo šolsko upraviteljstvo v Zalogu in g. okrajni šolski nadzornik za tukajšnji okraj hote ovirala tamkajšnje prireditelje, ki bo 4. t. m. Izvolite vzeti na znanje, da to tolmačenje ne ustreza dejstvom, kajti oba sta se ravnala zgolj po § 36. zakona o ljudskih šolah, ki je v tem pogledu popolnoma jase in po katerem sta se oba dolžna ravnati.

*** Omejitev dostave pošilk.** Od 2. t. m. se do preklica dostava pošilk pri poštah Maribor 1, Celje, Ptuj, Murska Sobotica in Kranj vrši samo dopoldne.

FOTOAPARATI EMONA IV. KANC

*** Planince opozarjamo,** da so državne meje na naših planinah zaprte. Vsak prehod preko meje je strogo zabranjen. Kdor mejo prekoraci, pa naj bi bilo to le nekaj korakov, je v življenjski nevarnosti, ker imajo obmejne straže za naše in z one strani najstrožja navodila, ki bi mogla imeti za planince pri prestopu meje prav lahko usodne posledice.

OBISKOVALCI »ZALA«! Vence, šopke itd., vedno sveže Cvetličarna Simenc Pavel, nasl. Sv. Križ, poleg Zal — tel. 49-59.

*** Vihar je porušil pravoslavne cerkev.** Silen vihar je te dni porušil pravoslavno cerkev v vasi Grabovici. Napravil je tudi veliko škodo na polju in po sadovnjakih.

Pri zaprtju in motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec navadne Franc Jožefove grenčice.

*** Stara avstrijska granata ubila dečka.** V Rogoznici pri Šibeniku je našel 13letni Ante Lovrič Stipanov v morju ročno granato in se v družbi tovarišev igral z njo. Naenkrat je granata eksplodirala in malega Antea vsega razmesarila, njegovega sorodnika pa ranila. V morju se nahaja cela vrsta eksplozivnih predmetov iz časa svetovne vojne in oblasti so zdaj prepovedale, spravljati jih na suho.

*** Razbojniški napad na pismoono.** V Splitu so trije zlikovci pri belem dnevu napadli pismoono, ga do nezvesti premutili in mu odnesli 15.000 din. Sele čez pol ure so ga našli nezvestnega in mu nudili prvo pomoč, obenem pa o dogodku obvestili policijo.

Osebam, ki se ne morejo zadostno kretati, pa trpe vsled tega na zaprtju in motnjah pri prebavi, združenimi s pomanjkanjem teka, nudi večtedensko zdravljenje za naravno »Franz-Josefov« grenko vodo zelo dobre uspehe. Uživa se dnevno 1 čaša »Franz-Josefove« grenke vode jutraj na teče ali zvečer, preden greste k počitku.

*** Ciganka — tatica.** V okolici Karlovca se nahaja zadnje čase polno ciganov. Za vasi pomenijo pravo nadlogo, ker česar ne izprosijo, to pokradejo. V četrtek popoldne so prišle ciganke v hišo posestnika Dušana Deviča v Prisklju, ki je bil prav ta dan zdoma. Ciganke so to opazile in takoj skušale obrniti v svoj prid. Dve ženski, ki sta bili v hiši, sta se kmalu sprizajznil s cigankama in njihovi prerokovanji. Ponudili sta jim nekaj za pod zob in plače. In ko so se ženske veselele in gostile, je po sobah stikala 14letna ciganka, dokler ni srečno opravila svojega posla. S plenom je neopazno izginila. Kmalu za njo pa so se poslovile tudi osale ciganke. Sele zvečer, ko je prišla Devičeva žena v sobo, je na svoje veliko presenečenje opazila tatvino. Zmanjkalo je 35.000 din in 30 dukatov.

Atelje »MODA«
Pražakova 15-I.
DO 1. SEPTEMBRA NE POSLUJE.

*** Strašna žalost zaradi alkohola.** Alkohol je povzročil že mnogo nesreč po naših vaseh. Te dni je prišlo do strašne tragedije v hiši Gjura Ravana v vasi Terezini, občina Čazma. Gjuro Ravan je bil s svojim sinom na sejmu v Križu, od koder so se vinjeni vrnili domov. Doma so nadaljevali popivanje in pili pozno v noč. Okoli 23. ure je Gjuro vzel puško in brez vsakršnega razloga napadel svojo ženo. Sin je skočil k očetu in mu vzel puško, oče pa je pograbil sekuro in z njo do nezvesti pretepel ženo, nato pa je napadel še sina, ki je v silobranu ustrelil in zadell očeta v želodec. Oče je kmalu nato izdihnil, sin pa je bil jutraj aretiran.

*** Dom na Polzevem vabi izletnike,** avtomobiliste in motoklistične izletnike in letoviščarje. Dnevna oskrba je 50 din. Telefon: Višnja gora 1. (—)

*** Tombola Sokola Pobrežje v nedeljo 4. avgusta.** (—)

*** Poroka.** V torek sta se poročila v krški župni cerkvi gđ. Majda Rajarjeva, iz Krškega, hčerka g. dr. Janka Rajarja, veterinarskega inšpektorja v p., in g. Jože Zemljak, profesor na državni trgovski akademiji v Ljubljani. Mladoporočencema iskreno čestitamo!

*** Poročila sta se v Skoplju g. Joža Ulčar iz Corij pri Bledu, suplent na gimnaziji v Strumici, ter gospodična Adrijana Bombolovićeva iz Prilepa, suplentka na gimnaziji v Bitolju. Čestitamo. (—)**

*** Posnemajta!** G. Franc Samec, živinozdravnik v Gornji Radgoni je daroval Družbi sv. Cirila in Metoda 150.— din namesto

*** V snu padla iz čolna in utonila.** 30letna učiteljica Janja Gršičeva se je šla kopat v Savo blizu Vinkovcev. Najela je čoln in odveslala na reko. Pod vplivom vročine je utrujena zaspala v čolnu in med spanjem, ko se je čoln nagnil, padla v vodo ter utonila.

HOTEL SLAVIJA RAB

odprt preko celega leta. Pension od 70—85 din, skupno z vsemi taksami. — Hrana prvovrstna.

Iz Ljubljane

*** Gradbena in druga dela za mesarske stolnice so oddana.** Naš žilvski trg na Vodnikovem trgu bo z dokončno presejitvijo mesarskih stolnic bolj sirmjen. Ustrezno ne bo samo gospodinjim in drugemu kupujočemu občinstvu, da jim ne bo treba tekati preveč okrog, temveč tudi našim mesarjem, katerih zastarele stolnice so po večini že kričale po pomoči. Mesarji tako ne bodo odrezani od ostalega žilvskega trga. Te dni so bila oddana žilvska krovna dela stavbeniku Matku Curku z Emonske ceste, tesarska dela tvidri Franc Ravnikar iz Linhartove ulice, dela iz umetnega kamena Ivanu Sedju iz Rožne doline in mizarska dela Ivanu Umeku z Viča. Proračun vseh del znaša okrog 1.700.000 dinarjev. Nekaj instalacijskih del bo še pozneje oddano. Najprej so za nekaj metrov proč postavili cvetlični paviljon vrtnarja Antona Ferančiča, namreč tik ob betonsko ograjo na Nabrežju 20. septembra poleg semenarskega trga. Prvi delavci so nato že 1. avgusta prišli za lopate in krampe, da bodo mogli po vsem Pogačarjevem trgu ozraditi stavbišče tja do šolskega drevoreda, in sicer do mesarskih stolnic, ki so še ostale v svojem prvotnem stanju, samo obrnjene so. S to ostrajo bodo ločili ostali sadni trg in da izvršijo potrebnih del ne bo oviralo vsakdanjega živahnega vrveža na tem trgu. Podrli so dalje vrsto košatih kostanjev proti Ljubljani. Otroci in socialno šibkejši ljudje so predinočnim pridno lo-

VSEH SVETOVNIH ZNAMK POCENI V DROGERIJI LJUBJANA NEBOTIČNIK

milijevje in odvažali seveda z izrecnim dovoljenjem, kar je primerno za kurjavo. Okrog 15 barak na spodnji strani Ljubljane se stoji iz neznanega vzroka nedotaknjeno. Treba pa je pibit, da odstranjevanje starih stolnic prepočas napreduje, kar utegne imeti za eno ali druga stran še posledice. Podjetnikom je namreč naročeno, naj pospešijo prevzeta dela.

*** Varovanci Društva »Skrb za mladino« so se vrnili.** Pravkar so se vrnili zadovoljni in veseli varovanci in varovanke Društva »Skrb za mladino« s prekrasnih poiznitv v Boštanju. Prav nobenega čemernege, zlasti pa ne suhega obraza ni med njimi, saj so se zredili do 5 kg. Deca se je pridno kopala, igrala in hodila na izlete. V oskrbi je bila pri gostoljubni gospe Dobovškovi v Boštanju, ki je šla društvu tako na roke, da zasluži javno zahvalo. Prav tako se zahvaljuje društvo županu občine Boštanja g. Francetu Dobovšku, ki je največ pripomogel do tako lepega letovanja.

*** Sprejem v I. letnik državnega učiteljskega v Ljubljani.** V I. letnik državnega učiteljskega v Ljubljani bo sprejeto po naknadnem odloku ministrstva za prosveto 80 učencev in 40 učenk. Vabimo posebno učence gimnazij in meščanskih šol, da se prijavijo za sprejem na učiteljske. Prošnje, kolkovane s kolki 10 din, s priloženimi krstnimi listi in izpričevali o opravljenem nižjem tečajnem izpitu, odnosno završnem izpitu, je vložiti osebno ali po pošti pri ravnateljstvu do 14. t. m. Sprejemni izpiti se bodo začeli 28. t. m. ob pol osmih jutraj po razporedu, ki bo objavljen 27. t. m. na šolski oglašni deski. Ravnateljstvo.

*** Ljubljana—Blok—Nova vas—Prežid—Parg caba—Gerovo—Sušak** — redna avtobusna zveza. Odnos iz Ljubljane s Krekovega trga dnevno ob 5.40, prihod na Sušak ob 11.55. Odnos s Sušaka ob 13.00, prihod v Ljubljano ob 18.45. Avtopodjetje Pečnikar, telefon 49-28. (—)

*** Dr. Zitko, specialistka za ginekologijo in porodništvo,** do 21. avgusta ne ordinira.

*** Deška kolonija Jadranske straže** se vrne iz Bakra danes jutraj z osebnim vlakom ob 9.03 uri na glavni kolodvor. V primeru, da bi v Zagrebu ne dobili več zveze, pridejo dečki v Ljubljano s popoldanskim vlakom ob 13.23.

*** Zanimiv film o »Dogodkih iz vojne 1939/40«** predvaja Rdeči križ v kinu Unio. Z ogledom tega filma si bo lahko občinstvo pravilno predločilo plemenito po-

ZOBOZDRAVNIK SPECIALIST

dr. Egon Bassin
do 24. avgusta ne ordinira

Dr. Demšar
ordinira v avgustu
samo ob sobotah

Dr. Blumauer
do 4. septembra ne ordinira

Primarij dr. Šavnik
ne ordinira od 5. do 25. avgusta

DOCENT

dr. IVAN PINTAR
od 6. avg. ZOPET REDNO ORDINIRA

Dr. MILAN PERKO
do 25. avgusta ne ordinira

slanstvo, ki ga vrši Rdeči križ ravno v vojni, zato naj ne bo nikogar, ki si tega filma ne bi ogledal. (—)

*** Danes žegnanje na Beričevem.** Za žegnanje na Beričevem bodo danes in jutri vozili Pečnikarjevi avtobusi iz Ljubljane ob 15.30, 17., 18.30 in 20., z Beričevega pa se bodo vračali ob 18., 19.30, 22. in 23.30.

Zastopstvo vseh vrst

Varta akumulatorjev pri tvrdki A. GOREC poleg nebotičnika

U—Odkrito skladišče ukradenega blaga. Policija sta padla v roke dva širokopotezna vlomilca in tatova. Nekaj dni sem je zbujačo pozornost enega izmed kriminalnih agentov skrivnostno vedenje in početje nekoga Hermana M., 36 let starega brezposelnega plesarskega pomočnika, in njegovega nerazdružljivega tovariša, brezposelnega delavca Alberta I. Mesec za mesecem sta brez vsakega dela pohajkovala po mestu in začudo prav dobro živela, pa sta zmerom nekam skrivnostno izginjala. Detektiv ju je pričel zasledovati na njihovih potih in dognal, da prodajata po hišah obloko, steklenice likerja in razno specijsko blago sumljivega izvora. Ko je zbral že dovolj obtežilnega materiala, je detektiv napravil hišno preiskavo na Albertovem stanovanju na Tržaški cesti 229. Tam je našel na svoje presenečenje veliko zalogo najraznovrstnejšega specijskega, delikatnega in manufakturnega blaga, ki sta ga oba pajdaša nakradla na svojih nočnih vlomilskih pohodih. Seveda so ju takoj aretirali in na dan so prišli njuni grehli. Tako sta nedavno tega ponoči vlomila v neko trgovino na Novem trgu, nekaj dni pozneje pa v neko trgovino v Franciškanski ulici in sta si v obeh nagrabila prav velik plen. Nakradeno blago sta potlej pomalem razprodajala, velik del pa je zdaj policija zaplenila. Vlomilcem se izprašujejo vest, saj sta najbrž zagrašila še celo vrsto doslej neodkritih deliktov.

*** Vlomil in tatvine.** V pekarno Josipa Megušarja na Galjevičevi je pred dnevi v zgodnjih jutrnjih urah nekdo vlomil in ukradel iz predala 5.000 din gotovine, odnesel pa je tudi nekaj peciva in več drugih predmetov. Storitcu so bile razmere v hiši očividno dobro znane. Vlomilcu je policija že na sledu. Te dni je neznan vlomilec s ponarejenim ključem odprl vrata v stanovanje Kristine Bergantove v Florjanski ulici, temeljito prebrskal vse prostore in odnesel dve budilki, naočnike s črnim steklom, dva ročna kovčega, par ženskih snežk in steklenico žganja. Pred 14 dnevi je bilo vlomljenje v isto stanovanje in je najbrže isti storilec odnesel zlato zapestno uro na črnem traku, par uhanov s safirjem safirjem. Skupna vrednost ukradenih predmetov je cenjena na okrog 2.300 din. Aleksandru Noču je bila v kopalšču Iliriji ukradena zapestna ura iz kroma na usnjatem traku, vredna 900 Din.

*** Pasji kontumac v laškem srezu.** Sreško načelstvo v Laškem je odredilo strog pasji kontumac za vse občine v srezu, kjer se je pojavila pasja steklina. Najstrožji kontumac velja za vasi Jagode, Brstnik in Rifengozd pri Laškem, kjer se je stekel pes privrkal pojavil. Vsak sum stekline je treba takoj javiti oblastvom.

*** Osumljena, da je hotela zastrupiti svojo gospodinjno.** Celjska policija je zaradi suma poskusa umora aretirala 37letno delavko Tereziro P. iz Sel Zagorskih pri Klanjcu, ki so jo v zadnjih šestih tednih zaradi nemoralnega življenja že štirikrat izgnali iz Celja. Tereziro P. je bila pred kratkim zaplenjena pri neki delavski družini v Celju. Tu je začela motiti zakon svoje gospodinjne in njenega moža ter delati razdor. Njena gospodinja je pred kratkim nenadno hudo zbolela in so jo morali oddati v bolnišnico, kjer so ugotovili akutno žlečodno vnetje. Pojavil se je sum, da je bila gospodinja zastrupljena. Tereziro P. so osumili, da se je hotela znebiti gospodinjne in da je zato primešala njeni jedi strupa. Gospodinja je to jed zaužila, nakoar so se pri njej pojavili znaki obolenja. V tej zadevi bodo še zaslišali nekatere priče v Zagrebu.

*** Tatvine pri poročniku slovesnosti.** V četrtek in petek so bile v kapucinski cerkvi v Celju običajne poročniške slovesnosti. Ob tej priliki so izvršili tatvino v cerkvi in pred cerkvijo več žepnih tatvin. Nekateri tatve je policija polovila. Pri cerkvi sta tudi dva moška izgubila vsak večjo vsoto denarja. Nekdo je enega izmed obeh zneskov našel in ga izročil policiji. Zda trdi prvi pa tudi drugi moški, da je najdeni znesek njegov.

Iz Trbovelj

*** Rudarski dom v Trbovljah vabi vse** člane zadrge na izredni občni zbor, ki bo v nedeljo 18. avgusta ob 8. v lastnih prostorih s sledečim dnevnim redom: 1. otvoritev in konstituiranje občnega zbora; 2. sprememba pravil po novem zakonu v g. z. 3. volitev a) 6 članov upravnega odbora in 3 namestnikov; b) 6 članov nadzornega odbora in 3 namestnikov; 4. predlogi in priporočila; 5. slučajnosti. Ako ne bi bil občni zbor ob določeni uri sklepčen, bo eno uro pozneje, nakar je sklepčen po zadržnih pravilih ob vsaki udeležbi članov. Načelstvo »Rudarskega doma« v Trbovljah. (—)

Iz Ljutomera

Pristna ljutomerska vina kupujte le pri Vinarski zadrugi v Ljutomeru

Z Jesenice

ZDRAVNIK

dr. Marčič Viktor

od 5. avgusta do objave v nedeljskih časopisih ne ordinira

Obiskovalcem Sušaka in Primorja

Posetite na Sušaku restavracijo »LIPO«. Edini vrt v najstrožjem centru. V neposredni bližini luke, kolodvora in avtobusnega postajališča. Slovenska in primorska kuhinja. — Se priporočata

Obiskovalcem Sušaka in Primorja

Posetite na Sušaku restavracijo »LIPO«. Edini vrt v najstrožjem centru. V neposredni bližini luke, kolodvora in avtobusnega postajališča. Slovenska in primorska kuhinja. — Se priporočata

Obiskovalcem Sušaka in Primorja

Posetite na Sušaku restavracijo »LIPO«. Edini vrt v najstrožjem centru. V neposredni bližini luke, kolodvora in avtobusnega postajališča. Slovenska in primorska kuhinja. — Se priporočata

Obiskovalcem Sušaka in Primorja

Posetite na Sušaku restavracijo »LIPO«. Edini vrt v najstrožjem centru. V neposredni bližini luke, kolodvora in avtobusnega postajališča. Slovenska in primorska kuhinja. — Se priporočata

Obiskovalcem Sušaka in Primorja

Posetite na Sušaku restavracijo »LIPO«. Edini vrt v najstrožjem centru. V neposredni bližini luke, kolodvora in avtobusnega postajališča. Slovenska in primorska kuhinja. — Se priporočata

Obiskovalcem Sušaka in Primorja

Posetite na Sušaku restavracijo »LIPO«. Edini vrt v najstrožjem centru. V neposredni bližini luke, kolodvora in avtobusnega postajališča. Slovenska in primorska kuhinja. — Se priporočata

Obiskovalcem Sušaka in Primorja

Posetite na Sušaku restavracijo »LIPO«. Edini vrt v najstrožjem centru. V neposredni bližini luke, kolodvora in avtobusnega postajališča. Slovenska in primorska kuhinja. — Se priporočata

Obiskovalcem Sušaka in Primorja

Posetite na Sušaku restavracijo »LIPO«. Edini vrt v najstrožjem centru. V neposredni bližini luke, kolodvora in avtobusnega postajališča. Slovenska in primorska kuhinja. — Se priporočata

Obiskovalcem Sušaka in Primorja

Posetite na Sušaku restavracijo »LIPO«. Edini vrt v najstrožjem centru. V neposredni bližini luke, kolodvora in avtobusnega postajališča. Slovenska in primorska kuhinja. — Se priporočata

Obiskovalcem Sušaka in Primorja

Posetite na Sušaku restavracijo »LIPO«. Edini vrt v najstrožjem centru. V neposredni bližini luke, kolodvora in avtobusnega postajališča. Slovenska in primorska kuhinja. — Se priporočata

Obiskovalcem Sušaka in Primorja

Posetite na Sušaku restavracijo »LIPO«. Edini vrt v najstrožjem centru. V neposredni bližini luke, kolodvora in avtobusnega postajališča. Slovenska in primorska kuhinja. — Se priporočata

Obiskovalcem Sušaka in Primorja

Posetite na Sušaku restavracijo »LIPO«. Edini vrt v najstrožjem centru. V neposredni bližini luke, kolodvora in avtobusnega postajališča. Slovenska in primorska kuhinja. — Se priporočata

Obiskovalcem Sušaka in Primorja

Posetite na Sušaku restavracijo »LIPO«. Edini vrt v najstrožjem centru. V neposredni bližini luke, kolodvora in avtobusnega postajališča. Slovenska in primorska kuhinja. — Se priporočata

Obiskovalcem Sušaka in Primorja

Posetite na Sušaku restavracijo »LIPO«. Edini vrt v najstrožjem centru. V neposredni bližini luke, kolodvora in avtobusnega postajališča. Slovenska in primorska kuhinja. — Se priporočata

Obiskovalcem Sušaka in Primorja

Posetite na Sušaku restavracijo »LIPO«. Edini vrt v najstrožjem centru. V neposredni bližini luke, kolodvora in avtobusnega postajališča. Slovenska in primorska kuhinja. — Se priporočata

Obiskovalcem Sušaka in Primorja

Posetite na Sušaku restavracijo »LIPO«. Edini vrt v najstrožjem centru. V neposredni bližini luke, kolodvora in avtobusnega postajališča. Slovenska in primorska kuhinja. — Se priporočata

Obiskovalcem Sušaka in Primorja

Vaša hčerka se pripravlja na možitev!

Svetujte ji, da pri nabavi svoje oprave izbere blago v kar le moč živih barvah in seveda — Indanthren! Blago za perilo, namizne prte, posteljino, kopalno opravo, zastore, vzglavnike in za veliko drugih potrebnih stvari, ki je barvano z Indanthren-barvami, je lepo in praktično. Vaše veselje s temi pestrini tkaninami bo dolgo trajno, ker so tkanine, barvane z Indanthren-barvami — neprekosljivo stalne v pranju, na svetlobi in po vsakem vremenu.

din. Deklica je hotela nesti zavitek domov, da ga pokaže svoji materi. Dekle pa je baje pihel za njo, ji vzel zavitek iz rok in ji izročil 2100 din z naročilom, da nese to svoji materi. Materi obeh otrok sta takoj sklenili javiti najdbo policiji in železničarjeva žena je prinesla denar na policijo, kjer so ugotovili, da je ta denar izgubil branjevec Cijan iz Zavočne pri Celju, ki je bil izgubo tudi že javil policiji.

NEGUJTE ZDRAVJE!

Posedajte moderno mestno parno in kadno kopalnico na Vrazovem trgu!

Cene:

Pršna kopal: II. razred 3 din, brez perila 2 din. I. razred 5 din, brez perila 2 din. **Kadna kopal:** II. razred 8 din, brez perila 6 din. I. razred 12 din, brez perila 10 din.

Parna kopal: II. razred 12 din, brez perila 10 din. I. razred 18 din, brez perila 16 din.

Masaža 5 din.

Abonenti, ki kupijo 10 listkov za poljubno kopal, imajo 10% popusta, vendar jih morajo izrabiti v teku 6 mesecev, sicer izgube veljavo.

e—Nesreča dveh otrok. V sredo je padel petletni posestnik sinček Jože Tisel v Grajski vasi pri Gomilskem domu na skedenj dva metra globoko na pod in

Iz Maribora

a— Požrtvovalno delo mariborskih akademikov. Dne 1. t. m. sta šli dve skupini mariborskih akademikov pod vodstvom prirediteljev prvega kobanskega tedna na delovni tabor na Ojstrico nad Dravogradom in k Sv. Trem kraljem nad Marenbergom. Naši akademiki so si nadeli nalogo, da se v počitnicah s taborjenjem čim bolj približajo našemu območju kmetu na Kobanskem, da spoznajo življenje ne razmere ob naši severni meji. Pomagali bodo kmetom pri njihovem težkem delu, pri Sv. Treh kraljih pa bodo pomagali dograditi novo šolo Družbe sv. Cirila in Metoda.

a— Po zgledu drugih jugoslovanskih mest se snuje tudi v Mariboru Društvo prijateljev Sovjetske zveze, ki bo v kratkem imelo svoj ustanovni občni zbor.

a— Uspehi protituberkuloznega tedna. V dopolnitve prejšnjih poročil se javnost obvešča, da so podprli zbirko PTL tedna še nastopni darovalci: uradništvo Ehrlichove tvornice v Mariboru 322, delavstvo iste tvornice 734, gasilska četa v Gornji Bistrici 50, občina Selnica ob Dravi 200, tvornica bakra Zugmaier & Gruber v Gor. Bistrici 1000, župni urad v Studenicih 30, fantovski odsek iz Hoč 200 din. Vsem iskrena hvala. Ponovno se prosijo vse gasilske čete, fantovski odseki in ednice Sokola, ki še niso vrnili nabiralnih listov, da store to čimprej, sicer ni mogoče zbirko zaključiti in podati javnosti točno poročilo o celotnem uspehu.

a— Mariborski gimnazijski maturanti leta 1939. proslavljajo 20letnico mature v septembru v Mariboru. Vsi tovaršiji naj se javijo zaradi nadaljnjih navodil na naslov prof. Sedivy, klasična gimnazija, Maribor.

a— Samo enkratna dostava pošte v Mariboru. Kakor v drugih mestih je pošto ministarstvo odobrilo tudi za Maribor samo enkratno dnevno dostavo poštah pošiljk s pismonošci, le ob sobotah do dostava pošte dvakratna kakor doslej. Novi red dostave poštah pošiljk je že stopil v veljavo.

a— Naplavljen truplo. Pri Sv. Janžu na Dravskem polju je Drava naplavlila truplo 42letnega Josipa Bogatina iz Zgor. Brezine pri Mariboru, ki je pred dnevi neznanom izgubil. Ker se je hotel že svojčas v neki mariborski gostilni obesiti, domnevajo, da je izvršil samomor.

a— Ob vse prihranke je prišel najemnik Josip Dimežer z Rdečega brega pri Sv. Lovrencu na Pohorju. Tatovi so mu odnesli leseno omarico, v kateri je imel shranjeno 4350 din. Prazno omarico so našli v gozdu okoli 150 m od hiše. Orožniki polvečujejo za tatovi.

a— Zdravniško dežurno službo za nujno pomoč članom OUZD in njihovim upravičnim članom bo imel v nedeljskih primerih in v odsotnosti pristojnega zdravnika v nedeljo 4. t. m. g. dr. Ivan Turin, Linhartova ulica 12.

Iz življenja na doželi

CERKLJE OB KRKI. Slovo je vzel te dni od nas orožnik podnarednik G. Vilenčič Drago. Bil je vzoren orožnik in v vsakem oziru na svojem mestu. G. Vilenčič je prišel med nas pred štirimi leti in si je v kratkem času pridobil pri nas kakor tudi v bližnji okolici dosti prijateljev. Pred leti je po njegovi zaslugi bil prijatelj znani nevarni razbojnik Urbančič. G. Vilenčič je bil tudi agilen član Sokola in navdušen športnik: ribič, smučar in plavalec. Želimu mu na novem mestu mnogo sreče in zadovoljstva.

Iz Hrastnika

h— Smrtina kosa. Umril je v 67. letu starosti delavec kemične tvornice G. Jurij Godičelj. Na zadnji poti ga je spremljala tudi steklasta godba. Pokopali so ga na dolinskem pokopališču. Naj v miru počiva! Prizadetim naše sožalje!

h— Cenena moka se bo delila od 5. do 8. t. m. na občini. Cena moke bo 4.25, 4.05 din in 3.85 din. Seveda dobe moko le ubožnejše družine.

Iz Novega mesta

Dr. Polenček Marijan

vodja internega oddelka moške bolnice in banovinski zdravnik, NOVO MESTO zopet redno ordinira

Iz Litije

h— Za naše rejce malih živali. Društvo rejcev malih živali, ki je med najbolj marljivimi edinicami v zvezi, vabi za danes dopolne rejce malih živali na poučen tečaj. Strokovnjak iz Ljubljane bo poučeval naše gospodarje o kapunjenju petelinov in o kastriranju zajcev. Tečaj se bo začel ob 9. na vrtu Borškove gostilne. Podoben tečaj bo popoldne pri Robavu v Smartnem. Z ozirom na praktično gospodarstvo, je obisk tečaja vsem priporočljiv.

i— Koruze primanjkuje. V zadnjem času je zavaladalo pri nas občutno pomanjkanje korne. Trgovci čakajo že delj časa na naročeno blago. Zadržne zaloge so prodajali trgovci le v mali množini po 3 dinarje za kilogram. Nova koruza bo menda čenčela in je željno pričakujemo. Povalno akcijo je izvedla litijska občina, saj je naročila za svoje občane 25.000 kilogramov korne, ki smo jo dobili iz Bolgarije. Prvo vrsto koruze je prodajala občina po 1.80 din kilogram. Litjska občina je razprodala tudi več vagonov moke, bele in krune. Zaloge moke je izčrpana, iz vrst interesentov pa čujemo, naj bi občina z nabavo čenčelj živil nadaljevala.

i— Usoden padec motoklistista. Gospod V. iz Litije je imel v petek opravka v bližini Domžal. Domov se je vračal skozi Ihan in na nepreglednem ovinku ga je doletela nesreča. Tamkajšnja mladina je natočila na sredo ceste kup kamenja in jo začela. Ker je ovinek na kraju, koder običajno ni večjega prometa, se je vse vidi litjski motoklistist zanesel, da je vse v redu. V tistem pa je že zavozil v kameniti sklad. Vrglo ga je po tleh in se mu je motoru kolo močno poškodovalo, sam pa se je precej poškodoval po ramenih, životu in po glavi. Ponesrečenega vozača je našel neki avto, ki mu je takoj nudil potrebno pomoč. Motor so odpeklali v popravilo, ponesrečenec pa je iskal zdravniške pomoči. Lahkomisljena mladina pa je potrebna temeljitega pouka.

Iz Kranja

r— Letalska razstava. Aeroklub v Kranju bo danes ob 9. otvoril v gimnazijski telovadnici razstavo novega brezmotornega letala in modelov. Razstava bo odprta do nedelje 11. t. m. dnevno od 9. do 18. Upajmo, da bo javnost pravilno razumela stremiljenje mladine, ki si je sama zgradila prvo brezmotorno letalo in da bo s številnim posemom moralno podprla visoke cilje, ki si jih je zastavila naša mladina, včlanjena v Aeroklubu, katerega naloga

je vzgojiti iz te mladine smeje letalce. Ogled razstave je brezplačen, hvaležno pa se sprejemajo prostovoljni prispevki za nabavo visokomotornega letala.

r— Slavnostna prijava prodana. Te dni je trgovski gremij v Kranju kupil od g. Slavca stavbeno parcelo ob Vidovdanskim cesti med Pokojnijskim zavodom in šavnim vrtom. Nakup te parcele je najbrže v zvezi z načrtom, katerega je Gremij že pred leti zasnoval da zgradi poslopje za trgovsko šolo. Vprašanje ustanovitve trgovske šole v Kranju je bilo že večkrat načeto, toda do konkretnih zaključkov še ni prišlo. Kakor smo dognali, je bila vložena že prošnja na bansko upravo. Kako je s to zadevo, o tem bi prosili odločujoče faktorje, da javnost obveste. Ustanovitev trgovske šole je za izrazito industrijsko in trgovsko mesto, kakršno je Kranj, ne samo živa, temveč nujna potreba.

r— Okrajni sreski čestni odbor se bo preselil v lastne prostore pravkar dovršene stavbe na Cesti na Golnik šte. 3. Pi-

Slava prvega planinskega polka

Ta vsakoletni praznik naših vojakov-planincev je bil letos še posebno svečar

Škofja Loka, 3. avgusta. Škofjeloški planinski polk je proslavil dne 1. t. m. s celodnevno svečanostjo svojo krstno slavo. Zda je kar tradicionalni praznik je potekal tudi tokrat zelo svečano in ob veliki soudeležbi meščanstva in okoličanov. Slavje je sprito resnih časov dobilo tem globlji pomen. Prireditev je bila na vojaškem vežbališču, ki je bilo okusno okrašeno s trobojnicami in smrečjem. Nad vhodom se je lepo odražal krasen državni grb izgotovljen iz lubja, medtem ko so v spretnem aranžmaju desno in levo simbolizirali planince: smučiči, cepini in strobine. Ni manj učinkovito ni bila prirejena tribuna s soho Nj. Vel. kralja Petra II. obdana takisto s trobojnicami in cvetjem. Po vežbališču so bili razmešeni topovi in v ozadju improvizirani tanki.

Ob 10. je bila zbrana pred postrojenimi četami vojaštva s polkovno zastavo in godbo družba, kakršno vidimo pri nas le ob najslavnejših prilikah. Poleg aktivnega oficirskega zbora so se vrstili mnoge številni predstavniki državnih, cerkvenih in samoupravnih oblastev in odposlanci naših korporacij in društev. Sokoli in gasilci so prispeili v krojih Slavju so se pridružili tudi rezervni oficirji.

Po pozdravu je polkovnik G. Nikola Kocič obšel vse čete. Sledili so cerkveni obredi. Za katolike jih je opravil škofjeloški župnik G. Jernej Podbevšek za pravoslavne prota G. Nikolič in za muslimane imam G. Imamović. Po blagoslovitvi in rezanju kolača je domačin slave G. Kocič očrtal naloge, ki čakajo vojaka. Planincem je poverjena še posebno častna naloga, da varujejo in obvarujejo naše krasne planine. Naša vojska ima svojo tradicijo, svojo priznano in respektirano slavo, ki jo bo tudi ohranila.

Ko je ob koncu govora poveljnik čestital vsemu polku k njegovi krstni slavi, je nazdravil prvomu komandantu oborožene sile Nj. Vel. kralju Petru II. Zagrmeli so topovski strelci in oglasile so se strojne puške. V ta trušč pa so se začeli razvijati akordi državne himne.

Po sprejemanju čestitk je izvedlo vojaštvo mimohod pred vojašnico. Strumno so se vrstile pred mnogostevilnimi gledalci četa za četo, ki so kakor iz bronaste vlitve pokazale moč naše vojske.

Oficijelni del je bil s tem zaključen in v

Preporodovci so obiskali Cer — podrinski Kajmakčalan

Vtiski s kraja krvave bitke za svobodo

Polni nepozabnih vtiskov smo se vračali Preporodovci s sokolskega romanja na Kajmakčalan. Vlak je brzel preko južnosrbskih poljan, dokler ni zavozil med hribe v ponosno Šumadijo. V duhu smo zrlji še vedno Kajmakčalan — vrata svobode, ko nas je že davno vozil železni konj po plodnih ravninah Šrema in Mačve.

Ruma. Prestopili smo za Sabac — v program smo imeli še poklonitev na Ceru — podrinskem Kajmakčalanu. Ravnice nevajne oko se je blagodejno sprostito ob pogledu na zelene hribočice in z žitom porasle bregove, ki se rahlo vzpenjajo izza Save nad Sabcem, dokler ne preidejo daleč na obzorju v gozdno Šumadijo, srce Srbije.

V Sabcu smo bili gostje Sokola. Znova smo imeli priključno občudovati dobro ljudstvo, med katerim sta še doma velika bratska ljubezen in prijetna gostoljubnost. Baš gostoljubnosti bratov Sokolov, naklonjenosti mestnega poglavarstva in pa zlasti pomoči načelnika brata Ristića se moramo zahvaliti za udobno in hitro potovanje iz Sabca do Tekeriša pod Cerom.

Naglo je brzel naš avto iz mesta. Ob strani smo pustili spomenik žrtvam nasilne avstrovske soldateske, vozili smo med plodna žitna polja in že smo se pričeli vzpenjati v rahlih serpentinah proti Ceru, ki se je pojavil na obzorju. Zamislili smo se v usodo vojakov-junakov iz onih dni, ko se je v krvi porajala svobodna Jugoslavija. Spomnili smo se vrstic iz knjige »Dobrovoljci«, ki nam opisujejo strahotno pot srbskih vojakov od Arandjelovca preko Uba na Cer. Ka mso šli in po kaj, izmed vojakov ni vedel nihče. Hodili so dva dneva in dve noči z redkimi petminutnimi presledki. V začetku so visoki kursum-ljski Črnogorci še peli svoje turboine, zategle bojne pesmi, počasi pa so drug za drugim utihnili, ker pota ni bilo konce. Slabotni kosovski kadrovi so cepali ob strahnem naporu ko muhe; večino so spravili na noge, nekaj pa jih ni moglo več oživeti, ker so podlegli soncu, prahu in znoju, preden so prišli v bitko. Strahoten marš, kakor človek ne bi verjel, da je zmogočen. In v tej trumi trpinov, obsojenih po večini na smrt, sta korakala dva mlada Slovenca dobrovoljca: Vladislav Fabjančič in dvajsetletni mladenič Avgust Jenko, ustanovitelj »Preporoda« in veliki revolucionar predvojnega slovenskega omladine, ki je podprl svoje ideje z najvišjim dokazom — s smrtjo.

Iz zamišljenosti nas je prebudil šoferjev glas. Na mestu smo bili. Tekeriš. Tod so se bili najstrašnejši boji. Šofer, ki se je sam udeležil bojev, je razlagal, da so po trije

sarna bo pričela posloovati v novih prostorih v četrtek 8. t. m. Zaradi selitve se bo zaključilo poslovanje v starih uradnih prostorih na Mestnem trgu v sredo 7. t. m. in ta dan zato ne bo uradnih ur na straneh.

Kinematografi

Bled. Zvočni kino predvaja »Geronimo« še danes ob 21. ker popoldanska predstava odpade zaradi javnega nastopa Sokolskega društva pod devizo »V miru in vojni v službi domovine«. Javni nastop, ki naj pokaže našo pripravljenost, bo popoldne ob 5. na sokolskem vežbališču. (—)

Jesenice. Zvočni kino Radio predvaja danes ob pol 21. uri (ob 15. uri pa samo ob slabem vremenu) nemški vefilm »V imenu zakona«. Med dodatki domači kulturni film in vojni zvočni tednik. — Sledi »Džim iz džungle«. (—)

senčnati tribuni je sledila prijazna pogostitev. Z veliko pozornostjo so bile sprejete pismene čestitke, polku Planincem so med drugimi v imenu Nj. Vel. kralja čestitali Nj. Vis. knez Pavle, minister za vojsko in mornarico general G. Nedić, armijski in divizijski poveljniki, načelniki štabov, polkovniki poveljniki od vseh strani, bivši poveljniki škofjeloških planincev in dolga vrsta ostalih prijateljev našega polka.

Vojaška zabava popoldne je zbrala najmanj 5000 gledalcev. Pestri spored je lepo prikazal duha, ki vlada v naši vojski. Vojaki imajo svoj pevski zbor, mnogo izvrstnih telovadcev, deklamatorjev, pa tudi šaljivce. Vse točke obilnega sporeda so bile zanimive. Zabave so se udeležili med drugimi divizionar G. Dragoljub Stefanović bivši poveljnik planincev polkovnik G. Ivan Lukič, načelnik štaba divizije major G. Babič, sreski načelnik G. Jarc, predstojnik sodišča svetnik G. Ustar in drugi.

Zvečer je bila v natlačeno polnih prostorih Sokolskega doma prav prijetna zabava. Nastopili so tudi pevski solisti med njimi operni pevec G. Lupša.

Letošnji praznik naših planincev je torej bil še posebno živ izraz tople povezanosti naše vojske s civilnim prebivalstvom.

Sličica iz Celja

Iz Celja nam pišejo: Društvo inženjerjev v Ljubljani je ovadilo hemijskega nadzornika v Celju g. Janka Dolinarja, člana mestnega sveta in mestnega gospodarskega referenta ter urednika »Slovenskega hemljara«, mestno poglavarstvo v Celju, da neupravičeno uporablja akademski naslov »dipl. ing.« Mestno poglavarstvo v Celju je na podlagi te ovadbe uvedlo proti g. Janku Dolinarju kazensko postopanje in poslalo nato Društvu inženjerjev v Ljubljani naslednje uradno obvestilo:

»Pozivno na vašo ovadbo vas obveščamo, da je Dolinar Janko pri tukajšnjem zaslišanju priznal, da nima pravice se podpisovati z uporabo akademskega naslova »dipl. ing.« Izjavil je tudi, da številke »Slovenskega hemljara« od meseca aprila naprej nimajo več njegovega podpisa: »dipl. ing. Janko Dolinar.« Prav tako je izjavil, da se bo v bodoče podpisoval po predpisih in je vzel zadevni pouk na znanje.«

Bliža se — dirka na Gorjance!

Novo mesto, 3. avgusta. Novo mesto pričakuje v dneh 14. in 15. t. m. lepo število gostov, ki pridejo v našo metropolo iz raznih krajev naše ožje domovine. V omenjenih dneh se namreč vrši veliko zborovanje trgovcev iz vse naše banovine in pa velike motoklistične dirke na Gorjancih. Za obe prireditvi vlada med Dolenjci, prav posebno še za slednjo prireditve med športniki krogi, veliko zanimanja. Motoklistične dirke, ki jih priredi Motoklub Ilirija, in njena sekcija v Novem mestu, bodo na praznik 15. t. m. na znani državni karloviški cesti, ki vodi preko Gorjancev v ostrih in zelo slikovitih serpentinah. Start bo v Gotni vasi, cilj pa v bližnji spoja privatne gorjanske ceste Ogriarce k državni cesti. V tem odcepu se je pričela cesta temeljito popravljati. Na ovinkih so že odstranjeni kupi gramoza. V vseh teh delih na cesti gre moto-sekciji pohvalno na roke tehnični razdelek sreskega načelstva. V vnožju Gorjancev pri Badovincah, kjer je vdelana spominska plošča J. Trdine, bodo postavljene tribune za častno predsedstvo in častni odbor ter godbo. Tudi napeljava telefona ob vsej dirkalni progi do cilja bo do tekmice končana. Za red in varnost na cesti, bodo skrbeli orožniki, vojaki in gasilci. Ker je prijavljeno veliko število tujcev, zlasti iz Zagreba, Varaždina, Čakovca in iz drugih krajev sosednje banovine, je vodstvo prireditve poskrbelo tudi za zadostni prometna sredstva. Za občinstvo bo dovolj av-

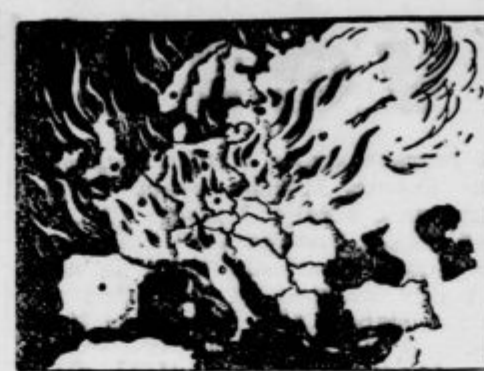
»Kaj jih iščeš po poljan, kaj za njimi v hrib tišiš? Naši v nas se pokopani, mi smo njih nagrobni križ.«

Kolikor so utegnili, so kasneje zbrali zemске ostanke junakov in jih pokopali v skupnem grobu pri vasi Tekerišu, na katerem so postavili na pobudo Udruženja rezervnih oficirjev in pod visokim pokroviteljstvom pokojnega kralja Aleksandra Zedinitelja dne 28. junija l. 1928. spomenik s srbskim grbom in napisom: »Vaša dela su besmrtna.« Ob vnožju so vzdane plošče s posnetki pokojnega kralja in raznih društev in pa z zahvalo Čehom, ki so padli predajajoče se bratom Srbom.

Ta veliki uspeh nepripravljenosti in malostne srbske vojske, to premaganje nečloveških naporov in pripravljenost na žrtve razumemo le, če spoznamo trpljenje naroda pod takratnim tlačiteljem. Neme priče grozodejstev so skromni spomeniki in vasi Krivajica, Brodanja, Lešnica, Sabac, Majur, Prnjavor in druge, kjer so pobesneli tuji vojaki pokazali svojo »kulturo« nad neobojeno dečo, starci in ženami. Priča je bil tudi Švicar dr. Archibald Reiss, ki je vsa ta grozodejstva opisal tedanjemu kulturnemu svetu. Ko je ta tujec videl čudežne uspehe malega, a hrabrega srbskega naroda, ga je tako vzbudilo, da je ostal z njim do konca in želel, da mu po smrti vzemo srce in prsi in ga pokopljejo med junaki na Kajmakčalanu. Tako se je tudi zgodilo.

Globoko ganjeni smo po obisku spominske kapele položili krasen venec z državnim trobojnicom pred spomenik, nato pa po enominutnem molku tov. Kunstler obrazil v glasilnem govoru pomen cerke bitke in smrti Jenka za Slovence.

Po poklonitvi smo si ogledali okolico spomenika. Tik za spomenikom rase breskev, o kateri so nam domačini povedali, da rase iz ust neznanega vojaka. Ubožec je bil

DOGODKI IZ VOJNE 1939/1940

Film, ki prikazuje vojne dogodke iz vojne na Poljskem, zavzetje Danske, Norveške, Nizozemske in Belgije do premirja v Compiegneu.

Predstave danes ob 15., 17., 19. in 21. uri! Blagajna odprta od 11.—12. in od 14. ure dalje.

KINO UNION — Tel. 22-21.

VIKTOR MC LAGLEN, veliki karakterni igralec v sijajnem filmu peklenskih strasti in gigantske borbe

Mojstrsko delo o sužnjih morja!

UPOR NA PACIFIKU

KINO SLOGA, tel. 27-30 — Danes ob 15., 17., 19., 21.

zadet, ko je jedel breskev. Grižljaj mu je ostal v ustih in iz koščice je vzkliko drevesce. Zdi se mi, da je to najlepši simbol zmisa smrti: »Iz zemlje si vzel in v zemljo se povrneš, da pripraviš mesto novemu, srečnejšemu življenju!«

Globoko prevzeti, a s trdno vero, da se bomo odzvali klicu domovine in, če bo treba, dokazali tudi z življenjem, da smo vredni sinov očetov, ki so darovali za svobodo domovine najdražje. smo se v mraku vrnili v Sabac.

Popotnik Slovenec, ki stopaš po teh svetih tleh, govori v mislih z Jenkovim tovaršem iz bojev:

»Jenkov grob, kje si? Ne rezani kamen, ne lavorjev šop ne kaže, ne pravi, kje njegov je grob, le prosta pravilica le ta ne molči, le prosta pravilica junaka slavi!«

O—ld.

Obupen položaj rudarskih staroupokojeencev

Bratovska skladnica jim je z nakazovanjem prejemkov po pošti povzročila nove odtegljaje

Zagorje, 3. avgusta. Kakor se govori, se pripravlja akcija za izboljšanje položaja rudarskih staroupokojeencev in za priznanje draginskih doklad novoupokojeencem, razpravlja pa se tudi o spremembi pravil Bratovske skladnice.

Narajajoča draginja ograža skoraj vse delovne stanove, najbolj pa so prizadeti rudarski upokojeenci, ki so morali zaradi bolehnosti pred časom v pokoj. Pred kratkim je Bratovska skladnica odredila, da bodo upokojeenci in rentniki dobivali svoje prejemke po pošti, in s tem ukinila izplačevanje po skladnicah. Ker pa se za vsako nakaznico odbije 1 din, 1 din pa še za pošto dostavo, in ker je spodobno, da naslovnik tudi poštarju da vsaj majhno nagrado, se na lepem nabere vsaj tri din odbitka. Vsakomur se bo zdelo to malenkost, ki skoraj ni vredna omembe, za staroupokojeence pa je to že občuten odtegljaj, saj v svojem proračunu ne sme izdati za prehrano več ko 3 din na dan.

Pred časopisno desko stoji kakor po navadi gruča čestiteljev, med katerimi je pač največ onih, ki v tisku iščejo vesti o ukrepih, s katerimi bodo oblastva preglala draginjo. Pravkar čitajo o povišku prejemkov državnim nameščencem, pa se vname živa debata o tem, ali bodo tudi oni prišli

na vrsto, preden pomro od glada. In eden mi pripoveduje:

— Bolno ženo imam, sam sem od nade ne nesposoben za vsako delo, pa imam 221 din pokojnine na mesec. S tem moram plačati stanovanje, elektriko, vodo — in kaj mi še ostane za preživljanje? Zda, ko prihaja denar po pošti, pa doblim na roko prav za prav samo 218 din.

To so pač številke, ki s svojo neumljivo no trdoto govore za cele skladišnice knjig. Njegov sosed ima 253 din na mesec in je tudi oženjen. Če bi ne bil oglušil, bi morda še lahko dobil kakšno zaposlitev. Tretji v družbi ima 360 din pokojnine in rentnine. Ta znesek mu Bratovska skladnica pošilja po dveh nakaznicah in na ta način mu odbitki znesejo že kar 5 din. Splošno je razpoloženje med staroupokojeenci, naj bi pokojnine in rentnine izplačevale krajevne skladnice kakor doslej. Državna blagajna gotovo ne reflektira na prispevke teh siromakov, Bratovska skladnica pa bi si z vrnitvijo prejšnjega načina prištedila mnogo birokratskega dela.

Ves primer pa nam priča, da je med nami mnogo ljudi, ki jim je vsak dinar nepogreljivo bogastvo. Prav bi bilo pač, da se zganje tisti, ki odločajo, in odpravijo takšne sramotne primere bede s sveta.

Nesreča na Peščeniku

Višnja gora, 3. avgusta. Promet po državni cesti skozi Višnjo goro je živahen ponoči in podnevi. O tem bi znal povedati Lojze Oven iz Stranske vasi pri Stični, ki je doživel nesrečo sredi Peščenika, znanega strmega klanca nad Višnjo goro. Za nekega ljubljanskega mešarja je gnal od Novega mesta tri govedi. Ujela ga je noč, pa je kljub temu gonil proti Ljubljani. V Peščeniku je bil že močno utrujen, saj je bilo že okrog treh zjutraj. Zato je pogljal živino pod cesto, da se odpočije, pa tudi sam se je zleknil na rob ceste. V tistem je privozil od novomeške strani neki avto. V svitu močnih luči Oven ni opazil nič nevarnega, le vstal je in se je pomaknil malo bolj na rob. Nekaj sekund kasneje pa je Oven obupno klical na pomoč. Dočim je sprednji del avta vozil mimo, ga je zadel blatnik zadnjega kolosa, in ga podrl. Kolesje mu je zmečalo nogi v gleženj. Težak tovarni avto je v klancu močno hropel, zato sofer ni čul obupnih klicev poškodovanega Ovna in je vozil dalje. Ponesrečenec je bil ves krvav, obupno je klical na pomoč, sredi noči pa ga v strmem klancu ni čul nihče. Šele čez čas se je z največjo muko splazil po rokah do bližnje hiše kovača Toneta Zupancića. Z glasnim stokanjem je prebudit speče stanovalce, ki so res odprli vrata in so ga začeli iznizivati in mu po obkladi hladiti rane. Videc pa, da je ponesrečenec potreben zdravniške pomoči, so se na njegovo

vo prošnjo odločili, da ga odvedejo k zdravniku dr. Fedranu. Eden domačih ga je kar v samokolnici odpeljal do zdravilca. Zdravnik dr. Fedran mu je nudil takojšnjo pomoč in je zapisal ponesrečenca tudi kot potrjeno o poškodbah, ki mu jih je avto prizadel.

Oven Lojze je prijavil dogodek tukajšnjim orožnikom, ki polvečujejo za neopredelnim šoferjem, ki je vozil tik cestnega roba. Poizvedbe pa so otežkovane, ker si ponesrečeni Lojze Oven ni zapomnil registrirane številke. S pomočjo zapisikov na ljubljanski mitnici so ugotovili, kateri avtomobil so vozili tam skozi po usodnem srečanju na Peščeniku pri kilometrskem kamnu 592. V pošto bi prišel tovarni avto nekega tržiškega podjetnika, ki je tovaril tedaj kože s Hrvaškega. Tovorni avto je s tovorom vred tehtal okrog 10.000 kilogramov in sofer se izgovarja, da bi tolikšna teža ponesrečenega Ovna čisto stlačila in ne samo poškodovala. Šofer tovarnega avta pa navaja, da ga je za Peščenikom prehitel lažji luksuzni avto, ki je bil namenjen tudi v Ljubljano, vendar ljubljanske mitnice, kakor so ugotovile poizvedbe, ni pasiral. Zbnati ga je podri osumljeni luksuzni avto.

Oblastva polvečujejo za storilecem in poškodovani Lojze Oven pričakuje, da bo iz nesreče izvelike zaradi te poškodbe in izostalega zaslužka vsaj nekaj odškodnine.

tobusov in taksijev. »Putnike« v Ljubljani pa bo za ta dan organiziral izlet v Novo mesto s posebnim vlakom. Prirediteljem, ki se z veliko požrtvovalnostjo prizadevajo za čim uspešnejši uspeh in izvedbo svojega programa, gredo v vsakem pogledu na roko civilna kakor tudi vojaška oblast.

Nacionalni šahovski turnir bo v Celju

Poslovni odbor Jugoslovanske šahovske zveze v Zagrebu je na seji 1. t. m. določil udeležence za nacionalni amaterski turnir, ki bo od 10. do 28. t. m. v Celju. Zaradi velikega števila prijav je odbor povišal število udeležencev turnirja na 18. K turnirju so pripuščeni naslednji igralci: Milnar, Marek, Šorli in Šiška (vsi iz Ljubljane), Medan, V. Popović, B. Pavlović in Berner (vsi iz Beograda), Drašić, Gottlieb in Jerman (vsi iz Zagreba), Graher in Šmigove (oba iz Celja), Popović (iz Splita), Majstorović (iz Čačka), Mišura (iz Maribora), Žuk (iz Siska) in Kohn (iz Zemun). Rezerve za primer, da odpove kateri izmed prijavljenecv izven Celja, so B. Savić (iz Zagreba) ter Fuc in Levčić (oba iz Ljubljane). Število nagrad v turnirju je bilo povišano na 9.

Zveza je nadalje za 25. t. m. ob 15. sklicala svoj redni letni občni zbor, ki bo istokotako v Celju. Na obnem zboru bodo imeli pravico glasovanja samo klubi, ki do 15. t. m. plačajo zvezno članarino. Do istega roka je treba poslati zveznemu odboru vse predloge za občni zbor. Dne 25. t. m. dopoldne bo v Celju tudi predkonferenca delegatov vseh narodnih zvez in zastopnikov zveznega odbora.

Med sibirsko in solunsko fronto

Gosp. Ludvik Podobnik, zdaj mestni uslužbenec v Ljubljani, pripoveduje nekaj zanimivih spominov na viharne dni, ko so se v prevratni Rusiji zbirali jugoslovnski dobrovoljci za osvobodilno borbo svoje domovine.

Vladivostok

Iz Odesa smo krenili 12. novebra 1917 in smo prišli do mesta Vjatke. Tam so nas zadržali boljševiki tako dolgo, da je zaradi hude zime in zaradi slabe prehrane obbolelo veliko številcev. Poslali so jih na zdravljenje v ruski lazaret v Jaroslavlje, kamor sem v decembru prišel tudi jaz in ostal do februarja 1918. V Jaroslavlju je bilo okrog 50 srbskih dobrovoljcev. Ker je Rusija takrat pošiljala svojo vojsko domov, je bil velik nered, pa sem sklical sestane naših ljudi, da bi se pomenili in šli za našimi odredi, ki so se bili odcepili proti Murmansku. Našel sem 8 moč, ki so šli z menoj proti Vladivostoku, kamor smo po 26 dnevih vožnje po velikih ovirah in nevarnostih dospeli.

G. Podobnik kot dobrovoljec

V Vladivostoku so tovariši začeli godrnjati, zakaj sem jih zapeljal, ker smo bili brez sredstev in smo se znašli v veliki stiski. Med njimi je bil razen mene še en Slovenec, ki nas je tudi prvi zapustil in šel dalje na lastno pest. Ostalo nas je 8, razen mene 7 tovarišev iz južnih krajev. Bil sem resnično v velikih skrbeh, kaj naj storim. A ko sem na cesti začel francosko govorico, sem se domislil. Odsli smo na francoski konzulat, se predstavili s papirji, ki smo jih imeli iz Jaroslavlja, in konzulu razložili, da želimo za našimi, ki potujejo na Solun. Konzul nam je nakazal stanovanje in nam dal 100 Kerenskijskih rubljev, da pričakamo ladje. — Tu se nam je slabo godilo, kajti 100 rubljev za 8 moč je bilo ravno toliko, da smo pošteno stradali. Konzul nam je obljubil, da nas bo ladja peljala v Bizerto, kjer so se naši zbirali za Solun. Vsak dan sem hodil pred francoski konzulat, da bi zvedel, kdaj gremo. Ko sem nekoč stal pred poslopjem v gruč, sta prišla mimo dva civilista, in ko sta se ustavila pri nas, sem izvedel, da je eden izmed njih prof. T. G. Masaryk. Ker je bil ravno namenjen na konzulat, da odpotuje v Ameriko, sem ga poprosil, naj govori tudi za nas. Obljubil je, da se bo za nas zavzel. Dne 25. aprila smo bili pozvani na konzulat, a tokrat nas ni bilo več 8, temveč 17 redovnih in 4 oficirji, med njimi poročnik Rudolf Guzevič, ki mi je nekaj dni poprej padel v oči, ker je nosil italijansko trobojnico na srbski šajkači. Peljali smo se z rusko ladjo »Penza«, ki so jo vodili Poljaki. Pet dni smo se vozili do Sanghaja in vseh 5 dni smo vojaki ostali brez hrane.

V Sanghaju nas je francoski generalni konzul vzel v svojo zaščito in imeli smo se precej dobro. Tu smo čakali — poleg mene 17 tovarišev z juga, poročnik Guzevič

in neki podporočnik, menda je bil Ukrajinec. Porabil sem priliko in sem se pomešal med Kitajce v šoli nekega francoskega profesorja, da se naučim francosčine. Tovariši z juga, ki so bili po večini nepismeni, pa je podporočnik učil branja in pisanja. Sredi te navidezne idile pa so se pripravljala velika presenečenja za nas. Takrat se je formiral prvi francoski sibirski bataljon, da gre proti boljševikom v Rusijo. Nekega dne nas je poročnik Guzevič obvestil, da se bomo temu bataljonu priključili tudi mi. Med nami je nevolja udarila na dan. Uprli smo se taki nameri in zahtevali, da gremo na Solun. Poročnik, ki je bil zvit lisjak, je skušal moje tovariše prepričati, da ne gremo novič na fronto, temveč da gremo le v Vladivostok stražit francoski konzulat.

Kjer so v jami mlini sami...

Kjer so v jami mlini sami, je za hramom hram, kjer se čuje, kovač kuje, to vam je Frajham.

To in še 22 drugih kitic je pred 80 leti ob slovesu posvetil Framu znameniti Orostav Caf, ki je 20 let kaplanoval v naši vasi. Ni rad odhajal, kakor se dandanes tišči, ki je le nekaj časa bival v Framu, ne rad ostavlja to idilično vas, pa naj bo obrtnik, delavec ali vinčar. Za najlepšo vas na Spodnjem Štajerskem je Fram označil nekdanji mariborski narodni voditelj dr. Rozina, ki je imel tu svoje posestvo. Mogoče je k temu nazoru nekaj prispeval tudi izborni pridelek framskih vinskih grčev.

Pol ure od železniške postaje v Račah leži Fram skrit v gorskem kotlu Pohorja, ki mu pošilja glavno gonilno silo, potok Framščico. Pet mlinov je od nje, »k« pšenično meljejo, pet jih pa izdeluje bučno olje. Nekdaj so mlihi samo bučno jedro, ki so ga pripeljali kmetje iz Ptujkega polja in iz Goriškega pred nekako 40 leti pa, ko je glavni mlinar oljar Tomaž Kranjc izumil luščilnico, so začeli mlinarji dobavljati cele vagone bučnice s Hrvaškega. Framski potok goni tudi tri žage in Vrhovškovo kovačijo.

Lep napredek je pokazal Fram po vojni. Velikega gospodarskega pomena je bila

Nazadnje je prišlo do glasovanja in 12 se jih je izjavilo za Vladivostok, 5 pa nas je bilo proti. Toda manjšina se je morala pokoriti večini in vrnili smo se na sever. — Ko smo zapustili Sanghaj, so nam bogati Francozi podarili nekaj nad 8000 rubljev, ki jih je prevzel poročnik Guzevič. Vojaki smo zahtevali, naj se denar razdeli, a ker se je poročnik na vse mogoče načine izvil, smo šli s puškami nadenj, pa se je ustrašil in razdelil po 250 rubljev na moža, medtem ko si je skoro polovico vsote pridržal zase.

In bilo je, kakor sem slutil. V Vladivostoku so nas naložili na vlak in hajdi na fronto v Habarovsk. Boj je bil trdovraten in hud in skoraj bi nas bili boljševiki obkolili, če nam ne bi bili o pravem času Japonci priskočili na pomoč. Tako smo se vsaj v redu umaknili in dne 24. avgusta smo se sedeli v francoski vlak, ki nas je čakal, da nas odvede nazaj.

Dne 30. avgusta smo prišli v Nikol'sk Usorsk, kjer smo ostali mesec dni, dne 3. oktobra pa smo prišli v Harbin in od tam dalje v Rusijo, spet čez vso Sibirijo. Tisti čas je potovanje šlo počasi naprej, ker je bilo vse razdeljeno in smo dolge ure čakali po kolodvorih. Na neki postaji sem zaslišal srbsko govorico in odkrili smo srbsko komisijo, ki je po Rusiji zbirala ljudi za domovino. Razložili smo svojo zgodbo in prejeli pismo z nalogo, da ga oddamo v Čeljabinsk pri srbski komandi v bataljonu majorja Blagotića. Dne 19. novembra smo prispeli tja. Tako sem na veliko nejevoljo majorja Guzeviča z vsemi 16 možmi ostal v Čeljabinsku. Francozi pa so še isti večer odšli proti Ufi, proti boljševikom. Imena 16 dobrovoljcev, ki sem jih na ta način izbral iz rok poročnika Guzeviča, so: Batajič Savo, Zgonjanin Jovan, Bogunović Ilija, Popović Dušan, Gajić Milan, Dekić Viliat, Marković Joco, Relić Gjura, Radaković Luka, Milanović Jovan, Šišić Peter, Brasanović Peter, Sprejma Mihael, Ačimov Vojin, Zulinač Zivko in Viliat Branko.

Meni pa je francoski bataljon v Čeljabinsku izdal naslednji certifikat: »Francoski kor v Sibiriji. Sibirski kolonialni bataljon. Potrdilo o navzočnosti. Srbski vojak Ludovik Podobnik je služil v sibirskem kolonialnem bataljonu od 31. julija 1918 do 19. novembra 1918. Čeljabinsk. 1. januarja 1919. Šef bataljona Mallet, poročnik sibirskega kolonialnega bataljona.

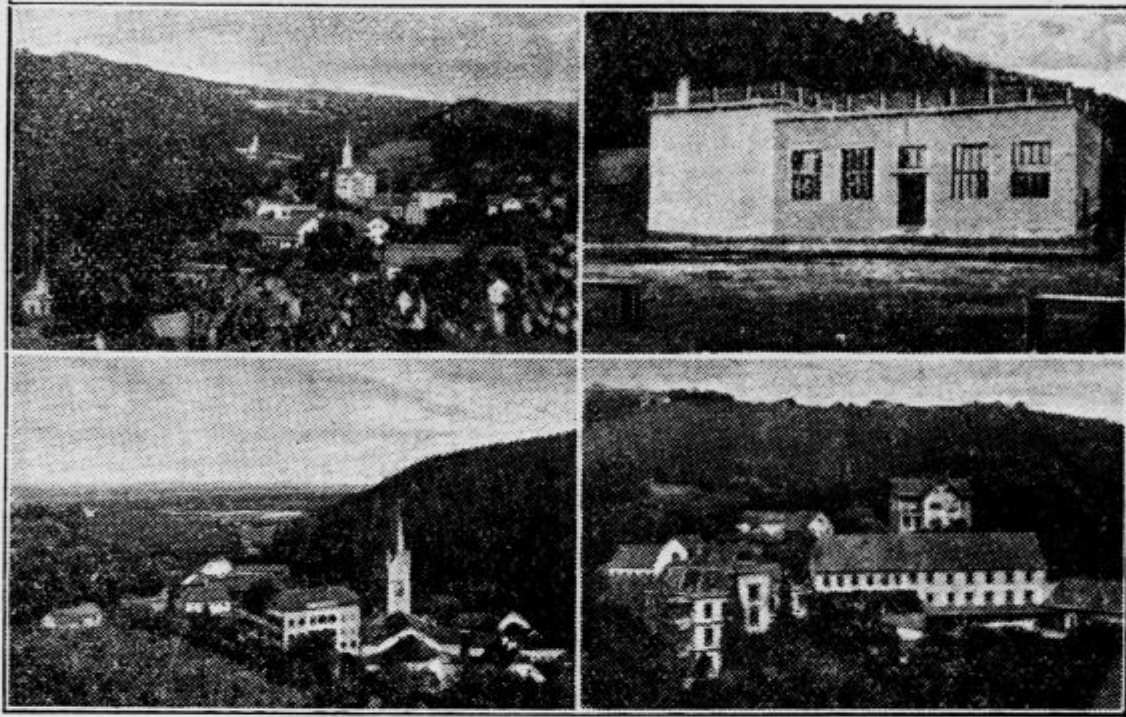
vpeljana falska elektrika in pa vodovod iz bližnjega »zlatega studenca«. Prevažna je tudi cesta, ki so jo začeli pred 6 leti graditi proti prijazni pohorski Planici, s čimer se je Fram vsaj malo oddolžil Pohorju, ki mu razen svojih vod letu in zimo pošilja premnoge vozove najboljšega lesa.

Izredno mnogo je za Fram storila Posojilnica, ki sta jo pred blizu 50 leti ustanovila nadočeljni Franc Pirkmajer in župan Gert Podpirala je šolo in razna društva, ki jih je v Framu lepo število.

Vneto deluje framska gasilska četa, ki si je pravočasno znala nabaviti motorno brizgalno in avto.

Za kulturni in gospodarski napredek pa skrbe Čitalnica, Prosvetno društvo, Sadjarsko društvo in Olepševalno društvo. Že dolga leta imamo tudi odlični pevski zbor, izpred vojnih časov pa Ciril-Metodovo podružnico, ki je že premožno dar položila domu na oltar.

Pri kulturnem in nacionalnem delu pa nosi zastavo naš Sokol. Pred 10 leti smo ga ustanovili, pred 6 leti pa je na najlepšem prostoru sredi vasi vzrastel ponosni Sokolski dom. Iz železobetona je njegova streha in naš dom hrabro kljubuje vsem neprilikam. S svojo mikavnostjo, s svojo dvorano in gledališkim odrom privablja ne le Sokolce in Sokole, temveč dostikrat tudi svo-

Ultimat Kosom

V našem glavnem stanu, nekeje na Gorenjskem.

Zdaj je dovolj! Potrpeli smo dolgo in pretrpeli mnogo od vsega nečuvenga početja, spoštovana gospoda Kosi iz rodu Merulejcev. Zdaj pa je dovolj! Da bo pa svet vedel, da smo bili izzzvani mi, da bo vedel za ves potek in predzgodovino, naj na kratko orisemo vse naše postopke, ki so nas privedli do tega zadnjega koraka... V solah so naš učili že od mladih nog, da ste Kosi (merula turdus) koristne živali, da pokončujete mrčes, celo miši, krte in podobne zverine, poleg tega pa da ste odlični pevci in je celo Prešeren dejal o vas, da je pobožni orglarček naučil »Kosa, trdokljuno dete, od preljudja Augustina». Vsega tega smo se naučili in verovali v vse tiste, kar je bilo napisano o vas v čitankah in berilih. Ampak vse to je bila le puhla učilniška modrost in ni prinesla za življenje zaresne vrednosti, kaj se nasprotno, življenje je pokazalo, da ste vi, Kosi iz rodu Merulejcev, čisto navadna svojat... Tako!

Zdaj smo imeli prilik nebroj, da smo si ogledali vaš značaj, način vašega življenja in vaš svetovni nazor tako na sploh — z ene besedo, spoznali smo vas do dna...

Ko sem bil še otrok, vaš pevski spored mi znašal več ko pet tonov. Priznam, časi

so se izpremenili in vsesplošnega napredka ne moremo tajiti, in tudi vi ste napredovali glede petja. To je res, kajti zdaj svirate in žgolite cele operne arije...

Operne arije so lepe in vsak posameznik vaše pasme je dovršen pevec. Ampak, če žvižga naenkrat dvajset vaših solistov, potem je to ko v operi, kjer hoče vsak prekriti drugega, in to ni lepo. Ker pa pri vas kolegičnost glede glasov ne hodi v poštev ko v operi, je tudi to odpustljivo in celo jaz razumem tako početje...

Prišli smo k enemu glavnih razlogov našega spora. Ako že prepevate in morate prepevati, zakaj prično vaši koncerti vselej ob štirih ali polpetih zjutraj in zakaj se vrše ravno pred mojim oknom? Sploh pa, ali so to res koncerti? Nel To so pevski vaje, to je Kosovska Glasbena Akademija, prvi letnik! Popolnoma jasna zadeva je, da gre tu za pevski pouk, kjer izkušeni Kosi pevci-pedagogi poučujejo načetni Kosi pevci. Seve gredo pri tem potrebuje najlepše zamišljeni toni rakom žvižgat in harmonija zborovskega petja je pri tem obutno prizadeta. To je jasno — in sleherni pevovodja mi bo priznal, da v ubran in upet zbor ne kaže uvajati novincev, začetnikov...

Ko sem poslušal vaše »koncerte« par dni, mi je prišlo na um, da morda ti vaši pevski sestanki sploh niso zbori, mitingi

in politična zborovanja ali pa celo merulanski parlament. Pri današnjih časih je tak demokratski parlament nemogoča zadeva, kajti tu hoče drug prekriti drugega — vse to je pa že močno zastarelo. Sicer pa vsak živi in vlada po svojem okusu! Le eno bi prašal: zakaj za boga miloga se morajo ti glasovni ekscesi vršiti ob rani zori in pa ob mojem oknu? Jaz ne poznam vašega političnega prepričanja, ampak če že imate spore med seboj, kar smatram za razumljivo, prenesite torišče bitk drugam. Odletite sto metrov na levo od našega bivača, tam lahko kričite in tudi tepete se lahko — bog z vami!

Le pomislite, gospoda Kosi, da so že stari Rimljani spoznali resnico, da potrebuje človek vsaj šest ur spanja. Da, tako jel Kije za vruga naj dobim jaz šest ur spanja? Le računajte! O polnoči, ob eni se priklatim domov poln traminec ali rizinja. Prav! Ko ležem in zaspijem, je ura ena ali pol dveh... Ob štirih pa prične te, kanalijske, s svojimi koncerti ali palavri, na političnih, ki so uzakojene, in ne gre, da bi me motili, ker se to prvič ne spodobi, drugi pa je to poseganje v državno oblast, ki mi je določila dopust zato, da počivam. Vi pa delate zmedo...

Zdaj pride pa najhujše. Zdaj pride to, kar me je globoko razžalostilo in česar nisem pričakoval od vas, Merulejci. Medtem ko se vrši »monstre-koncert« ali »občni zbor«, se splazi par materialistično razpoloženih individuov na moje grede. Kier smo sešli pred nedavnim grah in zimsko

Uporaba ULTRA-OLJA-NIVEA

izključuje sončne opekline!

Sonce lahko uživate, dokler se Vam ljubi. Zakaj ULTRA OLJE-NIVEA vsrkava opekline povzročujoče sončne žarke in propuša le tiste, ki povzročajo porjavitev. Razen tega porjavite hitro in lepo enakomerno.

Ultra-olje-Nivea deluje tako

kratkovažne (opekline povzročujoče) sončne žarke zadržuje
dolgovalne (porjavitev povzročujoče) sončne žarke pa propuša.

je navidezne neprijatelj. Okoli doma je letno telovadišče, da malo takih.

Mimo ponosne dvonadstropne šole in mimo lepe cerkve sv. Ane vodi pot navzgor, kjer »na višini v razvalini stari grad stoji«. Pred 800 leti so ga ustanovili grofje Freiheim, odtod pozneje ime Frajham in danes Fram.

Ne mislimo Framčani dosti na nekda-

njo gospodo, pač pa radi in s ponosom mislimo na naše rojake veljake. Širom po domovini so znana njih imena (dr. Pavel Turner, Ljudevit Černej, dr. Otmar Pirkmajer). In še jih je, ki jih je na delo na prosvetnem, svečeniškem, gospodarskem, tehniškem, zdravstvenem in domobranskem polju v svet poslal naš Fram. Obiščite ga ob priliki!

V. J.

100 injekcij lažnega zdravnika

Nenavadna potegavščina boolestnega dekleta

Zagreb, 3. avgusta

V Zagrebu policija je 8 dni išče mazača, ki je v Martičevi ulici dal 16letnemu dekletu 100 injekcij in ki je hotel z injekcijami usmrtiti njeno mater. Ta nekrvava drama je dobila epilog v petek popoldne na zagrebški policiji. Junakinja je 16letna Angela Panić, nameščena v mlekarji, pri sestri svoje matere, Anki Istvaničevi. Ta Anka je pred nekakšnimi desetimi dnevi prišla na policijo in izpovedala, da njena nameščena Angela že od ranega detinstva trpi od čira, ki se razvija v njeni glavi. Ker se je v zadnjem času počutila posebno slabo, jo je delodajalka poslala na mestni fizikat, da bi jo tam pregledali. Ko se je dekle vrnilo, je imelo glavo obvezano. Izpovedala je, da je na stopnicah fizikata srečala dva gospoda, ki sta jo vprašala, kaj ji je, nato pa jo napotila v Martičevo ulico, kjer da stanuje neki zdravnik, ki jo bo z injekcijami brezplačno ozdravil. Res je šla v Martičevo ulico in našla zdravnika, ki ji je dal 100 injekcij in ji obvezal glavo. Na vprašanje, kako je zdravniku ime, dekle ni vedelo odgovora. Delodajalki splošno to ni bilo sumljivo, ko pa je začela Angela vse bolj pešati, se je vznemirila, posebno ker je dekle začelo zelo pogosto zahajati po injekcije in tako je sklenila, obvestiti o zadevi policijo. Tedaj so zagrebški detektivji začeli iskati »doktorja z brado«. Policija je zaslila tudi Angelo, ki je ponovila, kar je bila že prej povedala svoji delodajalki. Dodala je, da dobiva injekcije skozi plašč in obleko. Policija se je vznemirila; šlo je morda za kakšnega mazača sadista ali patološkega človeka in zadeve se je bilo treba lotiti čim bolj previdno. Ko je šla Angela spet po injekcije, jo je spremljal g. Istvanić, ki naj bi previdno razgledal vso zadevo. Ko sta prišla do hiše, je dekle postalo vznemirjeno in prosilo je strica, naj jo počaka zunaj, ker je zdravnik navorozen in bi se razjezil, če bi šel z njo. Stric se je dal pregovoriti in je res počakal zunaj, dokler se ni njegova nečakinja vrnila in izjavila, da je vse v redu. Potem je šel na policijo in prijavil. Na policiji so sklenili napraviti hišno preiskavo, posebno, ker so dognali, da v hiši sploh ni zdravnika.

Naslednjega dne sta dva stražnika potrkala na vrati tretjega nadstropja hiše št. 14. Odprla jima je svetlolasa gospa. Stražnika sta jo legitimirala in ugotovila, da se piše Stjepica Banašević in da je bančna uradnica, njen mož pa trgovec. Ko stražnika na stanovanju nista našla nič sumljivega, zakonski par pa na prijavnem uradu ni bil pravilno prijavljen, sta povabila gospo Banaševićovo s sabo. Na policiji pa je že čakala tudi Angela, ki je prestrašeni Banaševići trdila v obraz, da ji je ona dajala injekcije, ko je, kakor je trdila, doktor z brado moral odpotovati k vojakom. Trdila je celo, da ji je ga »doktorica« ponujala 200 dinarjev, da ne bi nikomur ničesar povedala.

Gospa Stjepica je bila vsa iz sebe. O vsem

Dr. Šabec — 70-letnik

Beli dan je zagledal 4. avgusta 1. 1870. v Slavini pri Postojni. Rodoljub, velik Sokol in odličan zdravnik, so tri čednosti jublanta. Bil je prostovoljec v balkanski vojni, kjer je s svojim stanovskim tovarišem in kirurgom dr. šlagerjem celil rane bratom Srbom in Bolgarom. Med svetovno vojno je vršil službo vojaškega zdravnika na Vrhniki, kjer je bil tolažnik slovanskih fantov in vojnih ujetnikov. Kot sokolskega borca ga vidimo vedno v prvih vrstah. Kot dolgoletni podstarosta in starosta vrhniskega Sokola si je pridobil za društvo nemimljivih zaslug. Živel je tako rekoč za Sokola, katerega je tudi gmotno podpiral. Podpornik je vseh nacionalnih, kulturnih in socialnih društev. Tudi je naročnik vseh nacionalnih listov in revij.

Odveč bi bilo govoriti o tem, kaj je storil naš Fran kot zdravnik. Vsa daljna okolica ga pozna kot najboljšega zdravnika. Kot odlični zdravnik in hkrati dobra duša je prihranil mnogo gorja zlasti siromakom. Kolikim je samo za »bohlonaj« podaril zdravje, ki je največje bogastvo tega sveta!

Vse te svoje vrline črpa dobri Fran v naravi, kamor rad pohiti, če mu le dopuša čas. — Vemo, da si skromen in da boš nejevoljen zaradi naših besed, toda, ne moreš nam zabraniti, da ne bi povedali v svet vsega tega in da ne bi izrazili radostne želje: »Naj živi še mnoga leta naš dobri Fran!«

solato, in z veliko slastjo požira semena. To je čisto navadna tatvina! Tu ne veljajo nobeni izgovori, kajti videl sem vas na lastne oči, videl ob petih zjutraj. Naj bo v čitankah stokrat natisnjeno, da ste koristni ptici, na mojih gredicah ne raste nič, ker požrete sleherni posevke, kakor kobilice v jutrovi deželi. Hišnik Nerad potaja iz tega razloga melanholičen in dekla Reza je odpovedala službo. Ecco!

Tega očitka o tatvini pa ne iznašam sam, temveč se mi pridružuje tudi moja sosedica onstran Save, velerodna gospa graščakinja, ki lahko dokaže, da ste ji pohrustali vse plantaže rodovitnih malin! Ecco! Tako je ta reč! Ali ni sramota? Pevec in tat! Kaj takega ne srečamo niti med ljudmi! Poleg vsega pa ste omajali moje vero v znanost, ki trdi, da se hranite od črvoj in žuželk, v resnici pa se hranite od mojega graha in fižola. Zakaj za vruga ne zobjete hroščev, ki so baje zelo okusna jed, posebno zdaj ko smo uvedli brezmesne dneve?!

Razen tega, da je vaše početje drzno in nedostojno, je tudi v popolnem nasprotju z obstoječimi navedbami o narodnem gospodarstvu, ki pravijo, da se nedozoreli sadeži pod kajnjo ne smejo trgati!

Zdaj, ko smo navedli vse tehte nepravilne, ki nas silijo k temu poslednjemu koraku, moramo se povedati, da smo storili pred tem vse, da bi končali spor v miru, kakor se razumnikom spodobi. A vi niti poslušati niste, niti niste razumeli našega glavnega stana, ki se se silijo tu-

di na drugi breg Save, so ostali brezuspšni. Še več! Na vseh ste sedeli in ste se mi porogljivo smejali v brke, nato pa s huromskim krikom planili na moje gredice. Pa tudi to še ni vse! Zadnje čase opažam s posebno grozo, da ste si pridobili za vzveznik, kajti tudi škinkavci se že udeležujejo pogromov, da o vrabcih niti ne govorim...

Mera je torej polna in izbito dno. Zato segamo k poslednjemu sredstvu, ki naj razčisti to nevezdno stanje. Pošiljamo vam ultimatum, katerega točke osvojite takoj z naslednjim jutrom po prejemu:

1. Umaknite se sto metrov za demarkacijsko črto od moje hiše.

2. Petje in zborovanja prično šele ob šestih.

3. Gredice, semena in sadeži petsto metrov naokrog so pod našo zaščito in zato nedotakljivi.

V primeru da te točke ne bodo izpolnjene, bomo ukrenili vse potrebno, da dosežemo pogoje na drug način:

ad I. Postavili bomo na vse grede pošastna strašila, migajoča in piskajoča.

ad II. Naročili bomo fračo in streljani v vsakega Merulejca, čeprav bo v črnm fraku.

ad III. Kupili bomo mačko.

Tako! Prepis tega ultimata pošiljamo v kopiji tudi Društvu za zaščito ptičjih naravnih in kulturnih spomenikov, ki naj nam sporoči, ali ste se s tem ultimatom strinjali.

Ost. generalissimus.

"JUTROVA" POSVETOVALNICA

Davčna

I. K. — C. — Vprašujete nas, ali so motorna vozila še vedno zavezana banovinski trošarini na pnevmatiko? Čuli ste, da je banovinska davčna za proračunsko leto 1940-41 odpravljena. — V zmoti ste. Po § 45. pravilnika o banovinskem proračunu dravske banovine za leto 1940-41. so banovinski trošarini na pnevmatiko zavezana vsa motorna vozila, registrirana v dravski banovini. Tej trošarini so zavezana tudi inozemska motorna vozila, ki se uporabljajo v območju dravske banovine dalje kot tri mesece na leto. Prav to velja tudi za motorna vozila, ki so registrirana v drugih banovinah. Ker nam ne poveste, za kakšno motorno vozilo gre, vam tudi ne moremo sporočiti posameznih postavk te trošarine. Ako pa imate v mislih osebni avtomobil, potem vzemite na znanje, da znaša banovinska trošarina za takšno vozilo od vsakega začeti 50 kg čiste teže 25 dinarjev.

»Vida«, Zagreb. — Na Vaše dokaz zamožan vprašanje glede taksiranja tekočih računov Vas obveščamo, da se morajo od otvorenih in tekočih računov razlikovati navadni — trgovinski — računi (konti), ki se pojavljajo pri navadnem ali dvojnem knjigovodstvu. Značilno bistvo vsakega tekočega računa je v tem, da je račun stalni in tekoči, ki vzdržuje trajno trgovinsko ali bančno poslovno zvezo med podjetjem in zadevno osebo. Nadaljnja značilnost tekočega računa je v tem, da je višina kredita navadno označena že v računu samem in se vsi poslovni posli gibljejo v mejah tega kredita. Od teh računov pa se razlikujejo navadni — trgovinski — računi (konti), ki izvirajo iz določene storitve, zaključka ali posla in ugasnejo takoj, ko se izpolnijo pogoji, v katerih so nastali. Ti računi namreč regulirajo samo določene trgovske dolgovne odnose in prestanejo, čim so dolgovni po teh računih poravnani. Ti računi niso tekoči in niso zavezani taksi. Med osebami, ki plačujejo te takse (za vsak račun po spremeni tar. post. 37 zak. o taksah 30 din), medsebojno otvorenji tekoči računi plačujejo polovico te takse.

A. F. — M. S. — Iz Vašega vprašanja povzamemo, da si glede odprave bednostnega sklada k službenemu davku niste na jasnem. — Po § 5. pravilnika plačujejo vsi namenceci in delavci, ki so zavezani socialnemu zavarovanju, 0,5% od kosmatnega zaslužka ali mezde, če od teh svojih prejemkov plačujejo službeni davki najmanj po din 0,50 dnevno, din 2 tedensko ali 11 din mesečno. Službodavci teh namencecev in delavcev plačujejo 1% vseh kosmatnih zaslužkov in mezd ne glede na višino službenega davka. Pri danih zavezancih, ki niso zaposleni ves teden, se vzame kot osnova za odmero bednostnega sklada celotni zaslužek določene tedna kot tedensko ponavljajoč se dohodek.

A. P. — M. — Od svojega najemnika niste mogli že štiri mesece izterjati dolžne najemnine. Vložili ste tožbo, katere uspeh je bil ta, da se je izkazala neizterljivost. Kaj naj storite, da vam davčna uprava odpiše ustrezni del stanarine? — Po novi uredbi z dne 30. III. t. l. se mora v splošnem predložiti prijava za odpis osnovnega davka, če se davku zavezanec predmet ne uporablja, v 14 dneh od dne, ko preneha uporaba. Če se prijavljena najemнина ne ca izterjati, se predloži prijava v 14 dneh od dne prejema sodne rešitve o neizterljivosti najemnine, najkasneje pa v 5 letih od 1. januarja tistega leta, za katero je bil davek odmerjen.

T. H. — B. — Ker se vam obeta »slaba vina« letina, nameravate večino vina porabiti za dom. Kako vam bo postopati, da boste za to količino oproščeni plačila državne trošarine? — Ker nam niste podali glavne osnove za odgovor na to vprašanje, vam nanj za enkrat ne moremo odgovoriti. Predvsem je važno, da vemo, ali trgujete z alkoholnimi pijačami na debelo in na drobno — ali ne. Javite se torej ponovno, na kar prejemate točno pojasnilo!

Pravna

P. n. N. N. vas toži pri sodišču v Z. na plačilo zneska 4000 din iz neke založnice, v kateri pa ni napisano, zakaj mu dolgujete ta znesek. Vse kar ste mu bili dolžni, pravite, da ste mu plačali že v celoti. Zdi se vam, da je tudi založnica ponarejena. — Predvsem ne smete zamuditi razprave, ki jo je odredilo sodišče po nasprotnikovi tožbi. Na razpravi morate predlagati, da se naj tožbeni zahtevek zavrne in navesti vse čimbenike, ki jih smatrate za vašo obrambo in za ugotovitev vašega stališča za potrebno. Na vpogled vam mora biti določena založnica. Če smatrate, da je ponarejena, predlagajte pravnemu sodniku, da naj postopanje prekine in odstopi spise — založnico državnemu tožilstvu, da ukrene vse potrebne poizvedbe za ugotovitev pristanosti, oziroma ponarejenosti določene listine. Po kazenskem zakonu je kazniv s stroгим zaporom in v denarju, kdor napravi lažno listino ali predurja pravo, kdor pa tako listino uporablja, je pa kazniv z roko in z denarno kaznijo. Če nimate nikakih podatkov, da ste upniku plačali njegovo terjatev, smete predlagati zaslusljanje prič. Tudi vašo polsestra in njen sin smeta biti priče in jima zakon ne odreka te pravice. Če niste v dotični listini izrecno pristali na to, da se sme vložiti tožba zoper vas v Z., morate že pri prvi razpravi ugovarjati krajevno nepristanost onega sodišča, ker bi morali biti toženi le pri sodišču, ki je na kraju vašega stalnega bivališča.

Ludovik B. B. Kdo sme polagati izpit za kurjača stojičih ali premikanih kotlov? Kdo mora biti strojnič. — Izpit za kurjača za kotlovske naprave smejo opravljati osebe, ki so se izučile ključavničarskega ali sličnega obrta in so praktično delovale v dotični obrti in kot kurjaški pomočniki najmanj eno leto. Osebe pa, ki so dovršile strojno podčastniško šolo naše vojne mornarice in K. imajo pravico opravljati zvanje strojnika II., če dokažejo enoletno praktično udejstvovanje.

»Pravda«. Bil ste zaposleni pri obrtnem podjetju kot kurjač. Vaša služba ni trajala neprekinjeno nad eno leto. Ali smete zahtevati plačo zaradi sprečene vršiti službo zaradi vpolnika na 28dnevno orožno vajšo. Kakšen je odgovorni rok za vašo službo. — Ker niste še neprekinjeno najmanj eno leto dni v službi, nimate pravice zahtevati vaše denarne prejemke za 4 tedne, pač pa za teden dni, ker ste bili zaradi važnega razloga sprečeni vršiti službo in ker je vaše službovanje trajalo že

več kot 14 dni neprekinjeno. Ako niste o priliki vstopa v službo ničesar dogovorili s službodavcem glede odpovednega roka, znaša odpovedni rok za vašo službo najmanj 14 dni, ker ste vršili kot kurjač v dotični obrti pretežno podrejene posle.

R. F. K. Vašega sorodnika, ki je občinški uradnik, je njegova službodajalka že trikrat preganjala brez uspeha zaradi disciplinskih prekrškov. Tudi kazenska prijava je bila zman, ker je službodajalka vse tožbe izgubila. Ali odgovarja za stroške, ki so mu nastali v disciplinskem in kazenskem postopanju. — V disciplinskih predpisih ni ničesar določenega odredeno glede stroškov zastopstva, ker si ga izbere prizadeji sam ali pa se mu postavi po službeni dolžnosti. Zadeva glede plačila stroškov za odvetnika, ki ga je prizadeji najel, je seveda predvsem njegova zadeva in ga bo moral on sam plačati. Le v primeru, da bi mogel prizadeji dokazati, da je službodajalka zoper njega vlagala pritožbe in prijave, katerim so sledila določena postopanja, brez vsake utemeljene podlage ali celo namerno, da bi mu škodila, mu odgovarja zaradi te svoje krivde za vso škodo, ki mu je vsled tega nastala. Zato torej tudi za stroške branilcev, ki si jih je moral najeti, da je dokazal neutemeljenost prijav zoper njega.

F. D. D. Ali sme župan izdati gradbeno dovoljenje vašemu meščaku, četudi je s tem vidno uničil svetlobo v vaši delavnici. Kako bi mogli izpodbiti dotično dovoljenje? — Občina, oziroma županstvo je lahko izdala kljub vašemu protestu vašemu sosedu gradbeno dovoljenje za gradnjo njegove lope. Če menite, da se vam je s tem zgodila krivica, se morate pritožiti v roku, ki je naveden v dotični odločbi na višje upravno oblastvo, to je v vašem primeru na sresko načelstvo. Ako niste morda s priposestovanjem pridobili pravice tekem 30letne dobe, imeti okoli svoje delavnice obrnjeno v sosedov svet, vaše pritožbe ne bodo mogle imeti uspeha niti pri upravnih oblastih niti pri sodišču, če bi tam kaj morda s tožbo hoteli uveljaviti pravice do okna v sosedovo zemljišče iz vaše delavnice.

C. I. Ljubljana. V novi hiši ste najeli stanovanje. Hišni listnik, neki stavebnik, je pa kmalu po vaši vstelitvi hišo prodal. Ali se morate izseliti novemu lastniku. — Po zakonu se mora najemnik, ako njegova najemna pravica ni bila vpisana »na hiše« v zemljiški knjigi, umakniti novemu posestu niku, vendar le po pravilni odpovedi, ki je bila dogovorjena med pogodbeniki ob sklepanju najemne pogodbe. Ako dogovora o odpovedi ni, je treba odpovedati tam, kjer so po posebnih o tem izdanih predpisih ali, če takih predpisov ni, po posebnih običajih kraja, določeni za izpraznjevanje najemnih prostorov izvestni dnevi v letu z določenimi odpovednimi roki, preden izteče doba, do katere se sme dati odpoved. V Ljubljani so s posebno uredbi določeni odpovedni in izpraznitveni roki — v primeru, da med strankama ni bilo posebne dogovora — v četrtletju, in sicer v mesecih februarju, maju, avgustu in novembru. Od hišnega lastnika, ki je najemno hišo prodal in izročil novemu kupcu, smete zahtevati popolno zadoščenje za škodo ali tudi izgubljeno korist, ki vam je nastala vsled izselitve po zahtevi novega lastnika. Kaka zaščita takih najemnikov ni v veljavi.

Kmetiška

krčljave breskve

J. D. S. Pravite, da plod breskve ni zdrav, da je krčljiv in tud: kost ni trda kot po navadi. Črvicev na plodu ni bilo opaziti, bilo pa je na mladikah in listju polno zelenih uš. Ali lahko te povzročijo tako škodo?

Listne uši napravijo včasih zelo veliko škodo, ne le da trpi drevo, tudi plodovi so drobni, nezdravi, nezadostno hranjeni, ker uši porabijo zase žilnate drevesne sokove. Zdar boste tej nadlogi težko pomagali, morate pa poskrbeti za dreve za drugo leto. Drevesčkom morate jeseni oz. pomladi dobro pognojiti, predvsem s fosforjevim in kalijevimi gnojili, pravilno jih obrezati in zemljo obdelati. Pozimi januarja jih dobro pokropite s 7% karbolinejem. Zgodaj pomladi, čim se pokažejo prve uši, morate dreve ponovno pokropiti in sicer z 1 do 1 1/2% nikotinske, ali pa kvasija-milnično brozgo. To brozgo pripravite na naslednji način: tričetrt kg kvasija lesa namakate 12 ur v 10 l vode in nato zakuhate. Čez 24 ur tekočino ocedite. Istočasno stopite 1,5 kg mazavega mila (sapo kalinus) v 10 l vode. V poseben, čist sod nalijete nato 80 l vode in vlijete vanj raztopino kvasije ter mila. Med vlivanjem morate dobro mešati. S tako pripravljeno raztopino škropite napadene drevesne dele.

pozebla drevesca

M. P. Mr. Na pomlad ste zasadili večje število sadnih dreves, breskev in marelic. Ob saditvi so bila videti drevesca zdrava, vendar jih je pogolol komaj dobra polovica. Vprašate, kaj je vprok, da so drevesca pomrla? Zakaj nekatera in ne vsa? — Vaš primer ni osamljen. Zelo veliko drevesc je pomrlo radi zime. Pri sajenju so bila videti ohranjena, pozneje pa niso pogolala. Pomrle so pač vrste, ki so bolj občutljive za mraz. Podobno sliko vidite tudi na odraslem drevu, ki je pozeblo le delno, popolnoma ali sploh ne.

mičurinova drevesa

Šlišali ste, da so nekateri naši kmetijski zavodi uvozili drevesca, ki jih je odgojil slavni ruski učenjak Mičurin. Želite vedeti, če se lahko dobi cepiče takih dreves?

Uverjeni smo, da vam bodo naši zavodi prav radi postregli s cepiči. Opozoriti pa vas moramo, da dobite lahko že cepiče Mičurinovih sadnih vrst in ne le cepiče. Dolinska drevesnica v Kamnici pri Mariboru razpolaga že z 12 vrstami jablan, dalje ima črešnje, višnje in češnje ruske vrste. Nekatera drevesca so že obrodila. S sajenjem novih vrst se pa ni treba še prenačati. Poskusite le poedine vrste. Naši javni kmet. zavodi, kakor tudi priznani drevničarji, bodo nove sadne vrste najprej preizkusili, nato šele razmnožili v kolikor bodo posamezne vrste odgovarjale za naše kraje.

Dalje

J. K. N. Na vaše vprašanje ali lahko štrigalice škodujejo daljam, ali ljubijo dalje pusto ali gnojeno zemljo itd., vam odgovorjamo sledeče:

Dalji je preko 20 tisoč različnih oblik, ker že iz semen ene rastline lahko vzklje veliko število oblik. Pri vzgoji ne smete negovati iz leta v leto iste stare, preživele oblike, morate jo odvrči. Nabavite ali nove gomolje, ali potaknjence, ali pa seme. Georgine najbolj uspevajo na sončnih položajih. Potrebujejo zelo mnogo vode preko leta, pa je za suhe kraje in sušna leta bolje saditi potaknjence kot gomolje. V suši jim morate dobro zalivati. Zemljo morate že jeseni globoko prelopati in pognojiti z zrelim hlevskim gnojem; če pa zemlja ni izstradana, kot ponavadi vrtna zemlja ni, je bolje, da sploh ne gnojite. Potaknjence sadite nekoliko kasneje kot gomolje, t. j. v maju. — Zelo verjetno je, da vam štrigalice obljubijo cvetje. Štrigalice se namreč hrani z živimi in mrtvimi živalmi in rastlinami. Znano je n. p., da se zelo rado lotijo krizantem. Da pa pri vas niso vse rastline objedene, je morda vzrok to, da imate v vrtni več različnih oblik georgin, katerih nekatere štrigalicam ne prija. — Najenostavnejši način zatiranja tega škodljivca je v tem, da mu napravite umetno zaklonišče iz lesne, vlažne volne, ki jo v klopkah postavite pod rastline, lahko pa tudi na kole tik cvetov. Če postavite pod rastline, potem jih dobro stresite, da popadajo vse štrigalice na tla. Štrigalice po dnevi žde na skrivnih mestih, ponoči pa gredo na lov za hrano. Vsako jutro živalce iztesite iz volne in zaklonišče postavite ponovno.

Zdravniška

Vesna 19: Vaš strah, da bi mogel opisani občutek škodovati zdravju, je popolnoma neopravičen. Nasprotno! To samo dokazuje, da ste polnovredna ženska. Glede ostalega priporočam, da jeste pogosto (1-2x na teden) jetra in da pijete železno vino. Pri tem pazite na zobe! Tozadeva navodila vam bo itak dal še posebej lekarnar.

Usta zjutraj: Pri neprijetnem duhu iz ust, je treba seveda v prvi vrsti misliti bilo na obolenje dlesni, ali pa zob. Neprijeten duh pa lahko tudi izvira iz nosa, nadalje iz pljuči in končno iz želodca. Kaj bi bilo ravno v vašem primeru vzrok je na daljavo težko reči. Svetujem točen zdravniški pregled!

Planinka: Vaše prvo perilo je nastopilo dokaj kasno. To dejstvo, in pa da je perilo neredno dokazuje, da gre verjetno za nezadosten razvoj jajčnikov. Zaenkrat po mojem mnenju ni treba podvzeti nikakih korakov, ker obstaja upanje, da se bo stanje samo popravilo. Ako pa se stanje ne bo izboljšalo, bo treba k špekjalistu za ženske bolezni. V ostalem svetujem, da nadaljujete z dosedanjim načinom življenja.

I. S.: Kakšne vrste naj bo blazina je za zdravega človeka približno vseeno. Glavna stvar je, da je blazina zračna in da material ne tvori prahu, kot n. p. slamarica. Druga stvar pa je pri astmatikih. Pri teh lahko povzroči, odnosno je vzrok stalnih napadov nadihu blazina iz konjske žime, pa tudi blazine iz puha.

Letovišče: Ljudje, s srčnimi napakami, prenašajo večje višine v splošnem slabo. Takim je torej svetovati samo kraje od 300-500 višine. Izogibati se morajo seveda tudi vsakemu pretiranemu naporu. Takih krajev nudi naša Dolenjska v Izobilju, pa tudi Gorenjska bližje Ljubljani.

Krčne žile: Vaši podatki so malo skopli. Zato vam ne morem točno odgovoriti. Od operacije so v splošnem izključeni samo ljudje v visoki starosti od ca 60 let dalje. Točne meje se seveda in da postaviti. Najbolje bo, da se osebno dogovorite z Vašim zdravnikom.

ŠAH

Do trenutka, ko je šla današnja rubrika v tisk, poslovni odbor J. š. saveza še ni javil liste udeležencev za amaterski turnir v Celju. Čim bo lista prispela, bo objavljena tudi v »Jutru«. — Kolikor je doslej znano, se je javilo za celjski turnir iz Ljubljane šest udeležencev, iz Beograda pet, iz Zagreba pa so samo tri prijave.

Na prvi deski tekme med reprezentancama Estonske in Litve je bila v maju igrana naslednja partija, ki ima kljub nedoločenemu zaključku izredno napet potek.

Francoska obramba

Beli : Keres Črni : Mikenas
1. e2—e4 e7—e6
2. d2—d4 d7—d5
3. Sb1—d2

Tega nadaljevanja se, kakor znano, Keres posebno rad posluša.

4. Lf1—d3 Sg8—f6

Zrtvev kmeta, ki pa je gotovo korektna. Črni pač ne sme igrati sedaj de4. 5. Se4; Dd4; 6. Sf3! Zanimivo pa je, da ne igra Keres 4. e5, Sf7, 5. f4. Očividno se boji nato ruskega razbremenilnega sistema z b6 in sledečim La6. Toda tudi v partiji se beli temu ne izogne.

5. e4—e5 c7—c5!
6. e2—c3 b7—b6!

Zamenjava belih lovcev z La6 beli sedaj ne more prav preprečiti. S tem pa je odstranjena za črnega vsaka nevarnost napada proti kraljevemu krilu.

7. Dd1—a4 a7—a5!
8. Da4—c2 Lc8—a6
9. Sd2—f3

Ne 9. Lh7; zaradi cd4; 10. cd4; Dh4!

ter nato Dd4:

9. Dd8—c8
10. Sg1—h3 La6 : d3
11. De2 : h3 Dc8—a6
12. Dd3 : a6 Sb8 : a6

V sedaj nastali poziciji ima črni očividno premoč na damskem krilu. Beli mora zato iskati protigre na kraljevem krilu. Kakor pokaže v naslednje napet potek partije, je črna pozicija boljša.

13. Lc1—e3 Lf8—e7
14. Ke1—e2 0—0
15. Th1—c1 Tf8—c8
16. Sf3—d2 b6—b5
17. f2—f4 c5—c4
18. g2—g4 b5—a4
19. f4—f5 a5—a6
20. Sh3—f4 Sa6—c7
21. c3 : b4

Zaradi grožnje a4—a3 seveda izsiljeno. Ne gre 21. a3, ba3; 22. ba3; Tb8, 23. Tcb1, Sb5 itd.

21. Le7 : b4

22. Tc1—c2 Sd7—f8
23. Ta1—c1 Tc8—b8
24. Ke2—d1 Tc7—b5
25. Sf4—e2 Tb8—b7
26. h2—h3 Ta8—b8
Grožnja a4—a3 postaja sedaj tak močna, da mora bel žrtvovati figuro za dva kmeta. Zrtvev mu daje sicer dobre proti izgled, toda ob pravilnem nadaljevanju črnega bi bil moral bel partijo vendar izgubiti.

27. Sd2 : c4 d5 : c4
28. Tc2 : c4 a4—a3!!
29. b2—b3

Izsiljeno. Po 29. Tb4; ab2; 30. Tb2; Sc3+; 31. Sc3; Tb2; bi imel črni sicer samo kvaliteto za dva kmeta, toda črne trdnjave bi stale premočno.

29. Lb4—e7
30. Se2—g3 Tb7—d7
31. g4—g5 Le7—d8
32. f5—f6 g7—g6?

Po tej potezi pa dobi celo beli izgled na zmago, ker mu uspe konsolidirati pozicijo na damskem krilu. Pravilno je bilo Lb6 s koncentričnim napadom vseh figur na kmeta d4. Beli proti takemu napadu ne bi bil imel zadostne obrambe.

33. Kd1—d2 Ld8—b6
34. Kd2—d3 Tb8—d8
35. Sg3—e2 Sb5—c7
36. Tc4—a4 Sc7—d5
37. Tc1—c4 Td7—a7
38. Ta4 : a7 Lb6 : a7
39. Tc4—a4 La7—b8
40. Kd3—e4 h7—h6?!

41. Ta4 : a3? Za enostavnim 41. gh6: bi bil bel pač dobil partijo. Tako pa pride zopet črni do igre.

41. Td8—c8
Z grožnjo Tc2

42. Le3—d2 h6 : g5
43. Ta3—a4 Sf8—d7
44. Ta4—c4 Lb8—c7
45. Ld2 : g5 Tc8—a8
46. Tc4—c2 Kg8—f8?

Izguba tempa, ki bi bila zopet morala stati partijo. Pravilno je bilo La5.

47. Lg5—d2 Kf8—g8
48. h3—h4 Le7—a5
49. Ld2 : a5 Ta8 : a5
50. Tc2—c8+ Kg8—h7
51. a2—a4 Sd5—b6
52. Tc8—c7 Kh7—h6
53. Se2—f4 Ta5—a8
54. Sf4—h3! Kh6—h5
55. Sh3—g5 Kh5—h4
56. Sg5 : f7 Ta8—c8
57. Tc7 : c8 Sb6 : c8

Končnica, ki je sedaj nastala, je še vedno izredno zanimiva. Izgleda na prvi pogled, da bo moral bel s svojimi močnimi kmeti partijo dobiti. Toda tudi črni ima v prostem kmetu dobro protišanso.

58. Sf7—d8 Sd7—f8
59. d4—d5 e6 : d5+
60. Ke4 : d5 g6—g5
61. e5—e6?

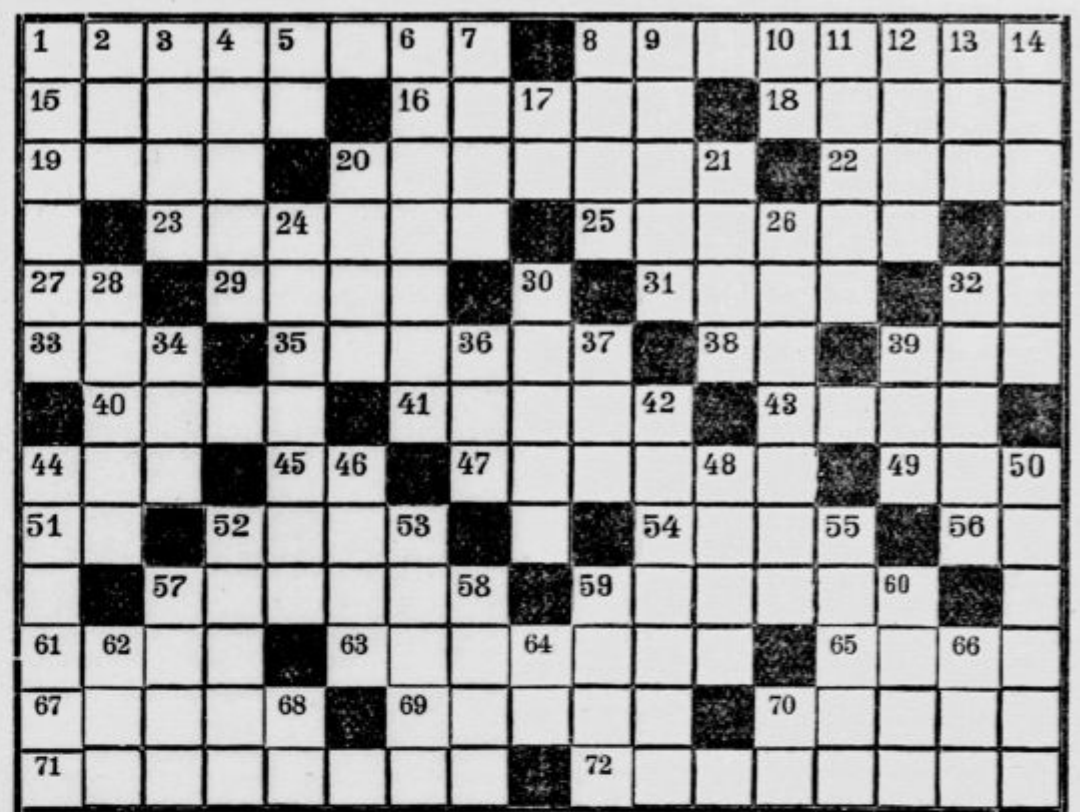
Keres navaja, da je bilo mogoče tu partijo dobiti z 61. Sf7, 62. Sh6, Kg5, 63. Sg4; Kg4; 64. a5 ter nato b3—b4—b5 ali e5—e6 itd. Sedaj pa jo črni še reši.

61. g5—g4!
62. Sd8—c6

Ne gre 62. e7, Sh7!; 63. Ke5, Sf6; 64. Kf6; Se7; 65. Ke7; g3 in beli ne more več zadržati kmeta. Zato mora pač še skakač na pomoč.

62. g4—g3

Križanka št. 28

Vodoravno: 1. ločen del posestva, tudi vas pri Ljutomeru; 8. dejanska izraževalka nezadovoljnosti s obstoječim stanjem; 15. narodna prireditve, tudi gora v Palestini in v Češki; 16. kraj v Saalski dolini kjer je l. 933. Henrik I. porazil Madžare; 18. lovec; 19. grški lirik v 6. stol. pr. Kr.; 20. neštevilnost stvari, neobičajen primer; 22. reka v zetski banovini; 23. najvišja forma skladeb; 25. ljudska označba za roparja; 27. pesnitev; 29. del obraza; 31. znameniti fizik (* 1870); 32. afganistanska utežna enota; 33. obdelan kos lesa; 35. francoski revolucionar (* 1759, † 1794); 38. egipčansko božanstvo, tudi kemični znak za redko dragoceno, v zdravilstvu uporabljano prvino; 39. prirodno polbožanstvo, tudi Hamsunov roman; 40. občasni sestanek voljenih funkcionarjev za reševanje tekočih poslov; 41. vihar; 43. pasja pasma; 44. arabsko pokrivalo, tudi mesto v Maroku; 45. kemični znak za prvino, tudi utrjen otok ob zapadnih francoski obali; 47. književna zvrst; 49. ribiška mreža; 51. naziv božanstva pri mnogih semitskih narodih; 52. pasja pasma; 54. alkoholna pijača; 56. središče krožnega gibanja, tudi kemični znak za prvino; 57. obrok hrane; 59. vzpenjalna priprava; 61. oseba iz sv. pisma; 63. pozen čas; 65. vas pri Domžalah; 67. turški reformator (* 1881, † 1938); 69. mesto v srednji Franciji; 70. muza ljubavne pesništva; 71. prodajalec rabljenih, včasih — zlasti za ljubitelje — dragocenih stvari; 72. slovenski protestantski pisatelj (* 1547—† 1589).

Navpično: 1. mladič vrste živali; 2. gornjejadranski otok; 3. afriški ptič; 4. ujeta, tudi jugoslovenska viteška organizacija; 5. glasbena oznaka (kratica); 6. del kolovrata; 7. Verdijeva opera; 8. naraven pojav posledica pritiska; 9. sladkovodna riba; 10. žitarica; 11. prerok; 12. reka v Jugoslaviji, desni pritok Zapadne Morave; 13. vladar;

63. Sc6—d4 g3—g2
64. e6—e7 Sf8—h7
65. Kd5—e6 Sh7 : f6
66. Ke6 : e7 Sc8 : e7
67. Kf6 : f6 Kh4—g4
68. Sd4—e2 Kg4—f3

Sledilo bi lahko še 69. Sg1+, Kf2, 70. a5 (ali Sh3+ Kg3), Kg1; 71. a6, Kh2, 72. a7, g1D 73. a8D in remis, ker črni dobi še b-kmeta.

Vasja Pirc.

R A D I O

Nedelja, 4. avgusta

Ljubljana 8: Jutrnji pozdrav. — 8.15: Dvospevi g. M. Tutte in g. Draga Burgerja. — 9: Napovedi, poročila. — 9.15: Plošče. — 9.30: Prenos iz stolnice. — 11: Schubertova glasba (plošče). — 11.45: Akademski pevski kvintet. — 12.30: Poročila, objave, napovedi. — 13.02: Jožek in Ježek ter radijski orkester. — 16.30: Mladinsko predavanje. — 17: Gospodarska in tržna poročila. — 17.30: Radijski orkester, vmes poje g. Drago Žagar ob spremljevanju klavirja (prof. M. Lipovšek). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nacionalna ura: Prvo srbsko vojno posojilo in davek na oboroževanje leta 1804. — 19.40: Objave. — 20: Plošče za kratek čas. — 20.30: Šrnel »štirje fantje«, vmes poje g. Mirko Premelj. — 21.30: Balalajke (plošče). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Radijski orkester.

Beograd 19.40: Narodne pesmi. — 20.40: Godba kraljeve garde. — 22.50: Plesna muzika. — Zagreb 20: Komorna glasba. — 21.15: Bosanske sevdalinke. — 21.30: Vesela muzika. — Praga 19.05: Vesel večer. — 21: Koncert zbora in orkestra. — 22.20: Plošče. — 22.30: Spevoigra. — Sofija 20.50: Mali orkester. — 21: Violinski koncert. — 22.30: Vesela muzika. — Berlin 19.15: Orkester in solisti. — 21.30: Drobne melodije. — 23.10: Nočna oddaja. — Rim 19.15: Mali orkester. — 20.30: Simfonični koncert. — 23.15: Ples.

Ponedeljek, 5. avgusta
Ljubljana 7: Jutrnji pozdrav, napovedi, poročila. — 7.15: Veseli zvoki (plošče). — 12: Pisan drobšč (plošče). — 12.30: Poročila, objave, napovedi. 13.02: Radijski orkester. — 13: Poročila. — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nacionalna ura: Predavanje o ljudski dram. — 19.40: Objave. — 20: Izseljenki kotiček (g. Milko Pirih). — 20.10: Ljudsko zdravje v Sloveniji in jetika (dr. Ivo Pirc). — 20.30: Komorni trio gđ. F. Ornikove, prof. Čende Sedlbauerja in prof. M. Lipovška. — 21.15: Plošče za oddih. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Radijski orkester.

Beograd 19.40: Narodne pesmi. — 20.10: Zvočna igra. — 21.10: Pevski koncert. — 22: Bolgarski godalni kvartet. — Zagreb 17.45: Pesmi in popevke. — 20: Bellinjeva opera »Norma« (plošče). — Praga 19.30: Laha godba. — 20.30: Skladbe za violino in klavir. — 21.40: Plošče. —

Naša ženska stran

Milostiva, milostiva!...

Pot me je zanesla v tisto prelepo ljubljansko predmestje, kjer se tako čudovito spajata oba sloga: moderna vila sredi vrta, ki je skoraj park, in kozolec sredi vrta, ki je še prava njiva. Vmes pa sončni zeleni travniki, polni malih nemirnih življenj, ki podnevi in ponoči s pristranskimi glasovi razodevajo idile poletja. Po mehki stezi sredi teh travnikov sem hodila in premišljevala, kako čudovito lepa je Ljubljana v svoji skladni spojenosti z naravo. V tem tihi trenutku pa mi pretrese občutje ne-pričakovane glas: »Milostiva, milostiva, sišite, milostiva Golob so prišli!«

Nehote se ozrem proti vili. Pred ograjo stoji mlada gospa, v vrhu pod oknom ključ postarna služkinja gospodinja in ji naznana obisk, na oknu se je prikazal obraz: »Ah, Frau Golob, grüss Gott, takoj pridem... Minka, odprite hitro milostivke!«

Konec je mojemu uživanju. Občutje mirne skladnosti je izginilo spriču rezkosti novega prizora...

Ko sem pred 40 leti prišla s kmetov v mestne šole, sem se čudila in čudila, ko je služkinja gospodinjino nikala. Nikdar nisem na vaši slišala kaj takega, tudi v slovnici nisem tega nikjer zasledila. »Kaj pravijo oni, gospa?« Čudna navada! Razumela sem jo šele nekaj mesecev pozneje, ko sem se učila nemško slovnico in mi je te začela nemško govoriti, da naju ne bo služkinja razumela. Spet mi ni šlo v glavo: prava reč, če bi naju razumela, saj ne govoriva nič takega. Pri nas doma sta ata in mama tudi znala nemško, pa si nista spriču družine nikoli pomagala z nemščino.

Zivljenje me je pozneje zaneslo v druge kraje. Ko sem se po dolgih letih zopet

znala v Ljubljani, sem takoj ugotovila spremembo: o onikanju ne sledi več! To je Jugoslavija, hvala bogu! Toda kmalu me je razočaral nadomestek »milostiva«. In tudi nemščina kot gosposki občevalni jezik vpricho služkinje, se je še ohranila. Naše gospodinjine so se izobraževale v slovenskih šolah, preživele so in še preživljajo naš narodni preporod, otroke pošiljajo v narodne šole in vendar ne spoznaajo, kako so z »milostivo« in tujim jezikom še zakoreninjene v starem duhu. Se vedno morajo vzdrževati razdaljo med seboj in pomočnico, niti tako svete skupnosti, kakor je narodnostna enakost, ne morejo očitno izpovedovati! »Milostiva« — kje so iztaknile naše žene ta naziv? Seveda iz dunajskega »Gnädige Frau! Nadomestek za nekdanje onikanje. Izraz »gospa« je vse-kakor premalo, saj je danes gospa že vsaka postrežnica. Francoska, angleška, italijanska gospodinja je vedno sama gospa, tudi svojo omoženo starejšo postrežnico naziva »gospa X«, pa jo ta vendar spoštuje in uvaža kot svojo delodajalko. Morda bi se tudi naše gospodinjine sčasoma vendar ne čutile več užajane, če bi izbrisale iz hišnega besednjaka besedo »milostiva«. Staro navado je težko odpravljati, toda »milostiva« ni stara, je šele povojni izredek. Zavedna slovenska žena se je mora ostreiti. Prepove naj ta naziv doma, pri frizerki, pri šivilji, modistki in v trgovini. Zavedajmo se socialnega in narodnega dostojanstva, zavrnimo vse, kar spominja na pavje perje, zlasti na pavje iz nekdanje dobe. V obvestilo naj povem še to: v novi nemški družini so morali odpraviti »Gnädige Frau«.

Po ženskem svetu

Žene v Quebecu v Kanadi so nedavno dobile volilno pravico. Doslej namreč niso imele ne aktivne ne pasivne volilne pravice, ki jim je sicer po kanadskem državnem zakonu pripadala, ni pa se doslej izvajala.

★

Mrs. Alice Press je dobila prvo nagrado za najboljši »short shortstory« — časopisni podlistek. Več ameriških časopisov je namreč razpisalo natečaj za najboljši podlistek, ki se ga je udeležilo na tisoče konkurentov, kar ni nič presenetljivega, če pomislimo da je podlistek v Ameriki najbolj priljubljena pa tudi najbolj razširjena literaturna pripovedna oblika. Razsodišče je imelo pri tako številni udeležbi težko nalogo izbrati najboljšo delo. Toda odlika, ki jo je dosegla ga. Alice Pressova je zato tem večja in pomembnejša.

Ga. Mary Frank, ki poseduje v Avstraliji farmo, je iznašla nov električni stroj za striženje ovac. Njena iznajdba je tem važnejša, ker je ovčereja v Avstraliji izredno razvita in morajo v nekaj tednih postriči na stotisoče ovac.

Ameriška kemičarka Jaqueline S. Front je iznašla nov postopek, s katerim je mogoče v nekaj urah tako pripraviti tobakovo listje, da se ga lahko takoj uporabi za

izdelavo cigaret, dočim je preje ta postopek trajal nekaj tednov.

Mrs. Dorothy Clark, ki je bila pred letom kot edina žena v vsej Novi Angliji kot edina žena izvoljena v svojem rojstnem mestu Warrenu za policijskega načelnika, je bila letos zaradi svojih odličnih uspehov iznova izvoljena na isto mesto. Kot policijska načelnica pa ne zanemara svojih gospodinjinskih in materinskih dolžnosti, ki pri štirih otrocih niso ravno majhne.

V nekem ameriškem mestu blizu Los Angelesa so občinski možje našli nov vir dohodkov, ki morda ni toliko donosen kot je zanimiv. Mestna kopališka uprava je namreč sklenila, da morajo posebni, nalašč za to nastavljeni uradniki pregledovati moških in ženskam v kopališču noge in ugotoviti, ali so te podvržene obdavljenju. Vsakdo brez izjeme, ki se nahaja na njihovi gostoljubni plaži, mora namreč plačati pet dolarjev takse za kopalo sezono, če so njegovi nohti na nogah rdeči ali kako drugače pobarvani.

Vojna je zadelo tudi nevtrarno državo Brazilijo in sicer s tem, da jo ovirajo pri izvažanju kave, ki so jo zato prisiljeni v velikih množinah pometati v morje. Pred leti je Brazilija počenjala s kavo isto, toda ne radi vojne, marveč zato, da bi obdržala ceno kavi na isti višini.

Vsakdanje zgodbe

Neko dekle je rodilo in svojega nezakonskega otroka zadušilo.

Drugo dekle je rodilo in svojega nezakonskega otroka pustilo ležati nekje v gozdu ali ob cesti.

Pred dnevi smo čitali v časopisih: starši so do smrti pretepli svojo petnajstletno hčerko, ker je bila noseča. To se je zgodilo v Prekmurju, lahko pa bi se zgodilo tudi nekje drugje.

Takih zgodb je brez števila. Človek, ki jih čita, se nehoti grozi in se vprašuje, ali so ljudje res že tako podivjali, da zagreše enega najostudnejših zločinov, ki ga more človek zagrešiti, da ubije svojega lastnega otroka ali ga, brezbrambnega in brez pomoči, pusti nekje na cesti. In vendar postanejo taka dejanja razumljivejša, če si jih ogledamo po bližje.

Ni naključje, marveč dejstvo, da rode otroke izven zakona največ dekleta iz revnejših slojev in da so med njimi najpogostejše služkinje. Pustimo moralno ob strani, ker doslej, v kolikor mi je znano, ni še izpremenila dejanskega stanja, marveč si ogledimo suha dejstva. Vzemimo revno kmečko dekle — pri premožnih običajno visoka dota prekrije in izravna takle pregrešek. Če zanosi služkinja, izgubi v 99 slučajih službo. Prihrankov nima ali pa za dobo njene nosečnosti ne zadostujejo. In tako ostane na cesti brez dela, brez denarja in brez zaslужka. Dekle iz delavske rodbine, ki jo čaka nezakonsko materinstvo, ni na mnogo boljšem. Od vseh strani grozi nezakonski materi strah pred bodočnostjo, brezposelnost in revščina. Temu se pridruži še sramota, ki na vsakem koraku spremlja nezakonsko mater in njeneza otroka. Nekoč so nezakonske matere kaznovali s smrtjo tako, da so jih žive pokopavali. Nam, ki se smatramo za kulturne ljudi, se zdi tako dejanje nekaj strašnega. In vendar nismo do nezakon. mater usmiljenejši, kakor so bili ljudje pred nekaj stoletji. Tudi mi jih žive obsojamo na smrt s tem, da jih obsojamo na lakoto in sramoto, da jih nazenemo v brezposelnost na cesti in s prstom pokažemo za njimi. Kjer koli se tako dekle zgleda, ni mesta za njo. Ali je potem kaj čudnega, če rodi nekje na polju, v gozdu ali v hlevu brez pomoči, v slabših okoliščinah kakor domača žival in svojega lastnega otroka zaduši ali pusti nekje na cesti? Bedna kakor je, ne najde drugega izhoda.

Oglejte si kako tako zgodbo po bližje, če vam zgodba iz Prekmurja ne zadostuje in potem boste verjeli, kako strašno je življenje, na katero so obsodili ljudje nezakonsko mater. Morda niti tega ni treba. Pogledajte okoli sebe in videli boste, s koliko radosti v največjih mukah rode zdrave, prave žene, če vedo, kam bodo položile in

ja in brez zaslужka. Dekle iz delavske rodbine, ki jo čaka nezakonsko materinstvo, ni na mnogo boljšem. Od vseh strani grozi nezakonski materi strah pred bodočnostjo, brezposelnost in revščina. Temu se pridruži še sramota, ki na vsakem koraku spremlja nezakonsko mater in njeneza otroka. Nekoč so nezakonske matere kaznovali s smrtjo tako, da so jih žive pokopavali. Nam, ki se smatramo za kulturne ljudi, se zdi tako dejanje nekaj strašnega. In vendar nismo do nezakon. mater usmiljenejši, kakor so bili ljudje pred nekaj stoletji. Tudi mi jih žive obsojamo na smrt s tem, da jih obsojamo na lakoto in sramoto, da jih nazenemo v brezposelnost na cesti in s prstom pokažemo za njimi. Kjer koli se tako dekle zgleda, ni mesta za njo. Ali je potem kaj čudnega, če rodi nekje na polju, v gozdu ali v hlevu brez pomoči, v slabših okoliščinah kakor domača žival in svojega lastnega otroka zaduši ali pusti nekje na cesti? Bedna kakor je, ne najde drugega izhoda.

Oglejte si kako tako zgodbo po bližje, če vam zgodba iz Prekmurja ne zadostuje in potem boste verjeli, kako strašno je življenje, na katero so obsodili ljudje nezakonsko mater. Morda niti tega ni treba. Pogledajte okoli sebe in videli boste, s koliko radosti v največjih mukah rode zdrave, prave žene, če vedo, kam bodo položile in

Drago M. Bajt:

Pravljica o princu

Vse, kar se je dogajalo v življenju sirote Zofke, je ostajalo skrito njej sami in tesni sobici, prenapolnjeni s tiho rastjo zelenja in cvetja. Doživljala je usodo ljudi, ogoljufanih in odrinjenih med zapostavljene. Zgodaj je pokopala v sebi milost in vse lepe misli na življenjsko srečo so izginile v nedogled. Življenje pravih, velikih ljudi je doživljala le še v sanjah in sama sebi se je zdela podobna zasekanemu drevesu, ki se nagiba k padcu. Nič več se ni ugnitno spremeniti v njenem bornem življenju, ki je prehajalo v trpko ždenje iz dneva v dan.

Drobena in neboljena, je bila ko uvel, zapoznel cvet sredi zelenja in cvetja, ki ga je negovala s toploto in ljubečnjoto. To in pa delo, je bila njena edina ljubezen. Za življenje, ki se je vse bahato in pestro prelivalo po velikem mestu, ni imela misli. Vedela je, da ji tam ni prostora. Živa igračka bi jim bila, tem velikim, pravim ljudem. Razumela je, ko so prihajale k njej mestne gospe in gospodične, se ji dobrohotno nasmihale in hvalile njeno delo, pa ni bilo nič hvaležnosti v njej. Se skrbneje je pred zvedavimi pogledi zapirala svoje misli in občutke.

Drobni prstki so vbadali barvaste nitke, pod njenimi rokami so vzklike čudovite rože in so zaživele pisane podoje iz pravljic.

v kaj bodo zavile svojega otroka! Z nič manjšo radostjo bi ne rodile nezakonske matere, če bi jih življenje ne prizadejalo tako trdo.

Tolikokrat povsod in ob vseh mogočih prilikah govorimo o vzvišenosti materinstva, z zakonom smo ga zaščitili, nezakonske matere pa poganjamo na ceste, prepričamo jih samim sebi. Ali niso vse te besede zelo prazne in celo žaljive, dokler vemo, da je med nami ena sama mati, ki nima, kam bi položila svojega otroka?!

Nešteti žalostni primeri nujno kličejo da se problem nezakonskega materinstva na kar mogoče zadovoljiv način reši.

Predvsem bi morali postaviti dom, kjer bi dekleta, ki so zaradi nezakonskega materinstva ostala na cesti, našla streho vsaj do takrat, da rode. Vse moralne pridige ne morejo izpremeniti dejstva, da iz leta v leto rodi več nezakonskih otrok. S tem dejstvom moramo računati.

Nujno bi morali povečati število domov, v katerih bi našli zavetje otroci, ki jim ga starši iz kakršnega koli razloga ne morejo nuditi. Ni vseeno, kakšno usodo doživljajo ti otroci, kajti tudi oni so člani človeške družbe in naša bodočnost prav tako sloni na njih kakor na zakonskih otrokih.

Ni dovolj, da o teh vprašanjih samo razpravljamo, njihove rešitve se moramo tudi dejansko lotiti. Pri nas imamo na stotine humanitarnih ustanov in društev, ki delujejo že desetletja, toda med njimi ni niti enega, ki bi se tega vprašanja dejansko lotilo drugače, kakor z razpravljanjem!

M. G. K.

Vedno manj zakonskih celic v Jugoslaviji

Število zakonskih celic se v Jugoslaviji porazno manjša. Dočim je bilo leta 1920. na tisoč za zakon sposobnih ljudi (to je neporočenih, vdovih, ločenih) sklenjenih zakonov 15,6, jih je bilo leta 1921. le 13,2, leta 1924. — 9,1, 1930. — 10,0, 1935. — 7,4, leta 1939. pa le 7,7. Najmanj zakonov je bilo sklenjenih leta 1934., komaj 6,8. Opadanje števila na novo sklenjenih zakonskih celic se opaža po vseh banovinah brez izjeme.

Te številke jasno ponazorjuje, kam plovemo, kajti zavedati se moramo, da zavisi bodočnost naroda od družine in zakonskih celic ter da je njihova družbena vrednost neprecenljive vrednosti. Prav tako pa se moramo zavedati, da se večina za zakon sposobnih ljudi obeh spolov ne poroči zato, ker se nečijo, marveč, ker se ne morejo. S tem morajo računati tisti, ki imajo nalogo skrbeti za populacijo naroda, ker bi morali vsem za zakon sposobnim ljudem tega omogočiti in olajšati z direktno pomočjo: z zvišanjem rodbinskih doklad in z redno letno podporo siromašnim rodbinam z večjim številom otrok.

(Po dr. Kostičevem članku v Politiki z dne 21. jun. 1940).

Vkuhanje in shranjevanje zelenjave

Če hočemo živila dobro ohraniti, moramo predvsem skrbno paziti na snago. Zrak v shrambah ne sme kvariti slab duh niti sopara ali prah. Zato je potrebno, da odpadke in nerabne ostanke takoj odstranimo in razlite tekočine brž pobrišemo. da se ne tvori plesen, ki se bujno množi in prenaša po zraku na živila ki so v shrambi. Kozarce, patentne in navadne spravljamo dobro osušene. Pred uporabo te kozarce dobro umijemo v topli vodi, ki smo ji dodali sode, in jih prav dobro obrišemo. Pri patentnih kozarcih pazimo:

da je rob kozarca cel;

da ni pokrov okrušen;

da niso gumijasti obroči preveč nategnjeni ali celo strgani.

Zelenjavo, ki jo spravimo kakor koli za zimo, mora biti zdrava in sveža. Zato izberemo samo najboljšo zelenjavo.

Zalogo zelenjave za zimo si pripravimo na tri načine, da jo posušimo, konzerviramo z neprodušnim zapiranjem in hranimo v ohranjujočih tvarinah.

Sušenje zelenjave: zelenjavi odvzamemo vlago in tako preprečimo gnilo, ki bi jo uničilo. Sušimo gobe, grah, grahove stroke, ki jih pozimi dodajamo goveji juhi ali porabimo za pripravljane zelenjavnih juh. Prav tako posušimo fižolove stroke in paradiznike. Majaron, materino dušico, pehtran itd. nabereimo predno odcvetijo, očistimo, toda ne operemo, povežemo v male šopke in posušimo v senci.

Gobe samo očistimo, narezemo, pokrijemo s papirjem in sušimo. Suhe spravimo v vrečico in hranimo na suhem prostoru, da se ne navzamejo vlage in solesne. Tudi zluščene graha ne operemo, sušimo ga kot gobe, pred uporabo ga na namočimo prejšnji večer. Fižolove stroke moramo na obariti, ohladiti, nato pokrite sušiti. Pri uporabi jih tudi namakamo, da se stroki

pravi, veliki ljudje ne zmorejo vedno živeti spodobno. Zofka ga je poslušala, zamaknjena zrla blek njegovih oči, soj belih zob in se vedno znova vrtela v njegove gibe. Potem se mu je zaupala še ona. Razodela mu je vse skrite misli, kot jih je že tolikokrat pisanim podčam na platnu.

Zunaj je bila temna deževna noč. Popotnik je poprosil za streho. Ko se je v njeni sobici ugnitla luč, je v Zofkino enolično življenje prvič posijal topel žarek svetlobe.

★

V bledem jutranjem svitu je odšel njen raztrgani princ. Na pot mu je dala obilno popotnico, da bi si tešil glad in žejno. Ob slovesu je še dejal, da bo večkrat mislil nanjo, čeprav se morda ne bosta srečala nikdar več. Kajti je usoda ljudi, ogoljufanih za spodobno življenje tako, da se srečujejo le v bežnih trenutkih, od vsega pa ostanejo samo spomini. Potem pa se, večni popotniki in nemirneži, znova predajajo ždenju in sanjam, iz katerih srkajo življenjsko moč.

Tudi Zofka je morala misliti nanj. Njene oči so zasijale v čudni lepoti, njene misli so postale še bolj mehke in sanjave. Skrivnost deževnega večera in noči pa je shranila zase.

Zopet so prihajale gospe, hvalile njene vezene in ji dajale zaslужek. Zofka je delala pozno v noč, hotela je zaslužiti mnogo, vsaj toliko, da bi bila njena sobica čim

spet napihnejo in dobe prvotno obliko. Paradiznike je najbolje sušiti na za to pripravljeni mrežici, da se lahko sok odtoka.

Konzerviranje in patentnih kozarcih: pri tem načinu ohranimo zelenjavo tako, da ji odvzamemo zrak, ki vsebuje polno bakterij, katere povzročajo gnulobo in plesen. Zrak odstranimo s kuhanjem ali pa s posebno sesalko.

Zdravo zelenjavo obarimo, nato jo odcedimo in ohlajeno trdno nalozimo v kozarce, ter jih zalijemo s prekuhanim slano vodo (na 1 l vode 5 dkg soli) tako, da manjka prst do roba. Z vzmetjo pritrdimo kozarce na podstavek in damo vse skupaj v lonec, kamor smo nalili ped vode. Ako nimamo lonca, si pomagamo s slamo, ki jo položimo po dnu, med kozarce pa natlačimo krpe. Naenkrat kuhamo samo eno vrsto zelenjave, ker vsaka zahteva svoj čas kuhanja. Tekočina v kozarcu vre in tako se zrak segreje in spremeni v paro. Kozarce ohladimo v loncu, na pokrovu opazimo kapljice — para se je spremenila v vodo in dobili smo brezvračan prostor.

Ako imamo stroček za izsevanje zraka, moramo imeti dva gumijasta obročka, med katere potisnemo cev sesalke.

Kozarce večkrat pregledamo, da se ne prečimo, če drže gumijasti obročki, ki zapirajo zraku dostop. Popravimo še lahko tako napako, da kozarce še enkrat umijemo, obrišemo ter skuhamo zelenjavo.

Kis in sol nam ohranita zelenjavo uporabno za vso zimo.

V kis vlagamo kumare, gobe, fižol, mesano zelenjavo (kumare, paradiznike, čebulo). Za vlaganje uporabimo vinski kis, moramo ga prekuhati in mrzlega vliti na zelenjavo.

Lažje uporabimo za prikuhe zelenjavo, ki smo jo vložili v sol. Treba jo je samo nekoliko časa namakati v sveži vodi in izkubiti okus po soli. Zelenjavo očistimo in obarimo, polagamo trdno v kozarce med posamezne plasti pa potresamo sol. Čez nekoliko dni izvleče sol vlago iz zelenjave, nato nalijemo na vrh olja in zavežemo. Tako spravimo stročji fižol, kumare, narazane gobe, buče itd.

Iz pisanih rut

Na kmečkih rutah iz potiskanega katuna ali na ovratnih rutah iz umetne svile najdemo včasih zanimive, slikovite vzorce, kakršnih ni dobili na navadnih vzorcih tvoril. Tu so v šopke zbrani nagelji, cvetlični veni, združeni v proge, v štrikotnih ali okroglih motivih posejani cvetlični ornament, pike različnih velikosti, zamotani turški motivi itd. Zakaj ne bi takšnih cenjenih in originalnih rut porabili za mične majhne telovnike, zanimive bluze, da, celo za obleke? Če jih primerno sestavimo in izrabimo z nekaj okusa vselej lepo potiskane vogale, dobimo nekaj izredno elegantnih in hkrati poceni izpopolnitve naše poletne garderobe.

Z bluzami iz potiskanih rut lahko izpopolnimo vsak poletni kostum in vsako lahko krilo, živopisani telovnik iz rut nosimo k vsem poletnim oblekam, obleko iz rut pa uporabimo na plaži. V splošnem je ta nova modna zamisel zmožna najbolj različnih variacij. Na tej skici prinašamo samo nekaj poizkusov v tem smislu, ki naj bi vsaki izmed vas dali pobudo za še lepše, še bolj svojstvene stvaritve.

Na prvem mestu vam prinašamo prav posebno zanimiv telovnik, ki sestoji iz dveh v ramenih nabranih, spredaj lahko prekrižanih rut. Hrbet tega telovnička sešijemo iz črne svile ali iz črnega delena, telovnik sam pa prevezemo s prav takšnim črnim pasom. Rutli sta potiskani z dokaj velikim cvetličnim vzorcem, ki je porisan z nekaterimi črnimi motivi (1. skica).

Brez težav

deluje DARMOL s temu prijetnost pri uporabi: nobenega kuhanja, čen, niti potiranja, troglic in ne grenkih soli. DARMOL je okusen kakor čokolada. Ne poskušajte z neprijetnimi pripravami, temveč uredite svojo prebravo z dobrim odvajalnim sredstvom DARMOL.

ELITNA KONFEKCIJA
Maslek
MARIBOR
PRINAŠA VEDNO NAJNOVEJŠE

K belemu krilu

Katera izmed vas pa nima belega poletnega krila? Takšno krilo je zares splošno veljavno — pride vam prav na poti v kopališče ali popoldne, ko greste v kavarno, in kar je še največ vredno: nikoli ne pride iz mode. Ni je poletne bluze, ki se ne bi podala k belemu krilu, ni je barvaste jopice, ki je ne bi mogle k takšnemu krilu ogrniti... Če imate enkrat belo krilo, potem si vsako leto lahko izmislite v zvezi s tem krilom nekaj novega, da se bo zopet videlo novo. Letos vam moda predlaga drobno-orčasto bluzo in kratko jopico iz enakega drobnozvrčastega tvojara, ki ju nosite skupaj k lahkeemu krilu iz platna ali shantunga ali pekija. Takšen »komplet« učinkuje potem okusno in dovolj elegantno, da ga lahko nosite tudi k popoldanskim prireditvam in v kavarni.

Bombniki iz Kalifornije

**Dežela največjih letalskih tovarn — Varnostni ukrepi proti špijo-
naži — Nekoliko par uniči lahko 60.000 dolarjev**

Dopisnik nekega švicarskega lista piše:

Večina ljudi veže z besedo Kalifornija predstavo o oranžah, palmah, večni pomlad in v hollywoodskih filmih. Toda če bo evropska vojna še dolgo trajala, se bo ta predstava temeljito spremenila. Kalifornija bo veljala namreč tudi za domovino ameriških letal.

Največje ameriške letalske tovarne so v okolici Los Angelesa. Lockheed Aircraft, Douglas, United Aircraft so le največje, a ne edine. Brezposelnosti v Kaliforniji tako reče ni. Vsi, ki iščejo dela, ga tudi dobe.

Letalska industrija ima
svojo zlato dobo

in delavce sprejema. Svet pa potrebuje več letal.

Obisk v takšno tovarno letal je zvezan z večjimi težavami nego obisk Meke ali Lhase. Celotno filmsko snemanje s Clarkom Gableom ali Normo Šnearejevo prides lažje in to je dovolj težko. Letalsko tovarno pa lahko obiščeš šele po izvršnih zvezah, s priporočili, jamstvi. To je umljivo. Je mnogo gentlemenov najrazličnejših jezikov, ki se zanimajo za kakšno novo konstrukcijo in nove načrte. Neke tovarne, zlasti takšne, ki delajo za ameriško armado, so popolnoma nedostopne. Priporočajo, da v delavnici znamenitih Martinovih bombnikov niti izumitelj in predsednik Glenn Martin ni oproščen vsakdanje najstrožje preiskave. Tovarna, ki jo je obiskal švicarski novinar, je bila tovarna družbe Lockheed Aircraft. Bilo je čudno, kaj je lahko vse pogledal. Šele pozneje je zvedel, da izdeluje ta tovarna samo zna-
ne tipe.

Prave skrivnosti

so v podružnici ob bulvaru San Fernando, tja je pa izklučen priti. Tam preiskujejo vsakogar za nevidnimi žarki, detektivi in agenti stoje ob vsakem vogalu. Niti ravnatelj Lockheeda, ki je spremljal dopisnika, ni bil še nikoli v delavnici ob bulvaru San Fernando, kjer izdelujejo sedaj nova letala za ameriško vojsko, fantastična letala, ki opravljajo 420 milj na uro in so tako dobra, da ne mislimo na to, da bi jih prodajali Evropecem.

Delavnice družbe Lockheed spadajo med maloštevilna podjetja na svetu, ki imajo toliko naročil, da si jih za celo leto ne želijo novih.

V tovarni je obiskovalec pričakoval rentgenskih posnetkov, mož za stenami, oči za opazovalnimi odprtinami. Vse pa je šlo civilno kakor v kakšni tovarni za ženske obleke ali kopalna mila. Po stenah so viseli načrti in risbe, delavci so prihajali in odhajali, ne da bi jih kdo nadzirali. Kmalu pa je švicar zvedel, da je ta

navidezna brezbržnost samo
plašč za zelo natančno
nadziranje.

Vsak delavec ima svojo številko in znak na sukni in vsaka številka kaže, da sme mož samo v določene prostore tovarne. Med osebami ni baje nikogar, ki bi bil videl že ve dele tovarne. Može, ki jih sprejemajo na delo, zelo natančno preiščejo. Biti morajo seveda ameriški državljani, po možnosti bivši vojaki ali mornarji, nekaznovani. O vsakem posebej vodi G-men, prosluli ameriški zvezni policisti, zapisnike s točnimi osebnimi podatki od rojstnega datuma do pristnega odtisa.

V veliki dvorani je petdeset ali šestdeset dogotovljenih in skoraj dogotovljenih letal. »To je del letal, kakršnih dobijo Angličje 250«, je dejal ravnatelj tovarne. In to niso letala za lovske zabave angleških lordov, temveč bombniki, tako zvali Lockheed-Hudsoni. Ravnatelj je dejal z nasmehom: »Vse si lahko natančno pogledate in celo fotografirate. To ni nobena večja skrivnost. V vseh deželah sveta imajo podoben opis tega letala.«

Delavci, ki dovršujejo in preizkušajo vse delčke teh letal, so

mladi, plavalasi, krepki
fantje Lindberghovega tipa.

Plačujejo jih izvršno, imajo pa veliko odgovornost ter jih najstrožje nadzorujejo. Vsak delček letala preizkušajo dva do osemkrat. Najmanjša nepazljivost ima lahko neprijetne posledice za delavca, zato ni nepazljivosti, ki bi pozneje lahko veljale človeška življenja. Časi, ko niso vedeli, ali bo na pol izgotovljeno letalo potovalo tudi pravilno letelo, so minuli. Industrija ima dobo eksperimentiranja za seboj. Vse je tu stoostotno zanesljivo in popolnoma točno — toda vsi inženjerji zagotavljajo, da more ena sama krogla iz strojnice ta zamotani in stoostotno zanesljivi mehanizem spraviti ob vso vrednost. Tehnika proti temu menda še ni našla leka.

Vsak izmed teh bombnikov bo letel z brzino 300 milj na uro, nosil bo šest ali osem bomb in velja okrog 60.000 dolarjev.

ZA VROČE POLETJE

nabavite lahka volnena blaga: »fresco«, »tropical«, kangarn itd. pri tvrdki

DRAGO SCHWAB

LJUBLJANA, ALEKSANDROVA 7.

V zalogi vsakovrstna oblačila za sport, turistiko, letovanje itd. — Precizni kroji. Solidna domača izdelava.

»Mama, danes pa me je učitelj vprašal nekaj, na kar ni vedela odgovora nobena sošolka!«
»In kaj te je vprašal, ti bistro dečka?«
»Našo telefonsko številko!«

Za to ceno bi se dala zgraditi majhna, moderna bolnišnica ali sirotišnica ali mnogo majhnih enodružinskih hiš. »Toda vse to je nesmiselno premišljevanje.«

Bombniki so tako natančno pregledani, da jih ni treba še posebej preizkusiti. Samo za kakšen nov tip nastopa »testni pilot«, mož, ki povede novo letalo na prvo zračno vožnjo in ima torej

vratolomen poklic

ter spada med najprijetnejše figure hollywoodskih filmov. Vsa letala imajo že svojo vojno barvo, temno, motno, nečisto. V nekoliko dneh ali tednih, po zadnjem pregledu, jih bodo potegnili iz dvorane in jih odposlali preko Kanade ali z ladjami v Evropo. Od 1. 1929. se ni bilo nikoli toliko ladij v pristanišču Los Angelesa. Najstarejši in že davno zavržene barke postajajo spet ugodne za morsko plovo. Nek mladi, ne posebni genialni mož, ki se je bavil z nakupovanjem in prodajo starega železja, je lansko leto kupil star tovorni parnik, da bi ga razdelil. Prišla je pa vojna in z njo pomanjkanje ladij. Mladi človek, ki je za stari parnik dal 40.000 dolarjev, ga je na mestu prodal za 140.000 dolarjev.

Kako bo tedaj, ko bo vojne in naročil konec? Ali bo letalsko industrijo, ki se naslanja na konjunkturo, zadelo potem

enaka kriza kakor nešteto
podjetij okrog 1. 1930?

Vodilni možje to zanikujejo. Letalske tovarne bodo morale seveda del svojih možtev odpustiti ter ustavljati obrate, toda vsaka med njimi ima dovolj velik oddelek za prometna letala. Švicarju so pokazali leseni model najnovejšega tipa takšnega letala, velikana za 30 potnikov, 1 tono pošte, mično stewardko in štab pilotov ter radijskih častnikov. Letalo ima štiri motorje, toda četrti je le za rezervno. Tehta 40.000 funtov (okrog 20 ton) in bo prihodnje poletje opravilo prvi polet preko Andov do južnega konca Južne Amerike z brzino 250 milj na uro.

Ob odhodu je bilo treba še skozi zelo strogo, čeprav ljubezno kontrolo. Pod belim, pekočim kalifornijskim soncem je krcžilo letalo. Eden izmed bombnikov, ki so ga iz neznanega vzroka preizkušali, preden bi odletel na fronto.

7000 mož dela podnevi in
ponoči,

vsak dan dobavi tovarna dve popolnoma novi letali. 7000 mož, 24 ur dela, 2 letali — in potem zadostujeta dve krogli iz strojnice, da napravi vse to delo ničvredno. To je enačba, ki je ni mogoče zaključiti in ki je še posebno neumljiva pod modrim kalifornijskim nebom.

Lesni plin nadomestuje bencin

Vožnja z avtomobili skoraj zastoj

Italijanska vlada je nedavno sklenila, da smejo v Italiji v bodoče voziti avtobusi samo še z lesnim plinom in ne več z bencinom. Izumitelj lesnega plina je italijanski profesor Mario Farragutti, ki se že nekaj let peča s problemom najbolj praktične uporabe tega plina pri motornih vozilih. V primeri z bencinom je lesni plin skoraj zastoj. Avtomobil na katerem so novo pogonsko sredstvo preizkušali, je potrošil za vožnjo od 6. zjutraj do polnoči vsega za 6 litr, to je 14 dni lesnega plina.

V Italiji je čim dalje več avtomobilov, predelanih na pogon s tem ceninim pogonskim sredstvom. Rimski listi objavljajo sedaj razgovore s profesorjem Farraguttijem, ki pripoveduje, da se je že od leta 1930. bavil z idejo pogona motorjev z lesnim plinom. Konstruiral je najprej motorni plug na takšen pogon. Ko je prvič plug preizkušal, si je stvar ogledal tudi Mussolini. Zelo mu je ugajal in naročil je izumitelju, da naj poskuša najti način, da bi se lesni plin dal uporabljati za avtomobilске vozove. Profesor Farragutti se je lotil te naloge in je vgradil v avtomobil znamke Alfa Romeo napravo za pogon z lesnim plinom. S tem svojim prvim avtomobilom je dosegel brzino 68 km na uro. Pozneje je svojo napravo vgradil v mali »Ballila« firme »Fiat«. Z njim je prevozil v zimskem času po deloma zasneženih cestah razdaljo Rim—Budimpešta v 38. urah. La-

ni se je prof. Farragutti s svojim avtomobilom udeležil krožnega potovanja po Evropi ter je prevozil 6000 km v 110 urah. Pogon motorja za vso to dolgo pot ga je stal okrog 400 dinarjev! S svojim vozom »Alfa Romeo« rabi prof. Farragutti danes na 100 km vožnje za 3 lire (7 din) lesnega plina. Evropska vožnja, za katero je potreboval ogija za 180 litr, bi bila zahtevala 1150 l bencina.

Prof. Farragutti je svoj izum stalno spopolnjeval in njegovi avtomobili nimajo več karburatorja ter že tudi startajo samo na lesni plin. Danes ima prof. Farragutti posebno tovarno, v kateri predeluje avtomobile z bencinskimi motorji na plinski pogon.

Novinarjem je izjavil, da je sedaj na delu vzposobiti lesni plin tudi za letalstvo in bi torej v bodoče letalci mesto bencina vzeli na krov vreče ogija. Naprave za plin so montirane na avtomobil tako, da njegovega izgleda ne kvarijo. Za vplnjenje ogija potrebna peč je na avtomobilu zadaj v nastavku, ki je povsem sličen sedanjim štrambam za kovače.

Te dni je prof. Farragutti vozil nekega interesanta s svojim plinskim avtomobilom po Rimu in nazadnje sta popila v neki okrepčevalnici vsak po čašico vermute. Račun za vermut je bil večji, nego stroški večurne avtomobilске vožnje po Rimu.

Iz zgodovine izumov

Edisonova denarna sreča — Oče Nobel in sin pa dinamit — Obglavljenje zaradi vpogljivega stekla — Tkalni stroj — Tragikomedija izdiranja zob brez bolečin

Zgodovina izumov je obenem zgodovina številnih nesporazumov, pomot in muk. Ni samo svet napačno sodil velikih izumiteljev, temveč tudi izumitelji sami mnogokdaj

niso znali ocenjevati

pomena svojih izumov.

Tako je bilo n. pr. z Edisonom, najproduktivnejšim tehničnim genijem vseh časov. Majhen izum, ki ga je sam smatral za postransko delo brez posebnega pomena, se je izkazal sčasoma za najdonosnejšega, kar jih je sploh napravil. Edison si je zmisllil da bi filmski trak ob strani

opremil z luknjicami,

da bi mogel trak enakomerneje teči. Sreča je hotela, da je za ta mali izum napravil ugodno pogodbo, čeprav je bil drugače, kar se tiče pogodb, za svojo korist zelo slab gospodar. Dosegel je, da so mu morali plačevati za vsako luknjo ob robu filma

odlomek centa.

Te male luknje pa so mu donesle neštete milijone v dolarjih in na podlagi tega dohodka si je lahko priskrbel čas za svoje

velike, senzacionalne, toda manj donosne izume.

Ko je Nobel izumil dinamit, ni vedel, da je to razstrelivo prav za prav izumil že njegov oče. Oče Nobel, ki je veljal v svojih starih letih za čudaka, je govoril vedno o velikem izumu, ki bo

preobrazil vojno

in mir ter mu dal v roke neomejeno moč. Ta izum je bil dinamit — toda tega stari Nobel ni vedel, kajti živel je v fiksnih ideji, da tu še vedno nekaj manjka.

Moderna znanost se trudi, da bi izdelovala upogljivo steklo, ki bi zrevolucioniralo cele industrije. Toda če pogledamo v stari vek, moramo ugotoviti, da so takšno steklo imeli že tedaj. Nekli Sirec je prišel namreč s tem izumom

k cesarju Tiberiju,

pokazal mu je posodo iz novega tvoriva, ki ga je bilo mogoče obdelovati s kladivom kakor mehko kovino. Cesar ga je vprašal, ali je edini mož, ki pozna skrivnost tega stekla. Ko je Sirec ponosno pritrdil, ga je dal Tiberij brez oklevanja obglaviti. Bal se je namreč, da bi moglo novo steklo razvrednotiti njegove

Ministrski predsednik v vodi

Poleg jahanja je italijanskemu ministrskemu predsedniku Mussoliniju v teh vročih dneh plavanje najljubši sport

Franciji preti glad

Prizor iz Le Havra, kjer čakajo vrste, zaradi vojne v največjo bedo pahnjenih civilistov na delitev obedov

Zgodba o nosu

Lepa Marija je sodila svojega zaročenca po nosu in ga je izgubila

Če bi bila Kleopatra imela top nos, so dejali že pogostoma, bi bila svetovna zgodovina dobila drugačno smer. Antonij bi se ne bil vanjo zaljubil in tako bi se preprečila marsikakšna nesreča — marsikakšna druga pa bi morda nastala. Na to se moramo spomniti, ko beremo o ljubezenski zgodbi z žalostnim koncem, ki jo je v Milanu doživel mladi S. R. in jo sedaj tudi zaključil.

Ze dalj časa je bil ta S. R. zaročen z lepo Marijo. Toda lanske zime, ko so napravili poskus o zatamniti, je imel nesrečo, da mu je spodrsnilo in si je razbil nosno kost. Rana se je sicer zacelila, toda nos je bil tako pokvečen, da se mlada Marija ni mogla in ni mogla privaditi novega obraza. Nos se ji je videl tako smešen, da je ljubezen v njej končno obledela. Dala je nesrečnemu mlademur možu slovo.

Sele tedaj je S. R. mislil na to, da bi svoj pokveko zaupal kakšnemu zavodu za estetsko kirurgijo, pa ne zato, ker bi si hotel znova priboriti ljubezen svoje bivše zaročenke, temveč zato, ker ga je bolel slabi vtis, ki ga je delal njegov nos. Bil je zadosti pameten in si je dejal, da se je dekletu, ki sodi svoje najljubše po nosu, bolje za vselej odpovedati.

Operacija je uspešla tako mojstrsko, da je bil mladi gospod po njej videti skoraj podoben Adonisu, če ste tega poznali. Tedaj pa je S. R. vložil tožbo za odškodnino proti svoji bivši zaročenki. Trdil je, da mu je z odslavitvijo prizadela hudo moralno in materialno škodo, zlasti ker mu je bolečina nad tem škodovala v poklicu. Dokazoval je svoje stališče tudi s pričami. Mlado damo so poklicali pred sodno sodnika in prišla je vsa ogorčena v njegovo pisarno. Tam pa je doživela presenečenje: pred njo je stal neje bišvi zaročenec lepiši nego k'aj prej, z nosom, da ga je bila krasota videti. Že je spet začutila, kako se je začela iskrica nekdanje ljubezni pod pepelom širiti v ogenj, napravila je

poskus, da bi se spravila. Toda tu je nalezela na odpor. S. R. se ni hotel več vrniti v preteklost. Dal se je le prepričati, da je bolje, če tožbo za odškodnino umakne. Ko je to storil, je odšel s ponosno dvignjeno glavo in je ostavil lepo Marijo s tako — dolgim nosom, da bi ga ne mogla popraviti nobena operacija...

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Naliv, bliska se in grmi, kakor se spodobí za pravo nevihto. Peter in Pavel stojita ob oknu in razburjeno opazujeta temno nebo, preko katerega švigajo bliski.

»Ti, Peter,« pravi Pavel, »s čim pa se je nekoč bliskalo, ko elektrike še niso izumili?«

»Neumnež, s plinom vendar!« odgovori Peter.

★

Tone: »Nikoli več ne bom prosil kakšne ženske, da me vzame.«

Peter: »Ali te je spet kakšna odbila?«

Tone: »Ne, sprejela!«

A NEK DOTE

V dobi švedske vojne ko je Peter Veliki šele gradil ono preslavno armado, ki je premagala švedskega kralja Karla XII. pri Poltavi in izvojevala še po Petrovi smrti cel niz najslavnejših zmag, je car nekoč vojakov cel preizkusiti postavljene straže, da se prepriča, koliko resno smatrajo vojaški stražni službo. Preoblekel se je v trgovca, šel proti taborišču ter prosil stražo: »Pusti me v tabor, gospod vojak.« — »Ni mogoče. Povelje je takšno in povelje je treba slušati.« Preoblečeni car je ponujal vojaku za one čase veliko vsoto 5 rubljev. »Če me z zlato odtehtaš, trgovca, pa ne bo nič.« Car je odšel k drugemu stražniku in ga prosil: »Pusti me v tabor.« — »Prepovedano je, izgubi se!« — »Jaz bi ti nekaj plačal, če me pustiš.« — »Koliko?« je vprašal vojak. »En rubelj.« — »Daj dva, pa pojdi.« Drugi dan sta bila v dnevnem povelju opisana oba primera. Prvega stražnika je car povabil v kaplarja, drugega pa je po vojnem pravu ukazal ustreliti.

★

V dobi prve rusko-avstrijske koalicijske proti Napoleonu je vodil ruske čete v severni Italiji maršal Suvorov, vojskovodja, ki nikoli ni izgubil niti ene bitke. V bitki s Francozi pri Noviju je sam vodil vojske v boj. Borba je bila strahovita in dolgo neodločena. Suvorov je svigal po vsem bojišču in dajal ukaze. Tu je srečal bataljon, ki se je umikal pred Francozi, pobegal je z njimi nekoliko in jim krotko očital: »Glej, glej, kaj jim je prišlo na misel, mojim junakom. Se bega so se spomnili. Da, mojim vojakom vse lahko pride na misel!« Čez par minut pa je bežeče ustavil in zakričal na ves glas: »Dovolj! Bežali ste, sam sem bežal z vami, zdaj pa grem nad Francoze, pa še vi pojdit z menoj!« Vojaki so se obrnili, on pa jih je podžgal: »Kolji z bajonetom, mlati s kopitom, naj vedo, kaj smo mi Rusi. Otroci, le po njih!« Ko se je boj zopet razvil, je odjahal drugam, kjer je bila potrebna njegova navzočnost. Napolned pa se je zvalil s konja v blato, si pulil lase in kričal: »Izkopljite mi grob! Tega dne ne preživim!« Vojaki so dali zagnje iz sebe in grozno porazili Francoze. Po bitki je svojih okolič veselo pripovedoval: »E, ko sem se valjal po blatu, je bila stvar že dobljena, zmaga je bila z enaša, ampak vojak naj ve, da mi ni žal niti maršalskega plašča, kadar gre za to, da priborimo čast našemu imenu in našemu orožju!« — »Kakor da bi tudi sam ne bil postavil življenja na kocko,« so se čudili častniki njegovega štaba.

VSAK DAN ENA

»Toda Rudolf! Nikar ne sedi tako nespo-
dobno! Saj je videti vendar tvoje podve-
ze!«

Judge

Štiriletnica vlade generala Metaksasa

Danes poteka četrto leto, odkar je na Grškem vzel krmilo države v svoje krepke roke general Metaksas. Strankarska strast je bila takrat v Grčiji doseglja svoj vrhunec, tako da se nikakor ni mogla več sestaviti parlamentarna vlada ter so bili vsi tozadevni napori brezuspešni. Kot posledica brezvladja se je pojavilo opasno gibanje delavcev, ki so v celih vrstah protestnih stavk dajali duška svojemu nezadovoljstvu. Ker se v teh zmedah stranke ni- so mogle zediniti za koncentracijsko vlado, je vladar povelj generalu Metaksasu mandat za sestavo delovnega kabineta; to- da tudi kraljev mandat ni imel več sre- če v razbesnelih strankarskih prepričih, zato je predlagal vladarju, naj se neredu napravi konec z energičnim činom. Kralj

Juri je spoznal nujnost krepke vladne roke ter je generalu Metaksasu izročil ob- širna pooblastila za ureditev državne poli- tike. Energični Metaksas je takoj razpustil dela nezmožnih poslancev, razpisal sta- nje grozljivih stavk objavil obsedno stanje ter izdal proglas na narod, v katerem je ob- ljubil, da bo rešil tri najvažnejša vpraša- nja, ki so najbolj težila grško ljudstvo: pravično obdavčenje, ureditev kmečkih dolgov in okrepitev grške valute.

Po kratki dobi nezaupanja se je javno mnenje izprevrnilo v korist Metaksasovi vladi, kajti grški narod je videl, da je ge-

neral trdno odločen zatreti vsako korupcijo in vse zlorabe, ki so se bile razpasle v ogorčenem strankarskem boju. Besedam Metaksasove poslanice so sledila tudi od- ločna dejanja, zato so najširši narodni sloji že prvo leto nove vlade občutili znatno olajšanje. Veliko pozornost je general Me- taksas posvetil kmečkemu stanu in njeza razdolžitvi. Ob njegovem nastopu so kme- čki dolgi znatno prešli preko devet milijard, do danes pa so se znižali na dve milijardi drahem. Zelo je vlada v teh letih skrbela tudi za povzdigo poljedelstva samega, saj se je v tej dobi obdelana površina pove- čala za 4 milijone orolov, vrednost pride- laneza žita pa se je zvišala od 500 milio- nov drahem l. 1936. na 800 milijonov l. 1939. Količina vseh kmetijskih pridelkov se je v teh letih povečala skoro za 60%.

Delavnost generala Metaksasa se je zgovorno pokazala tudi v reformah social- nega značaja. Nezadovoljstvo delavcev je izginilo spriču dejstva, da je vlada sode- lovala pri podpisu preko 1000 kolektivnih pogodb, s katerimi so se zboljšali prejem- ki in mezde 1.360.000 delavcem in name- ščenem. Z ustanovitvijo borze dela je vla- da skoro popolnoma odpravila brezposel- nost, z ustanovitvijo zavodov za socialno zavarovanje delavstva pa je 1.700.000 čla- nom in svojem zagotovila podpore za pri- mer bolezni, nesreče in ostarelosti.

Razume se, da je general Metaksas v veliki meri posvečal svojo skrb vojski, mornarici in letalstvu, tako da je grška vojska danes uvaževanja vreden činitelj na Balkanu. Ime predsednika vlade nosi tudi obrambna črta, zgrajena po sodobnih zahtevah vojne tehnike.

Z ustanovitvijo novih bolnic in dispan- zerijev se je umrljivost prebivalcev Grške znižala skoro za celo tretjino. Mnoga za- močvirjena zemljišča so bila osušena in s tem odpravljena klotišča komarjev, razna- šalcev malarije. Ustvarjen je bil dalje po- seben kader šolskih zdravnikov in bil sprejet zelo moderen in učinkovit zdrav- stveni zakon. Za delovno ljudstvo je vlada zgradila v Atenah in v Pireju 3000 zdrav- stvovanih, po ostali državi pa preko 17.000 higijsko urejenih prebivališč za siro- manjšje sloje naroda.

To je kratka bilanca dela vlade generala Metaksasa zadnjih štirih let. Ze iz teh ne- koliko podatkov se da zaključiti veliki na- predek države in grškega naroda, zato ni nikaršno čudo, da bo obletnica tega raz- dočja praznoval ves grški narod. Današnji dan je zato za Grčijo nekaj narodni praz- nik.

SPORT

Plavalna liga 1940

Jug : ZPK 61 : 48

Zagrebcani so se dobro držali proti odličnim Jugašem
Jug vodi v waterpolu, Ilirija pa v plavalni konkurenci

— Zagreb, 3. avgusta

V podsavskem plavalšču na Savi je bi- lo danes tukaj revanžno srečanje v pla- valnem ligaškem tekmovalju med doma- čim ZPK in Jugom iz Dubrovnika. Za pri- reditev je bilo ogromno zanimanja in se je zbralo na Savi okoli 1.500 gledalcev, kar je vsekakor rekord za to sportno discipli- no v Zagrebu. Domači plavalci so se v da- našnjem dvoboju držali nad vse pričako- vanje in zasedli v štirih disciplinah prva mesta, čeprav so morali navsezadnje je- prepustiti zmago Dubrovčanom. Dvojno zmago so domači slavili najprej na 100 m hrbtno, kjer sta jima Schell in Drobnik priborila 8 točk, potem pa je priselnil na 200 m prsno odlično razpoloženi Dvojak, ki je z Jugovcem Barbierjem priselnil na cilj v mrtvem teku v pravem času 2:53.6. Za senzacijo dneva je poskrbela Fi- scherjeva na 200 m prsno, ki je pred Du- brovčanko Pozniakovo zasedla prvo mesto v času 3:26.8. Podoben uspeh je dosegla tudi na 100 m prsno Brkičeva, ki je prav tako v dobrem času 1:30.2 potisnila Jaz- bečevno na drugo mesto. V obeh stafetah so smeli odlično besedo Jugovci. Glavna moč dubrovnikiškega Juga, Čiro Žižek, je tudi v težki saviški vodi dokazal svojo stalno for- mo in kljub temu, da je bil brez prave konkurence, plaval na 400 m prosto pod 5 minut.

Organizacija prireditve je bila dobra. Vrhovni sodnik je bil inž. Roje iz Splita, ki je vodil tudi tekmo v waterpolu dovolj objektivno, čeprav nekaterih prestopkov zaradi močne vode ni mogel videti. Tudi ostali sodniški zbor in vsi funkcionarji so bili na mestu.

Podrobni tehnični rezultati so bili na- slednji:

400 m prosto gospodje: 1. Žižek (J) 4:58.8, 2. Miloslavčič (J) 5:24.3, 3. Vidović (ZPK) 5:46.6, 4. Bergler (ZPK) 5:56. To- čke: Jug 8, ZPK 3.

100 m prosto dame: 1. Brkič (ZPK) 1:20.2, 2. Jazbec (J) 1:23.4, 3. Petrovič (J) 1:24.3, 4. Vadaš (ZPK) 1:28. Točke: J. 13, ZPK 9.

100 m hrbtno gospodje: 1. Schell (ZPK) 1:16.6, 2. Drobnik (ZPK) 1:17.2, 3. Mar- čić (J) 1:20, 4. Ciganović M. (J) 1:21.1. Točke: ZPK 17, J. 16.

Okrog teniškega turnirja na Bledu

Turnirja letos ne bo — Kaj pravijo o letoviščih in sportu v sportnih krogih?

Pred dnevi smo tudi v našem li- stu kratko zabeležili, da bo v dne- vih od 8. do 11. t. m. na Bledu velik mednarodni teniški turnir, ki ga bo priredil Beograjski teniški klub skup- no z ljubljansko Ilirijo. V zvezi s to- notico nam pišejo:

— »Jutrova« vest o teniškem turnirju na Bledu je v poučenih sportnih krogih, ki so pripravljali organizacijo tega turnirja in jo žal tudi že opustili, pravila na dan vrsto vprašanj, ki se nanašajo na sportno delo v naših letoviščih. Predvsem je te kro- ge presenetilo, kako naj bi se ta turnir izvedel, ko je blejsko teniško igrišče po- polnoma zanemarjeno in sploh neuporab- no za take prireditve. Kako je prišla ta vest v naše liste, če je turnir že a priori zaradi igrišča nelizvedljiv?

200 m prsno dame: 1. Fischer (ZPK) 3:26.8, 2. Pozniak (J) 3:35, 3. Petković Jasna (ZPK) 3:48, 4. Erborova (J) 4:10. Točke: ZPK 24, J. 20.

100 m prosto gospodje: 1. Stakula Lovro (J) 1:03.2, 2. Stakula Ivo (J) 1:03.8, 3. Bergler (ZPK) 1:04, Vidović (ZPK) 1:07. Točke: J. 28, ZPK 27.

100 m hrbtno dame: 1. Bartulović (J) 1:32.8, 2. Ciganović (J) 1:33.3, 3. Fischer (ZPK) 1:34.8, 4. Fried (ZPK) 1:36.4, To- čke: Jug 36, ZPK 30.

200 m prsno gospodje: 1. in 2. Dvojak (ZPK) in Barbieri (J) 2:53.6, 3. Reiser (ZPK) 3:08, 4. Brinič (J) 3:12. Točke: J. 41, ZPK 36.

4x100 m prosto dame: 1. Jug 5:50.2, 2. ZPK 5:52. Točke: Jug 51, ZPK 42.

4x200 m prosto gospodje: 1. Jug (Milo- slavčič, Ciganović, Ivo Stakula, Žižek), 10:01.4, 2. ZPK (Schell, Drobnik, Bergler, Hajek) 10:29.6.

ZAKLJUČNO STANJE TOČK: JUG 61, ZPK 48.

Jug : ZPK 3 : 0 (2 : 0)

Po obojestransko enakovredni igri je moštvo Juga z večjo rutino in boljimi strelci tekmo v waterpolu brez velikih te- žav odločilo v svojo korist.

Liga v številkah

Po današnjem osmem zaporednem sre- čanju v ligaškem tekmovalju v plavanju je vrstni red klubov (razvrščenih po naj- boljšem povprečnem rezultatu) naslednji:

Ilirija 3 2 1 196 65.33
Jug 4 3 1 247 61.75
Viktorija 2 2 0 110 55.—
Jadran 2 1 1 98 49.—
ZPK 5 1 4 221 44.20

V waterpolu je vrstni red naslednji:

Jug 4 3 0 1 15: 6 6
Viktorija 2 2 0 0 15: 2 4
Jadran 2 1 0 1 5: 5 2
Ilirija 3 1 0 2 7:15 2
ZPK 5 1 0 4 5:19 2

Plavalna ekipa Juga bo jutri zjutraj z brzim vlakom nadaljevala turnejo do Ljub- ljane, kjer bo v torek zvečer nastopila proti Iliriji.

O pripravih za ta turnir je znano na- slednje: Ilirija in Beograjski teniški klub sta letos res hotela skupno organizirati tra- dicionalen teniški turnir na Bledu z ude- ležbo znanih igralcev in igralca iz Zagreba, Beograda, Ljubljane, Maribora itd. ter po možnosti tudi še nekaterih udeležencev iz Madžarske in Italije. Prireditev sta že ukrenila, da bi bilo pokroviteljstvo tega turnirja prišlo v roke primerne osebnosti in tudi poskrbel za sodelovanje številnih odličnikov v častnem predsedstvu. Obenem pa sta se obrnila na blejsko občino in tam- kajšnje zdraviliško društvo, naj spravi v red teniško igrišče in postavi pravilno tri- butno ter poskrbi za prehrano in sta- novanje tekmovalcev od drugih. Blejska občina je ureditev igrišča odklonila, češ da bi bilo to spriču letošnje slabe sezone pre-

drago, na kar sta prireditev opustila na- črt, da bi se ta turnir letos izvedel, tem- bolj, ker sama nimata sredstev, da bi leto za letom izdajala smatne voze za igrišče velike letoviške občine na Bledu.

V zvezi s to neuspelo akcijo za izvedbo velike sportne prireditve v enem izmed na- ših letovišč želimo pripomniti še nasle- dnje: Sportne prireditve so brez dvoma eno najbolj učinkovitih propagandnih sredstev za letovišča, kolikor jih znajo sposobni lu- dije sprčno izkoristiti. O vsaki taki prire- diti je več tednov in listih kopica poročil, ki vedo vsaj toliko, kakor o poteku in re- zultatih, povedati tudi o kraju takšne pri- reditve. Taka posredna propaganda učin- kuje mnogo bolj, kakor razni drugi re- klamni članki, ker je občinstvo, ki je de- loma zmerom isto, zanje mnogo bolj do- vzetno.

Za vsako sportno prireditev pa so po- zedno potrebne primerne sportne naprave. Si- zimi smuška vežališča, urejena po raz- ličnih sposobnostih in zahtevah gostov, po- leti pa razen kopališč predvsem teniška igrišča, ker je ta sportna panoga med le- toviščarji v tej dobi najbolj razvita in dru- žabna. Naša zimsko-sportna središča so v tem pogledu že mnogo zrtvovala in tudi lepo napredovala ter jim teh zrtvutv ni žal, ker vidijo, da niso računala napačno. Drugače je to v poletnih letoviščih! Bled ima že nekaj let skrajno zanemarjeno te-

niško igrišče in zdaj se, kakor da bi občina čakala vsako leto znova, da ji bo ta ali oči- sportni klub za turnir na Bledu uredil tu- di igrišče. Sportne organizacije, ki so for- siral prireditve na Bledu, so bile dosledno razočarane nad nerazumevanjem in nad nezanesljivostjo ter čisto tudi nad nepri- jaznostjo krajevskih faktorjev.

Naša letovišča — in vsako posamezno le- toviško podjetje — se morajo v svoji tež- nji za napredkom zavedati, da sport v ne- katerih pogledih izpopolnjuje moderno le- toviško življenje. Sportniki, sportno občin- stvo in prireditve ga močno poživijo in za- to spadajo sportne prireditve v sezonski načrt vsakega pomembnejšega letoviškega kraja ali podjetja, v proračune letoviških občin pa bo treba uvrstiti stalne postavke za ureditev in urejevanje sportnih naprav.

Da je takšna igrišča mogoče vzdrževati in dobro organizirati sportno prireditev tudi poleti, ki zadovolji v sportnem in tuj- sko-prometnem pogledu, je pravkar doka- zal medklubski teniški turnir pri domu Ilirije v Planici. Tam dom se gotovo ne bori z manjšimi gmotnimi težavami, kakor ostala podjetja te vrste ali občine, toda lastniki in vsi, ki jim je procvit te hiše pri- srcu, gledajo pravilno na interese podjetja in na splošne potrebe turistov ter se zato nikoli niso bali tvegati nekaj ali celo zrtvo- vati, če so videli, da je to v interesu raz- mer in splošnega razvoja.

Na vseh koncih nogomet

V Ljubljani, na Rakeku, na Jesenicah, v Litiji itd.

Pokalni turnir Marsa

Od 9. dalje na igrišču SK Ljubljane
Dopolodne ob 9. se začne na igrišču SK Ljubljane II. pokalni turnir v izvedbi SK Marsa. Pokroviteljstvo je prevzel velein- dustrijec g. Fran Bonač, ki je obenem po- konil lep pokal za zmagovalca, drugo da- rilo pa je poslal klubov podpredsednik g. Janko Osenar. Turnir bo na čast dveh klub- ovih igralcev, ki slavita danes pomembne sportne jubileje, in sicer Zigana Staneta, ki bo odigral 200. tekmo, in Vrhovca Iva- na, ki bo nastopil 250-tilč za klubove barve.

Sporred je razdeljen takole: ob 9: Mars- Jadran, ob 10: Kranj—Korotan, popoldne ob 16 dopoldanska premaganca med seboj in nato dopoldanska zmagovalca med se- boj.

Cene za vstopnice: na tribuni din 15.—, na stojišču din 12.— (za ves dan), za do- poldanske ali popoldanske vstopnice din 8.—, mladinske po din 2.—

Marsovci vabijo na čim številnejši obisk!

SK Ljubljana

na Rakeku

Danes bodo imeli še naši vrli Notranji velik sp.rtni praznik. V gosteh bodo imeli našega ligaša, ki mu gre vse priznanje, da s svojimi nastopi po deželi propagira naj- lepo panogo sporta — nogomet. SK Ja- vornik se nam je predstavil to sezono v povsem novi luči in nas je presenečal v zadnjem času z naravnost sijajnimi rezul- tati proti renomiranim ljubljanskim klub- um. V svojih vrstah šteje precej odličnih novih moči, ki s to čas agili notranjski klub pomladile in mu bodo sigurno pripo- mogle do mesta, ki mu v naši slovenski sportni družini po vsej pravici gre. Zato pobitimo danes vsi na Rakek, da s svojo udeležbo damo poudarka in se skupno raz- veselimo dela in uspehov našega agilnega notranjskega sportnega predstavnika — SK Javornika.

Tekma se prične ob 15.45 na igrišču SK Javornika na Rakeku.

Hermes na Jesenicah

Danes ob 16.30 se bosta na igrišču Brat- stva na Jesenicah v prijateljski tekmi po- merila Bratstvo in Hermes. Hermežani so v zadnjem času v prav dobri formi, sploh pa so zaradi svojega tehničnega znanja in

velike požrtvovalnosti trd oreh vsakemu še tako močnemu nasprotniku. Šiškarji so bili na Jesenicah zmerom dobrodošli gostje, ker nudijo vselej lep in dober nogomet. Če bodo hoteli domačini uspešno nastopiti proti njim, bodo morali nastopiti v naj- boljši postavi in zastaviti za zmago vse svoje sile.

Prireditelji pričakujejo, da bo obisk te tekme čim številnejši predvsem zato, da bo občinstvo bodrilo domače v tem boju s Hermežani.

Sportni dan v Litiji

SK Litija priredi danes svoj tradicional- ni sportni dan. Prireditve bo celodnevna. Dopolodne bodo lahkotletske tekme v vseh panogah, popoldne pa bo nogometna tekma. Na gostovanje je povabljen enajstoričnik SK Javornika iz Rakeka.

Za prireditev vlada med tukajšnjimi sportniki precej zanimanja, saj imajo naši atleti najlepšo priliko, da dokažejo svoje sposobnosti in napredek precejšnjemu kro- gu sportnega občinstva. Vsa prireditve bo na igrišču SK Litije v svačevski hosti. Pri- jave se sprejemajo pred začetkom sportne- ga sporeda na igrišču. Za sodelovanje se zanimajo tudi zunanji atleti.

V nedeljo smo imeli v gosteh nogome- taše SK Ljubljane. To pot se naša enaj- storičnica zaradi premoči gostov ni mogla uveljaviti. Gostje so zmagali z rezultatom 5:1.

Tudi v Guštanju nogometna tekma

SK Slovan iz Guštanjja bo imel danes prvič v gostih enajstoričnik SK Rapida iz Maribora. Tekma se bo pričela točno ob pol 16. na domačem igrišču. Vodstvo po- ziva vse svoje igralce, naj pridejo točno ob 14. v klubsko oblačilce, občinstvo pa vabi, naj pride čim številneje pogledat to zanimivo nogometno srečanje.

V ostalem se je polagoma začelo ži- vahnejše delo tudi v ostalih nogometnih središčih po državi. Na Sušaku bodo imeli prvo kvalifikacijsko tekmo za vstop v hrvatsko ligo, in sicer med Železničarjem in Orientom s Sušaka, v območju srbske nogometne zveze pa bosta drugo takšno tekmo igrala v Skoplju SSK in Jugoslavi- ja iz Jabuke. V Beogradu samem bodo tu- di že prekinili nogometne počitnice ter bo-

sta v prijateljski tekmi nastopila domača rivala BSK in Jugoslavija — (v nekoliko prenovljenih postavah). Tako bo na vseh koncih in krajih dovolj dogodkov za prija- telje usnjate žoge!

Poster spored sportnega dneva v Krškem

Sportni dan v Krškem bo po pestrem sporedu gotovo prekašal vse dosedanje. Na predvečer bo ob 18. pokalna nogo- metna tekma na domačem igrišču med obrtniki in uradniki.

V nedeljo bo dopoldne ob 9. lahkotletski miting. Ob pol 12. stafeta po mestu s cil- jem pred poslopjem sreskega načelstva. Ob 14. šahovski boj na vrtu g. Jermana. Ob 15. veliki kolesarski dirki in sicer pose- bej za sportna kolesa na progi: Krško—Remš—Zameško—St. Jernej—Kostanjevi- ca—Križaj—Krško (45 km), in za torped- na kolesa na progi: Krško—Križaj—Krško (24 km). Start in cilj pri obeh dirkah bo- sta na trgu pred poslopjem sreskega na- čelstva. Prvi trije dirkači-zmagovalci v vsaki skupini prejmejo lepa praktična da- rila, ki bodo razstavljena v trgovini g. Jan- ka Štrubla, kjer se tudi sprejemajo pri- jave za dirki. Prijavnina znaša za prvo dirko 15 din, za drugo 10 din.

Razdelitev nagrad bo ob 18. na vrtu g. Križmana. Tekme bodo ob vsakem vreme- nu!

Juniorski pokalni turnir SK Slavije

Dne 15. t. m. priredi agilni drugorazred- ni klub Slavija I. juniorski nogometni po- kalni turnir pod pokroviteljstvom klubo- vega častnega predsednika g. Friedricha Aleksandra in s sodelovanjem treh renom- iranih juniorskih enajstorič, in sicer Mar- sa, Jadrana, Mladike in prireditelja, ki razpolažata s kadrom mladih in dobrih igral- cev.

Motoklub Ilirija opozarja gg. odbornike in članstvo, naj se zgledi do ponedeljka dne 5. t. m. ob 18. v tajništvo kluba radi dodelitve funkcij pri II. gorski motodirki na Gorjance. Na poznejše prijave se ne bo moglo ozirati.

SK Slavija. Vsi igralci naj se danes ob 8. udeležijo tekme za trening med A in B moštvom. Postave v knjigi. Slak sigurno.

ANTIPIRUTIN VAS
RESI ŠKODLJIVEGA
PRILJAJA

Dobi se v vseh strokovnih trgovinah!

STROJNI INŽENJER

z znanjem jezikov in prakso v škodovih tovarnah, samostojen, bi menjal mesto, naj- raje v Sloveniji. Ponudbe z navedbo plače poslati na ogl. odd. »Jutra« pod »Vesten strokovnjak«.

Predno odidete na Vaš letni oddih, izlet ali gorsko turo

se oglasite pri

Foto Touristu Lojze Šmucu

Aleksandrova cesta 8 — Ljubljana — kjer dobite podrobna navodila, kateri filmi so najboljše, da prinesete res ostre čiste slike domov. Konkurentne cene imamo zložljive- mu Baida Foto aparatu z optiko 1.63 z lepo usnjeno torbico in 2 filma za Din 350. Naše fotoamaterske izdelave, posebno pa povečane slike so poznane ne samo v Slo- veniji, temveč celi Jugoslaviji po prvovrstni in hitri postrežbi.

Na posebno željo že v treh urah razvijemo film in napravimo slike. Fotoamaterjem izven Ljubljane pa poštnoobratno.

Se najviljudneje priporoča:

Foto Tourist — Lojze Šmuc

LJUBLJANA — Aleksandrova cesta št. 8.

RAZGLAS

Občina Homec, priobčuje v smislu § 8. gradbenega zakona, razgrnitev regulacijskega načrta za vas Rodica in del Sp. Jarš in uredbe o njega izvajanju na javni vpogled.

Interesenti morejo vpogledati regulacijski načrt v občinski pisarni v Preserjah med uradnimi urami, in sicer od 5. avgusta do 5. novembra 1940.

Pripombe zoper regulacijski načrt in uredbo morajo inter- esenti predložiti občini najdalje v petnajstih dneh po izteku roka za javni vpogled, sicer jih občina ne bo jemala v poštev.

Občina HOMEČ, dne 21. julija 1940.

NAZNANILO

Cenjenemu občinstvu vljudo naznanjam, DA SEM ODPRI- L V LJUBLJANI — PRAŽAKOVA 11 (ob Miklošičevi cesti, poleg okrožnega sodišča)

GRAFOLOŠKO PISARNO

Strokovni bureau, prvi te vrste v državi, posluje na strogo realni, znanstveni podlagi ter izvršuje vsa, v grafološko stroko spadajoča dela točno, kulantno ter diskretno. — Pisarna sprejema stranke, izdeluje psihanalize, različne ocene, ekspertize, dokazila itd. na podlagi predloženih rokopisov ter listin ter rešuje poverjena dela tudi pisanimi potmi. Posebna naročila po dogovoru. Pri poslanih rokopisih treba navesti spol, po možnosti tudi starost pisca. Se priporoča z odličnim spoštovanjem

Globočnik Feliks, grafolog

Praktikanta — praktikantinja

ali mlajšega uradnika, po možnosti z znanjem tujih jezikov in nekaj prakse išče denarni zavod za takoj. Ponudbe s prepis izpričeval in navedbo referenc je poslati na ogl. odd. »Jutra« pod »Denarni zavod«

Uspešno oglaševanje le v »Jutru«

Znani SALVAT OAJ proti zolčnim kamenom in bole- nim zolčnega mehurja se dobi pri glavnem zastopniku Lekarna pri Sv. Ivanu, Za- greb, Kaptol 17. — Zastonj pošljemo prospekte o zdrav- ljenju.

O. a. s. br. 27870-1936 Ra 3487

KLIŠEJE
ENO
VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA
SY. PETRA NASIP 23

Veliko industrijsko podjetje v Beogradu IŠČE za prodajo v dravski banovini

potujočega zastopnika

Prednost imajo interesenti, ki stalno obiskujejo trgovce in poljedelske zadruge v celi banovini. V poštev morejo priti tudi oni, ki že zastopajo kako drugo prvovrstno tvrdko.

Obširne ponudbe z označbo dosedanje in sedanje zapo- slitve prosimo na ogl. odd. »Jutra« pod šifro »Zastopnik 243«.

ZAHVALA

Ob prerani izgubi našega dobrega soproga, očeta, deda, strica in tasta, gospoda

MARTINA FINKA

izrekamo vsem, ki ste ga spemili na njegovi poslednji poti, najiskrenejšo zahvalo.

Posebno zahvalo smo dolžni čč. duhovščini in zdrav- niku tukajšnje bratovske skladišne gospodu dr. Mirku Kajzelju, ki nam je ves čas pokojnikove bolezni stal ob strani in mu s svojim prizadevanjem podaljšal življenje za celo leto.

Srčna hvala vsem darovalcem prekrasnih vencev in cvetja, kakor tudi onim, ki ste nas tolažili v naši največji boli.

Zagorje ob Savi, dne 3. avgusta 1940.

ZALUJOČI OSTALI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 15.—. Dopisi in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Jutro oglasi

Ponudbam na šifre ne prilagajate znak! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite Din 3.— v znakmah

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vpsolati v pisnu obremen z naročilom, ali pa po poštini položnicami na čekovni račun, Ljubljana št. 11.842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—.

Vsa naročila in vprašanja, tičoč se malih oglasov, je naslavljati na: Oglasni oddelk »Jutra«, Ljubljana.

Kampa, kam?

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Gostilna Martine,

Zg. Siska

Izborna vina! Ocvrte piške in druge dobrote! Plesna dvorana! Senčnat vrt! Danes provizor domač orkester! Telefon 41-88.

Gostilna »Triglav«

na Celovški cesti pri rezi prireda danes koncert s plesom. Prvotista godba, dobra piška, mizila in topja jedila. Cene zmerno. Vabljeni! 19530-18

V gostilni pri

»Angelici«

Vodovodna cesta, danes koncert. Prvotista godba, izborna vina, mizila in topja jedila. Ocvrte piške! 19531-18

Gostilna

»Pod gozdom«

Ljubljana, Dolenjska cesta, 19532-18

Halo!

Samo enkrat poskusite pristna vina, ocvrte piške na lepem senčnatem vrtu v gostilni »Dolgi most«. Vabi gostilničar. 19502-18

Pri Putrichu

danes vesela zabava s plesom. Vsi vabljeni! 21637-18

Tudi Vi se enkrat

potrudite v gostilno k Panju. Tam boste postreženi z izbornimi vini, raznimi toplimi in mizilnimi jedmi. Zato še danes v večerni ulici 10, kjer se najbolje in najceneje zabavate. Se vladno priporoča in vas vabi gostilničar. 21721-18

Službo dobi

Kuharico

zmožno gostilniške kuhinje sprejem. Boline Filip, Medvode. 19148-1

2 pletilji

za vestije, ki imajo svoj stroj — ali brez njega. Stanovanje in hrana v hiši Javiti se na naslov: Marko Križnar, Dubovac-Karlovac, Trgovina Milkočič pri pokopališču. 19211-1

Damske krojaške

pomočnice

samoostojne, sprejem. Naslov v vseh posl. Jutra. 21607-1

Elektromehanik

za avtoelektrično, samostojno, dobra moč, se sprejme. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Elektromehanika«. 21613-1

Lesostrugarja

povsem samostojnega, ki prevzame v moji moderno urejeni delavnici delo v akord sprejem. Ponudbe pod znakom »Blizu Ljubljane« na ogl. odd. Jutra. 21716-1

Čevlarskega

pri krojevalca

sprejme Franc Krmelj, Krokica 4 pri Kranju. 21655-1

Služkinjo

ki kuha in opravlja vsa hišna dela, išče boljša rodila v Kranju. Prednost imajo na Glencik, Kranj, Primsko. 21663-1

Dve modistki

sprejme za stalno takoj salon »Mira«, Mestni trg 7, A. Mesarič - Urtnik, Ljubljana. 21662-1

Več dobrih pletilj

sprejem takoj, Naslov v vseh posl. Jutra. 21669-1

Krojaškega

pomočnika

za velike komade sprejme takoj Petrovič Avgust, Tabor 4, Ljubljana. 21678-1

Modistko

in vajenke, sprejme salon »Klobučke«, Gajeva ul. 3, I. nadstropje. 21672-1

Kuharico

perfektno, ki bi opravljala tudi druga hišna dela — sprejme šestletna trgovka hiša v Ljubljani. Prednost imajo od 28-38 let stare. Obširne ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Polnomočno samostojna kuharica«. 21759-1

Hišnika šoferja

sprejem. Naslov v vseh posl. Jutra. 21778-1

Štirje godbeniki

dobijo namestitve na ljubljanskem velesejmu za časa jesenskega velesejma, istotom dobi mesto klasičnega za vsako soboto in nedeljo. Gostilna Huč, Vegova ul. 10. 21722-1

Inteligentno

vzgojiteljico za dva dekca, išče, ev. tudi samo za popoldan. Obvladati mora perfektno nemščino in še kak drug jezik ter mora biti muzikalna. Ponudbe na poštini predal 312, Ljubljana. 21760-1

Več krojaških

pomočnikov in pomočnic, sprejme Krmelj Jože, Vižmarje pod klancem. 21654-1

Več čevlarskih

pomočnikov za mešana dela sprejem takoj, Ferd. Sluga, Celje, Kralja Petra cesta 26. 21744-1

Slaščičar

za kavarno in restavracijo dobi mesto. Ponudbe na podružnico Jutra Maribor pod »Slaščičar«. 21740-1

Restavracijski

kuhar ali kuharica dobi mesto. Ponudbe z referencami in plačilnim posojil na pošto Jutra Maribor pod »Prvotistredno«. 21739-1

Paznika

in 6 rudarjev kopačev sprejme premoženik Ključarovi pri Ormožu. Paznik mora imeti rudarsko šolo ali petletno prakso kot kopač. 21738-1

Več čevlarskih

pomočnikov učenca in strojna čipalca, sprejme Gregor, Maribor, Aleksandrova 55. 21733-1

Postrežnico

iščem. Cas po dogovoru. Naslov v vseh posl. Jutra. 21729-1

Več plesarskih

pomočnikov dobrih delavcev, rabim za takoj. Stefan Borštnar, Podmilščakova. Pleskar in slikar. 19495-1

Prodajalka

verzirana v vseh panogah trgovine z mešanim blagom na delu se sprejme. Ceni. ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »C 41«. 19464-1

Dve trgovski

pomočnici za trgovino z mešanim blagom z dežele, dobita takoj službo. Eno staro, ki je zmožna vseh poslovalnic, eno mlajšo. Pisane ponudbe z navedbo preteklosti poslati na ogl. odd. Jutra pod »C 41«. 19464-1

Obrotnika

z večletno prakso na veleposredništvu z dobrim znanjem v naravnem in poslovalništvu, živinoreji, travništvu in tozadevnem knjigovodstvu sprejem na veleposredništvu na Gorenjskem 1. septembra. Samci imajo prednost. Ponudbe s preloženimi spričevali na ogl. odd. Jutra pod »Oskrbnik, ne šafare«. 19262-1

Brivski pomočnik

za izpoplajanje se takoj sprejme pri M. Pod. krajšek, Sv. Petra c. 12. 21705-1

Brusača

za granit in marmor, pridnega, za stalno sprejme Kunovar Pr. Nož, kamnosek, Sv. Križ, Ljubljana. 19338-1

Natakarica

solidna in poštna stara do 30 let, dobi službo v hiši Rakovec, Javornik, Jesenice. Obširni spričevali. 19316-1

Čevlarskega

pomočnika sprejem takoj, Grotar Jakob, k.epar, Slovenski Javornik. 19317-1

Zidarje

dobro izveščane sprejme Svetina, stavbeno podjetje, Bled. 19321-1

Brivski pomočnik

dobro brivce dobi stalno službo. Hrana in stanovanje v hiši Rakovec, Javornik, Jesenice. Obširni spričevali. 19316-1

Natakarica

simpatična, dobra starost, kavič zmožna, se sprejme v dobrodošlo restavracijo z ok. 40 abonenti. Naslov v vseh posl. Jutra. 19416-1

Fant

priden, pošten, vojašine prost, za vsa hišna dela kakor tudi za pomoč pri gostilni se išče za Hotel, pension Ozvald, Zirovnica. 19437-1

Dobra kuharica

in pomočnica za vsa gospodinjstva dela, zdrava, samostojna, zanesljiva, v starosti 25-40 let, z večletnim izkušenjem, ki bi imela veselje služiti pri finiš, slovenski družini in iznajdnosti, se išče za takoj ali za 1. septembra. Plača po dogovoru. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra služba«. 19472-1

Vzgojiteljico

mlajšo, k otrokom 6 in 9 let, simpatično, izobila družina. One z dokončano gospodinjstvo šolo Mladiko, imajo prednost. Prošnje s popisom življenja, slike in fotografij, ki se vložijo na ogl. odd. Jutra pod »Vzgojiteljica«. 19310-1

Razstavljamo na

Ljubljanskem velesejmu

ter išče močno sposobno osebo, ki bi nas na tem sejmju reprezentirala. Nudimo fiksen in procentualen zaslužek. Na predmet je edinstven, epohalen in nenadkrli. Zasluge se v m. m. Zasluge za reprezentativno delo bo zelo dober. Potreba kapital din 20.000 do 25.000 v gotovini. Zanimati prosimo, da takoj pošljete ponudbe na naslov: Industrija, Zagreb, Palmotičeva br. 29 a, I. kat. 19329-1

Frizerko

dobro moč, išče za takoj ali pozneje. Javniški Ivan, Sv. Jurij pri Celju. 19312-1

Dva krmarska

pomočnika sprejem takoj, Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja na Železnici Valentin, krmarstvo, Maribor. 19397-1

Polir

za nizke zgradbe, samostojen se sprejme. Ponudbe na podružnico Jutra Maribor pod »Maribor«. 19401-1

Brivskega

pomočnika kuharice pomivalke, itd., nužno potrebujemo. Posredovalnica Oerinc, Aleksandrova c. 7-II. 19334-1

Pridno, zanesljivo

postrežnico za dopolnilne sprejem v Rožni dolini, Levčeva 11-I. 19514-1

Dobro zaslužek

Vam nudim ugledna domača zavarovanja. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro: »Kjerkolje«. 19577-1

Dva mizarska

pomočnika in vajenke za stavbna dela sprejme strojno mizarstvo Josip Rotar. — Moste, Predovičeva 5. 21720-1

Kuharico

za boljšo gostilno, važno gostilniške kuhinje, išče. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Nasop takoj 99«. 19557-1

Hišnik

ki se razume tudi na kurjenje centralnih peči, se sprejme za hišo kurjenca »Evropa«. Več se poizve pri Gregor & Co. 19220-1

Spretno dekle

ki zna dobro kuhati in opravljati tudi vsa ostala hišna dela, se išče za Zagreb za takoj ali od 15. avgusta t. l. Vrhovnik Hermina, Zagreb, Medveščak 62, pritrilje. 19315-1

Kuharica

ki zna samostojno kuhati in opravljati vsa hišna dela, kakor lepo prati ri, likati, poštena in pridna, stara od 25 do 35 let, z letnimi spričevali, dobi takoj stalno službo na deželi k dvema osebam. Plača din 300 mesečno. Ponudbe na Premoženik, Presika pri Ljutomeru. 19194-1

Mizarji

za pohištvo se sprejmejo. »Weka«, Maribor, Cankarjeva 2. 19166-1

Tekstilnega

inženjerja ali absolventa tekstilne šole z znanjem državne in v nemškega jezika za zunanjo službo išče. Ceni. ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Nastopi takoj«. 19309-2

Kuharico

ki zna samostojno kuhati in opravljati vsa hišna dela, kakor lepo prati ri, likati, poštena in pridna, stara od 25 do 35 let, z letnimi spričevali, dobi takoj stalno službo na deželi k dvema osebam. Plača din 300 mesečno. Ponudbe na Premoženik, Presika pri Ljutomeru. 19194-1

Mizarji

za pohištvo se sprejmejo. »Weka«, Maribor, Cankarjeva 2. 19166-1

Tekstilnega

inženjerja ali absolventa tekstilne šole z znanjem državne in v nemškega jezika za zunanjo službo išče. Ceni. ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Nastopi takoj«. 19309-2

Kuharico

ki zna samostojno kuhati in opravljati vsa hišna dela, kakor lepo prati ri, likati, poštena in pridna, stara od 25 do 35 let, z letnimi spričevali, dobi takoj stalno službo na deželi k dvema osebam. Plača din 300 mesečno. Ponudbe na Premoženik, Presika pri Ljutomeru. 19194-1

Mizarji

za pohištvo se sprejmejo. »Weka«, Maribor, Cankarjeva 2. 19166-1

Tekstilnega

inženjerja ali absolventa tekstilne šole z znanjem državne in v nemškega jezika za zunanjo službo išče. Ceni. ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Nastopi takoj«. 19309-2

Kuharico

ki zna samostojno kuhati in opravljati vsa hišna dela, kakor lepo prati ri, likati, poštena in pridna, stara od 25 do 35 let, z letnimi spričevali, dobi takoj stalno službo na deželi k dvema osebam. Plača din 300 mesečno. Ponudbe na Premoženik, Presika pri Ljutomeru. 19194-1

Mizarji

za pohištvo se sprejmejo. »Weka«, Maribor, Cankarjeva 2. 19166-1

Tekstilnega

inženjerja ali absolventa tekstilne šole z znanjem državne in v nemškega jezika za zunanjo službo išče. Ceni. ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Nastopi takoj«. 19309-2

Kuharico

ki zna samostojno kuhati in opravljati vsa hišna dela, kakor lepo prati ri, likati, poštena in pridna, stara od 25 do 35 let, z letnimi spričevali, dobi takoj stalno službo na deželi k dvema osebam. Plača din 300 mesečno. Ponudbe na Premoženik, Presika pri Ljutomeru. 19194-1

Mizarji

za pohištvo se sprejmejo. »Weka«, Maribor, Cankarjeva 2. 19166-1

Tekstilnega

inženjerja ali absolventa tekstilne šole z znanjem državne in v nemškega jezika za zunanjo službo išče. Ceni. ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Nastopi takoj«. 19309-2

3 čevlarske

pomočnike za fina in navadna dela, ter za popravilo, sprejem takoj v stalno službo. Perc, Sevnica. 19439-1

Strugarja

prvotnega išče umetnostno podjetje. Ponudbe na Horvat Milan, Šoštanj. 19427-1

Brivski pomočnik

dobro, soliden in samostojen delavec se sprejme. — Nastop lahko takoj. Kreuz Sevnica. 19429-1

Hotelskega slugo

(Lohndiener) z dobrimi spričevali sprejme takoj Hotel Strudel. 19355-1

Brivskega

pomočnika kuharice pomivalke, itd., nužno potrebujemo. Posredovalnica Oerinc, Aleksandrova c. 7-II. 19334-1

Pridno, zanesljivo

postrežnico za dopolnilne sprejem v Rožni dolini, Levčeva 11-I. 19514-1

Dobro zaslužek

Vam nudim ugledna domača zavarovanja. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro: »Kjerkolje«. 19577-1

Dva mizarska

pomočnika in vajenke za stavbna dela sprejme strojno mizarstvo Josip Rotar. — Moste, Predovičeva 5. 21720-1

Kuharico

za boljšo gostilno, važno gostilniške kuhinje, išče. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Nasop takoj 99«. 19557-1

Hišnik

ki se razume tudi na kurjenje centralnih peči, se sprejme za hišo kurjenca »Evropa«. Več se poizve pri Gregor & Co. 19220-1

Spretno dekle

ki zna dobro kuhati in opravljati tudi vsa ostala hišna dela, se išče za Zagreb za takoj ali od 15. avgusta t. l. Vrhovnik Hermina, Zagreb, Medveščak 62, pritrilje. 19315-1

Kuharica

ki zna samostojno kuhati in opravljati vsa hišna dela, kakor lepo prati ri, likati, poštena in pridna, stara od 25 do 35 let, z letnimi spričevali, dobi takoj stalno službo na deželi k dvema osebam. Plača din 300 mesečno. Ponudbe na Premoženik, Presika pri Ljutomeru. 19194-1

Mizarji

za pohištvo se sprejmejo. »Weka«, Maribor, Cankarjeva 2. 19166-1

Tekstilnega

inženjerja ali absolventa tekstilne šole z znanjem državne in v nemškega jezika za zunanjo službo išče. Ceni. ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Nastopi takoj«. 19309-2

Kuharico

ki zna samostojno kuhati in opravljati vsa hišna dela, kakor lepo prati ri, likati, poštena in pridna, stara od 25 do 35 let, z letnimi spričevali, dobi takoj stalno službo na deželi k dvema osebam. Plača din 300 mesečno. Ponudbe na Premoženik, Presika pri Ljutomeru. 19194-1

Mizarji

za pohištvo se sprejmejo. »Weka«, Maribor, Cankarjeva 2. 19166-1

Tekstilnega

inženjerja ali absolventa tekstilne šole z znanjem državne in v nemškega jezika za zunanjo službo išče. Ceni. ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Nastopi takoj«. 19309-2

Kuharico

ki zna samostojno kuhati in opravljati vsa hišna dela, kakor lepo prati ri, likati, poštena in pridna, stara od 25 do 35 let, z letnimi spričevali, dobi takoj stalno službo na deželi k dvema osebam. Plača din 300 mesečno. Ponudbe na Premoženik, Presika pri Ljutomeru. 19194-1

Drž. razredna loterija bo v kratkem pričela izplačevati ogromne vsote denarja igralcem na zadete srečke Kdor srečk za 5. razred še ni obnovil naj to stori čimprej, da ne izgubi pravice do dobitka

Oni, ki se želijo udeležiti glavnega žrebanja lahko srečke kupijo tudi še med žrebanjem v glavni kolekturi Vrelec sreče. Gotovo je, da se bo tudi to pot sreča nasmehnila mnogim srečnim igralcem pri Vrelec sreče.

V upanju, da boste tudi to pot zadeli velike dobitke pri Vrelec sreče se Vam priporoča

Alojziji Planinšek

pooblaščenec drž. razredne loterije

Ljubljana, Beethovnova ul. 14

telefon 35-10, v palači zavarovalnice Dunav

Popolno oskrbo

Iščem za hčerki omo-
in četrti omo. Ponudbe
z navedbo cene poslati
na Kovčič Marija, So-
dražica. 19337-23a

Prazno sobo

prilagojeno, z divanom, i-
ščem za gospodinjico. Po-
nudbe na ogl. odd. Jutra
pod »Navedbo cene«. 19369-23a

Za peto- in

drugošolca
iščem stanovanje z vso oskr-
bo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra
pod »Povezanost z družino«. 19423-23a

Opremljeno sobo

iščem za 15. avgust. Ponudbe
na ogl. odd. Jutra pod »Tovari-
ništvo«. 19456-23a

Soba za pisarno

iščem za takoj. Ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod »Sifro«. 19503-23a

Pri boljši družini

iščem dijeteljsko hrano ev-
ropske kuhinje. Ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod »Majski
družnik«. 19544-23a

Prazno sobo

veliko, iščem. Pismene
ponudbe na ogl. odd. Jutra
pod »Prazna«. 19513-23a

Sobico

maleno, svetlo in separira-
no. Iščem za takoj. Ponudbe
na ogl. odd. Jutra pod »Mirna
soba«. 19585-23a

Soba

z vso oskrbo iščem. Maj-
ski družnik. Ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod »Soba
z Center«. 19512-23a

Opremljeno sobo

z klavirjem in posebnim
vrednotim iščem za 1. septem-
bra. Ponudbe na ogl. odd. Jutra
pod »Soba s klavirjem«. 19528-23a

Soba

z tekočo vodo ali garsonje-
lo s separiranim vhodom. Iščem
za takoj ali 1. septembra. Ponudbe
na ogl. odd. Jutra pod »Soba
z Same«. 21723-23a

Stroj

Pletilci pozor!
Šivalne stroje, specialne za
šivanje pletenin in trikot-
narij, malo rabljene kupim
takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra
pod »Specialna«. 19467-29

Diesel-kompresor

mobilen, nov ali rabljen
z približno 3 do 4 m³
veržanega zraka na mi-
nuto kupi takoj gradbeno
podjetje Ing. J. De-
dek Ljubljana, Ziberto-
va 7-I, tel. 22.37. 19275-29

Stiskalnice za sadje

(prešni), malo rabljene,
poceni prodaja: ABC,
Ljubljana, Medvedova c. 8,
polj. kolodvoru. 21618-29

Kolarsko stružnico

z osm deli za vrtnje
kupim. Josp. Vrhovnik,
Prijava, p. Križevci pri
Trzinu. 19505-29

Novo ali rabljeno

stružnico
kupim. Marinko Valen-
tin, Hrastje pri Ljub-
ljani. 19593-29

Anker šivalni stroji

za gospodinjice, šivlje, kro-
je, tudi za entlanje z 2
igla. Ze malo rabljene
krojarske, čevljarske in z
dolгим čolnikom, od 300
din naprej: TRIGLAV, Res-
ljeva 16. 21770-29

Šivalni stroj

pogrešljiv in damsko kolo
prodaj 36. Jelica, nasproti
trgovine Sporn. 21653-29

Rabljeni stroji

slednji poceni napredni:
2. malo rabljena krojaška
stroja, 1. levočrtni stroj,
več strojev z okroglim
dolгим čolnikom. Ivan
JAX in sin, Tyrševa 36,
21769-29

Mizarji

Rabljen kombi-kobelj
ni stroj (Abricht - Dick-
tenhobelmachine) in več
novih prodaja iz zaloga v
Ljubljani - Dovan
Ivan, Francišanska 4,
19538-29

Več šivalnih trojev

popolnoma novih in
rabljenih znamk: Adler,
Dürkopp, Vesta, Grit-
ner, Pfaff, Singer in
drugi poceni prodaj pri
»Promet«, nasproti
Križanske cerkve. 21759-29

Glasbila

Berdo prodam
v dobrem stanju. Po-
nudbe na ogl. odd. Jutra
pod »Ugodno«. 19235-26

Harmoniko

kromatično na 48 basov,
rabljeno - dobro ohranje-
no, takoj kupim. Naslov v
vseh poslovalnicah Jutra. 19508-26

Rabljen klavir

(enokritni) v prav do-
brem stanju in temni
barvi kupim. Naslov v
vseh posl. Jutra. 19198-26

Kromatično

harmoniko
skoraj popolnoma novo,
poceni prodaja: ABC, Ljub-
ljana, Medvedova c. 8,
polj. kolodvoru. 21619-26

Specialna izdeloval- nica in popravil- nica harmonik

vseh godbenih instrumentov
velika zaloga prvotnih
harmonik, glasov in vseh
delov za harmonike, dobne
namicenije pri DRAGO
JANC, Sv. Petra cesta 42,
21675-26

Živali

Psa - španjela
tri mesece starega ugodno
prodaj. Vodnikova c. go-
stina »Pri Birtu«. 19488-27

Sove uharice

za lcv, mlade, krotke
ptice prodaja Jugoslav.
Gajeva 7, Zagreb. 19243-27

Lovska psica

ptičarka, irski seter, zelo
lepa, ubogljiva, v prvem
polju, napredaj. Korbar,
Domobranska 1. 19510-27

Psa čuvaja

prodaj. Poizve se v vseh
poslovalnicah Jutra. 21728-27

Informacije

Bitenc Jože,
bivši kurjač v Ljubljani naj-
nino javi svoj naslov od-
vetniku dr. Zajcu, Ljubljana,
Kazino. 19481-31

Citraši - citrašinje

Vsem, ki naročate »Slov-
narodne (in nabožne) pesmi
za citre in petje, katerih
imam veliko v zalogi na-
znanam, da sem se preselil
na Rimsko cesto. Na tabli-
ci je napisano: Cesta 29.
oktobra. Ker pa druge dni ne
samo 29. okt., dam pred-
nost prvotnemu imenu. Pri-
poročam se! Iv. Kiferle,
Ljubljana, Rimska c. 5. 19388-31

Razpisujem

nagrado 2000 din
onemu, ki mi pomaga
najti vilonica zlatnine
v mojem stanovanju. —
Dr. Trtnik Albert, Ljub-
ljana. 21758-31

Dražbe

Dražba jamskega
lesa
Začasna državna upra-
va razpisuje gozdov
Ljubljani, Cesta 29. ok-
tobra št. 24-I. prodaja na
javni pismeni dražbi, ki se
vrši 20. avgusta 1940
v Kočevju 511 p.m. izde-
lanega jamskega lesa v
gozdu šumske uprave v
Kočevju. Pojasnila, po-
goji in tiskovine so na
razpisolgo pri gornji
upravi in pri šumski
upravi razpisalnih goz-
dov v Kočevju. 19236-32

Pridelki

Kislo zelje
repa, novo po najnižji ceni
vsako množico dobavlja -
Homan, Sv. Petra c. 81,
telefon 35-39. 21776-33

Sadje

Beseda 1 Din, davek 3
Din, za sifro ali dajanje
naslova 5 Din. Najmanjši
znesek 17 Din. 19571-25

Letovišče

Pension
Milan Poljanšek
Selo Ziri, oddaljen od
ceste, tik gozda ob reki
Sori, kopanje, čolni,
krasni izprehodi, hrana
prvotna. Kompletni
pension dir. 42. 19291-38

Dopisi

Razočaran
v zakonu iščem sorodno
dušo. Ponudbe na podru-
žnico Jutra na Jesenice
pod »Preprosta«. 19190-24

Avto 58

Prosimo pridi gotovo. R.
19477-24

Gospod

v stajni službi želi za-
raditi osamljenosti zna-
nja z gospodinjico ali
vodo od 30 do 45 let.
Dopise na ogl. odd. Jutra
pod »Začnajte«. 19292-24

Akademik

išče za avto in druge izlete
veselo mlado gospodinjico.
Dopise z sliko na ogl. odd.
Jutra pod »Skupno veselje«. 19394-24

Državni upokojenec

neodvisen, vdovec, želi
znajanja z inteligentno, dobro
sitirano ali upokojeno, po-
polnoma neodvisno, do 40
let staro simpatično damo
radi skupnega gospodinj-
stva. Dopise na ogl. odd.
Jutra pod »Nemščina«. 19533-24

Tovariš

simpatično, nematerialistko,
za dopust na morju ali v
planinah, ločen račun, želi
enak inteligent. Dopise na
ogl. odd. Jutra pod »Lepo
je bilo«. 19506-24

Ranjeno

prevarano srce, iščem zdrav-
nilno roko. Ponudbe s sli-
ko na ogl. odd. Jutra pod
»Učeha«. 21633-24

Zenitve

Inteligentna,
temperamentna, prijetna go-
spodinja 30 letna vdova
čarana v zakonu in po kriv-
di moza materialno uničena
želi spoznati dobro situir-
nega gospoda srednjih let,
ki bi ji srčno in materialno
stal ob strani. Ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod »Lepo
je bilo«. 19498-25

Samostojna obrtnica

želi resnega znanja radi že-
nitve z boljšim drž. uslužben-
cem nad 40 let ali samo-
stojnim obrtnikom. Ponudbe
na ogl. odd. Jutra pod
»Resna in točna«. 19487-25

Radi pomanjkanja

znanja
išče tem potom samo-
stojno 30 letna vdova
sebi primernega moža
od 50 do 60 let starega.
Dopisi na podru. Jutra v
Celju pod »Začnajte«. »Mir-
no življenje«. 19295-25

42 letna gospa

vzorna, solidna, 40 ti-
soč din, poroči tako-
podjetnega, resnega go-
spoda, ugodnega polo-
žaja. Ponudbe je poslati
na ogl. odd. Jutra pod
»Simpatija in blag zna-
čaj«. 19331-25

Namesčenec

v dobri stalni službi, lo-
čen brez lastne krivde, želi
spoznati stanu primerno go-
spodinjico ali vodo od 34
let. Ponudbe na podru-
žnico Jutra Maribor pod sifro
»Značaj 38«. 19403-25

Dva mesarska

pomočnika
želi spoznat in poro-
čiti dve mladi gospodinj-
ci, stari do 26 let s pre-
moženjem 50.000 din
Ponudbe na ogl. odd. Jutra
pod »Lepo doma«. 19571-25

Vdovec

osamljen, z nekaj imo-
vine, želi spoznati go-
spodinjico z lastnim dohod-
kom za skupno gospo-
dinjstvo ali možitev Po-
nude na ogl. odd. Jutra
pod »Slovane«. 19562-25

Ločenec

srednjih let, iščem starejšo
družico, ki poseduje trgo-
vino ali gostilno Slika za-
čelna, Diskrecija zjamče-
na. Ponudbe na ogl. odd. Jutra
pod sifro »Avgust
1940.« 21634-25

Katera

si želi dobrega moža, naj se
javi s sliko pod »Za brata«
na ogl. odd. Jutra. 21635-25

Učiteljica

29 letna, značajna, želi
poročiti značajnega go-
spoda. — Ponudbe pod
»Srečna bodočnost« na
ogl. odd. Jutra. 21715-25

Obrtnik

s posvetom vrednim din
160.000, poroči gospodinj-
co ali vdovo z nekaj do-
hodka. — Ponudbe na
podružnico Jutra v Mariboru
pod sifro »Lep dom 34«. 21732-25

Gostilničar

in mesar se želi poročiti z
gospodinjico dobro gospo-
dinjo z doh. 80.000 din. —
Samo resne ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod sifro:
»22 letne«. 19417-25

NSERIRAJ

V »JUTRU«

M.A.N.

MASCHINENFABRIK AUGSBURG-NURNBERG-A.G.

DIESEL MOTORJI

stabilni in broski

PLINSKI MOTORJI

SAUGGAS — na sesalni plin

Zahtevajte ponudbe od zastopnika!

M.A.G.

ZAGREB Varšavska ul. 11

ALCOSO

odlična

britvica za britje

Vas bo zadovoljila

0.10 %

0.08 %

0.06 %

533 BEST QUALITY

Made of finest Swedish Steel

ALCOSA

ALCOSA

ALCOSA

ALCOSA

ALCOSA

ALCOSA

ALCOSA

ALCOSA

ALCOSA

ALCOSA

ALCOSA

ALCOSA

ALCOSA

ALCOSA

ALCOSA

ALCOSA

ALCOSA

ALCOSA

ALCOSA

ALCOSA

ALCOSA

ALCOSA

ALCOSA

ALCOSA

ALCOSA

ALCOSA

ALCOSA

ALCOSA

Življenjskega

tovariša
drž. uradnika (upokojenca)
ali gospoda v boljšem po-
ložaju 48-58 let, iščem
boljšo dama s stalnim do-
hodkom. Tajnost zjamče-
na. Resne dopise na ogl.
odd. Jutra pod »Srečna kul-
tura«. 21673-25

Sivilja

in hčrna posestnica poroči
dobro stalno službo, želi
preteklosti se želi takoj po-
ročiti z neoporečno go-
spodinjico prikopne zunanj-
sti, staro do 24 let z pri-
merno gotovino. Ponudbe
na ogl. odd. Jutra pod sifro
»Resnost«. 19434-25

31 letna gospodinja

želi poročiti resnega, zna-
čajnega inteligenta. Ponudbe
na ogl. odd. Jutra pod
»Srečna«. 19445-25

Mladenec

vojašine prost, posestnik z
dobro stalno službo, želi
preteklosti se želi takoj po-
ročiti z neoporečno go-
spodinjico prikopne zunanj-
sti, staro do 24 let z pri-
merno gotovino. Ponudbe
na ogl. odd. Jutra pod sifro
»Resnost«. 19434-25

Gostilničar

in mesar se želi poročiti z
gospodinjico dobro gospo-
dinjo z doh. 80.000 din. —
Samo resne ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod sifro:
»22 letne«. 19417-25

NSERIRAJ

V »JUTRU«

OKAMA MAZILLO

iz zdravilnih želišč ču-
dovit uspeh pri ranah,
opeklinah, ožuljenjih,
volku, turin in vnetjih
itd. za nego dojenčkov,
pri kožnem vnetju, izpu-
ščajih in hkratnih na tem-
nato uspeh za razpoke pri-
sne bradavice. Dobi se
v vseh lekarnah in dro-
gerijah.

ZAHTEVAJTE

BRESPLAČNI
PODUČNI
CENIK

NAJPODPOLNEJŠE
STROČNE TVRTE

SCHEIDER

SE DVORSKI
BORAVITELJ

ZAGREB

NIKOLICEVA 10

OKAMA MAZILLO

OKAMA MAZILLO

OKAMA MAZILLO

OKAMA MAZILLO

OKAMA MAZILLO

OKAMA MAZILLO

OKAMA MAZILLO

OKAMA MAZILLO

OKAMA MAZILLO

OKAMA MAZILLO

OKAMA MAZILLO

OKAMA MAZILLO

OKAMA MAZILLO

OKAMA MAZILLO

OKAMA MAZILLO

V trenutku razstavljen!

Edinstvena konstrukcija stroja Mercedes-Express omogočuje da se stroj, brez orodja, razstavi z par obrati na tri glavne dele. Ne samo da je na ta način omogočeno lažje in cenejše čiščenje stroja, temveč tipni koš, voziček in valjar se lahko zamenjajo z drugimi. Ta vsestranska konstrukcija z odličnim svojstvom pisarja, je razširila sloves pisalnih strojev Mercedes po celem svetu.

Prosimo pošljite nam dolnji odrezek.

MERCEDES
Pisarniški stroji

J. Glad-Mercedes

Zagreb, Nikoličeva 14 / Pošt. predal 49

Želim spoznati brez stroškov in ne da bi bil primoran za nakup, Mercedes pisarniški stroj — Mercedes mali stroj. — Pošljite mi ponudbo — Predvedite mi enkrat stroj — Pošljite mi prospekt.

{Neželjeno črtati!}

Ime: _____
Naslov: _____

OBVESTILO!

Za slučaj smrti Vam najsolidnejše postreže z vso mrtvaško opremo t. j. krste v vseh oblikah in dimenzijah, oder z električnimi svečniki, prenose in prevoze z odprtim in steklenim vozom. — To Vam more nuditi edine:

pogrebni zavod KREGAR JAKOB
ŠT. VID — VIŽMARJE št. 2, nad LJUBLJANO
Postrežba solidna! Cene zmerne!

PERJE

Koščice, purje, gosje, račje, navadno, s strojem čiščeno in čobano.

Vzorce se pošilja brezplačno in franco.

Dobavlja se v vsaki množini

E. Vajda, Čakovec

Telefon šte. 59, 60, 3, 4

CENE PERJA ZELO ZNIZANE, ZAHTEVAJTE CENIK IN VZORCE, KI JIH DOBITE BREZPLACNO!

EXAKTA

Mногоstranska zrcalno efektivna kamera 24/36 mm, 4x6,5 cm ali 6x6 cm.

Zaklop na zapor od 1/1000 do 12 sekund. Izmenljivi objektiv. Samosprožilec. — Daljinski in širokokotni objektiv. — Priključek posnetke z bliščico. — Prospekt zastoj po zastopniku za Jugoslavijo:

Barta i Drug,
NOVI SAD,
Kralja Petra I. ul. 30.

ZAHVALA

Vsem, ki so izrazili sožalje, darovali cvetje, godbi smarje-Sevnica in vsem, ki so spremili našo ljubljeno mamo

Jožefo Lipovšek

k večnemu počitku, iskrena hvala.

SEVNICA, 2. avgusta 1940.

Žalujoča rodbina LIPOVŠKOVA

JESENSKI

DUNAJSKI VELESEJEM 1940

OD 1. DO 8. SEPTEMBRA

Navzile vojni je Dunajski velesejem pomembno povečan — prostorno z novimi zgradbami, vsebinsko pa s pridobitvijo novih skupin razstavljalcev. Posebno bo zastopana nemška industrija avtomobilov.

Mednarodni značaj daje Dunajskemu velesejmu posebno močno sodelovanje inozemstva, posebno pa vseh držav jugovzhodne Evrope, Jugoslavije, Madžarske, Rumunije, nadalje Slovaške itd.

VIZUM ZA POTOVANJE

Obiskovalcem Dunajskega velesejma bo izdan brezplačen vstopni vizum. Potrebno je, da zastopnik Dunajskega velesejma — ki je pristojen za kraj, kjer interesent stalno živi — predlaga, da se lahko izda vizum. Prijave se sprejemajo do 10. avgusta 1940. Poznejše prijave se bodo sprejemale v mejah možnosti in bodo tudi vezane s posebnimi stroški.

UGODNOSTI ZA POTOVANJE

Obiskovalci Dunajskega velesejma dobijo posebno sejmsko legitimacijo, glasečo se na njihovo ime, in popust za potovanje, in sicer: na nemških državnih železnicah 60%, na jugoslovanskih državnih železnicah pa 50% pri povratku od normalne tarife.

NATANČNEJŠA OBVESTILA

dajejo: Častni zastopnik Dunajskega velesejma za dravsko banovino in banovino Hrvatsko: direktor Josip Kulhanek, Zagreb, Ilica 9, tel. 24-307, ter generalni zastopnik za kraljevino Jugoslavijo: H. Pfannenstill, Beograd, Bosanska 29, tel. 30-881.

Dotrpet je naš blagi soprog, oče, brat in svak, gospod

FRANCI LAPAINE

ravnatelj matematičnega oddelka Suzorja v pokoju

Nepozabnega spremimo k večnemu počitku na Mirogoju v ponedeljek 5. avgusta.

Zagreb, 2. avgusta 1940.

BOŽENA roj. KUŠAR, soproga; FRANCI, sin; MICI, PAVEL, SREČKO, sestra in brata ter ostalo sorodstvo.

SUŠAK

izhodna točka za vse kraje na hrvatskem Jadranu. Ugodno bivališče v vsakem letnem času. Moderni hoteli in kopališča. Informacije: GRADSKI TURISTIČKI URED — SUŠAK

TRGOVSKI SAMOPOMOČI V MARIBORU

izrekam toplo zahvalo za točno in izdatno izplačilo posmrtnine po mojem umrlem soprogu Löschniggu Ivanu. — Ob tej priliki si dovoljujem predvsem trgovcem pripočeti pristop k tej kulantni, humanitarni in karitativni instituciji.

ROGAŠKA SLATINA, dne 31. VII. 1940.

LÖSCHNIGG PRISKA, vdova po trgovcu

Grad Slivnica

(Slivnica pri Mariboru)

SLOVENIJA

sprejema od 15. IX. 1940. do 1. VI. 1941. mlada dekleta iz dobrih rodbin (14—19 let) zaradi učenja tujih jezikov (francoskega, angleškega, nemškega) in gospodinjstva (kuhanja, šivanja). — Prvovrstna oskrba, sport, dobra vzgoja. — Zahtevajte prospekte! — Javiti se do 1. avgusta.

Kdor hoče biti poceni in moderno oblečen, naj si ogleda novo otvorenjo modno trgovino

„Pri Lojzetu“ v Ljubljani, Kartovška c. 30 — Telefon 3472
Za obisk se najtopleje priporoča: **Lojze Simončič**

MICHEL ZÉVACO:

Don Juan

ROMAN.

»Kaj?« je zarohnel. »Kaj hočete reči? Ako je čas, govorite! Mar je zdaj na meni vrsta, da potrpim? ...«

Ujetnik je molčal in gledal kakor prej.

Loraydan se je prestopil, zamolklo zaklel in rekel:

»Gospod de Ponthus, ne mislite, da sem stopil v to celico z namenom, psovati vašo nesrečo. Kar koli ste zakrivali stvar zapreženega mučilca je, da vam izsili priznanje. Kako se bo vse to končalo za vas? To je zadeva, ki se tiče vas in krvnika. Jaz sem tu zgolj plemič, ki je prišel, da izpolni vlijudnostno dolžnost. Kaj mi imate povedati?«

Jetnik je z glasom neomajne gotovosti prestregel Loraydanovo besedo:

»Cas je!«

»Kakšen čas?« je zatulil Loraydan. »Kaj pomeni to? Za kaj je čas? ...«

Jetnik je molčal.

Grof de Loraydan se je pomiril, skomignil z rameni in nadaljeval:

»Sovražite me, gospod de Ponthus. Jaz vas ne sovražim. Vsaj zdaj vas ne sovražim več. Hočem, da umrete v miru. Mislim sem, da utegneta imeti kako poslednjo voljo, preden stopite na krvavi oder. Nemara želite plemeniti hčeri namestnika de

175 Ulloa kaj sporočiti. Vaš sel bom, gospod, vse mi lahko zaupate.«

Loraydan bi bil skoraj zastokal od radosti: nagel trzaj je izpreletel jetnika blede obraz.

Toda Ponthus je molčal.

Negibno, s priklenjenimi zapestji, je slonel ob zidu kakor kip. Samo njegove oči so živele in srepo strmele v zlovestnega obiskovalca. Loraydan je zdaj prestopil ali podržal svetilko tako, da vsaj za trenutek ni videl jetnika. Oči so šle za njim, zmerom za njim. Se v črni temi jih je videl.

Dolgo časa je ostal Loraydan v celici. Tudi on je molčal. Njegova žepa po maščevanju se je polagoma anašala. Zdal je bila utolažena. Se nikoli v življenju ni bil tako srečen. Od sreče ga je obhajalo čudno čustvo, ki sicer ni bilo podobno usmiljenju, zakaj usmiljenje bi mu bilo pregnalo radost, pač pa nekakšni odurni hvaležnosti do jetnika. Rad bi se ga bil dotaknil in se prijateljski prepračil, ali so njegove verige čvrste. Nato se je v grofovi duši počasi nekaj obrnilo. Dejal ji je, da je danes srečen dan, ne samo zato, ker je njegov sovražnik uničen, marveč tudi zaradi Brisardove novice.

Nasmehnil se je in nevedoma na glas ponovil:

»Pojdimo, čas je! ...«

»Cas je!« je ponovil jetnik.

Loraydan je poskočil. Psovka mu je planila na ustnice. Kaj je hotel ta lopov povedati? Kakšen čas? Nejasno se mu je zazdelo, da mora biti Ponthus blazen. Dejal si je tudi, da hoče nemara reči: »Cas pravice je napočil! Cas kazni!« Grozne misli so ga napadle, zbal se je... zbal, uklenjenega

Ponthusa... A že se je suho zasmejal in odšel, rekoč:

»To bomo še videli!«

Celico so zaklenili. Loraydan se je počasi vrnil na površje zemlje. Ko je stopal skozi mučilnico, se je ozrl na natezalnik in ponovil: »To bomo še videli!« Nato je zapustil Temple in odhitel v svoj dvorec.

Brisard ga je zagledal ter pristopil k njemu; prvič v življenju se ga je drznil ogovoriti, ne da bi bil vprašan; široko se režeč, je že naprej iztegnil roko, kakor bi pričakoval, da se mu znova vsujejo vanjo zlatniki, in dobrodušno vprašal:

»Vaša svetlost menda ni pozabila, da je čas? ...«

»Stremenice!« je zatulil Loraydan. »Stremenice! Pri tej priči, grdoba nesramna! ...«

Prepadeni Brisard je planil po nove stremenice, ne da bi razumel, za kaj gre, in vdano dejal sam pri sebi:

»Danes ali jutri... enkrat jih je treba preizkusiti! ...«

XXIX

KAM GREŠ, DON JUAN?

Šele dne 8. februarja je Jakomin Corentin prinesel donu Juanu glas o boju v Sekirni ulici in o tem, da so v hiši gospoda de Guitalsena, poveljnika v Templu, prijeli gospoda Ponthuškega z Bel-Argentom vred.

Pariz je govoril o teh dogodkih že teden dni. Ves ta teden dni je bil don Juan posvetil zapeljevanju ene tistih častitih gosp, ki nam o njih pripoveduje

Brantome. Ker stvar ne spada v okvir naše povesti, jo preskočimo.

Corentin je zabelil svoje poročilo z mnogimi modrimi utrinki.

»In tako, gospod«, je končal, »se sleparji nazadnje zmerom ujamejo v past, ki jim jo nastavlja božja pravičnost. Ali veste, gospod, kaj stori lisica, kadar se ujame? Če jo drži past za šapo, si v svoji togoti in hudobiji odgrizne ta ud, samo da uide. Ljudje pa na srečo niso tako prekanjeni.«

»To ni prekanjenost, Jakomin, to je pogum,« je rekel don Juan. Tolikanj razpita lisica je zaradi svojega bistroumja, svoje srčnosti in svojega svobodoljubja eno tistih bitij v naravi, ki so najbolj vredna občudovanja. A koga prav za prav imenuješ sleparja? Gospod Ponthuški je plemenit nasprotnik in prepovedujem ti, da bi tako govoril o tem ljubeznivem plemiču.«

»Oh, gospod, saj ne govorim o gospodu Ponthuškem, ki ga visoko spoštujem, ampak o njegovem preklicanem slugi, o prevejanem ničvrednežu Bel-Argentu.«

»V čem je Bel-Argent slepar?«

»Ne zato, ker me je po krivem razglašal za dolgina, zvodnika in mnogočenca. Priznam celó, da je po navadi še nekam resnicoljuben. Strahovito nesramno laže samo tedaj, kadar začne govoriti o mojem... a rajši nič ne rečem, Bog ga je dovolj kaznoval.«

»Hoj, butec, kakšen popravek ima Bog's to rečjo?«

»O, vem, da ste ponosni na svojo nejevero...«

»Kako naj verujem v bitje, ki ga ni?«

»Kaj veste, gospod, kaj veste?«

**Vsa naša narodna javnost je pred 3 dnevi z zadoščenjem sodelovala pri proslavi
40 letnice prve in edine domače**

VZAJEMNE ZAVAROVALNICE V LJUBLJANI

V novo desetletje stopa ta zavod v polni moči vsestransko razvijajočega se podjetja. Ponosni smo lahko, da imamo svojo zavarovalnico, ki v polni meri zadošča vsaki potrebi po modernem zavarovanju.

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani v svojem ELEMENTARNEM oddelku zavaruje proti POŽARU in STRELI, proti NEZGODAM, proti VLOMU, ZAKONITO DOLŽNOST JAMSTVA, proti RAZBITJU STEKLA, proti RAZPOKI ZVONOV itd.

V ŽIVLJENJSKEM oddelku goji vsa življenjska zavarovanja po najmodernejših načinih, tako za slučaj smrti, za slučaj smrti in doživetja, za slučaj doživetja, a terme fixe, mešana in druga zavarovanja.

V oddelku KARITAS je doslej organizirala blizu 40.000 zavarovancev z zavarovanjem posmrtnine, otroške dote in starostne preskrbe.

Vsak zavarovanec Vzajemne zavarovalnice prejema mesečnik »NASO MOČ«, ki izhaja v 115.500 izvodih in je zaradi velike naklade najuspešnejše sredstvo za oglaševanje.

**Jamstvena sredstva VZAJEMNE ZAVAROVALNICE znašajo do
110 milijonov dinarjev**

Električne štedilnike „Sigma“

hladilne naprave, motorje in vse ostale električne naprave dobavlja s skladišča

Jugosl. elektr. d. d. BROWN BOVERI
Telefon 24-42 LJUBLJANA Tyrševa cesta 12

Zaradi velikih prometnih težav, je iz Amerike prispela po devetih mesecih

večja količina »TEPALINA« edinstvenega preparata

za ČIŠČENJE IN PREPREČENJE KOTLOVCA (Kesselstein)

v vseh mogočih parnih kotlih, lokomobilah, v Dieslovih motorjih in na sesalni plin, traktorjih, valjih, mlatilnicah, avtobusih, avtomobilih in v vseh objektih ki se napajajo z apnenom, odnosno trdo vodo. »TEPALIN« je preiskujen in priporoča se od Inspekcije parnih kotlov in Državnega zavoda za povzdigo industrije, od obrtnišva in samoupravnih uradov, ker je pokazal stodstotni uspeh. Prospekte in navodila pošilja gen. zastopstvo »HOBBY A. R.«, Beograd, Uskočka 5, tel. 23-013.

BLAGO ZA POHIŠTVO

vedno najnovejši vzorci v veliki izbiri kupite pri

SEVER,
LJUBLJANA,
MARIJIN TRG

RADI VELIKE IZBIRE NIZKE CENE!

Najnovejši otroški in igračni vozički, dvokolesa, šivalni stroji, prevozniki tricikli, pnevmatike. — Ceniki franko!

TRIBUNA F. B. L. Ljubljana, Karlovska 4
MARIBOR — ALEKSANDROVA C. ŠT. 26

Brezplačno Vaša usoda

Ta veliki dobrotnik človeštva, popularno znani raziskovalec v panogi človeških ved, daje brezplačno velika in značilna prerokovanja Vaše usode, katere napovedi izživajo veliko in nesluteno senzacijo po vsem kulturnem svetu. On vam bo pomagal, in vi boste srečni zaupate se mu, da vam preprosto razkrije dejstva, ki bodo spremenila tok Vašega življenja in ki bodo pomogla da pridete do velikega dobitka in vsakega zaželenega uspeha, on bo našel in odrihal vse glavne smerice Vašega bodočega življenjskega pota. Poznavajoč današnje čase, borbo in težnjo človeštva, se je odločil, da omogoči narodu vseh slojev s pomočjo te znamenite vede, gojiti velike upe.

Vsakomur hoče napovedati uspeh in srečo v bodočnosti, preteklo st. sedanosti, karjere, službi, vidi, politiki, bogatstvu, ljubezni, zakonu, loteriji, potovanju, nasledstvu, zdravju, dedščini, sodnih sporih, spekulacijah, nenadnih dobrih, vsakomur bo dal strokovne pismene nasvete, ki mu bodo koristili vse življenje ter odgovore na vsa tajna zanimljiva vprašanja, ki mu jih lahko zaupate brez vsakega obotavljanja. Tolmači naše značilne navade, odkriva tajne vaših velikih sovražnikov in prijateljev, predvideva razne nevarnosti, nesrečne slučaje in slinco.

Horoskop se pošlje vsakomur v največji diskreciji. Mnogostopne izjave hvaležnosti dospevajo dnevno iz vseh krajev sveta, kar dokazuje zredno zaupanje v točne napovedbe in so temu slavnemu predstavniku astrologije izrečena priznanja od največjih osebnosti velikih učenjakov, umetnikov, književnikov, filozofov, velikih politikov in zmagovalcev na vseh vojnih in diplomatskih poljih.

Znameniti biro »Radosavljčič« je najbolj razvit, najbolj popu saren, največji in najbolj poznan po vsem svetu ter si je pridobil veliko zaupanje v vseh slojih naroda, v vseh krajih sveta, ter prinašajo vsi listi v Evropi njegovo biografo, ker je v istini največji astrolog današnjega modernega časa v pravem pomenu besede. Zasluge in vzbudi milijone duš vsega naroda, ker je zares pomagal narodom obeh polov narodov vseh slojev ter pozna celo človečanstvo njegova dela, ki se je postavil v službo naroda, da vsakomur pomaga, da postane zmagovalec na raznih poljih in da vsakdo čuti veliko in pravo življenjsko radost, ker je astrologija i velikim malim ljudem skozi vse vekove pomagala in jih osrečevala, ker ima ta najstarejša veda v zgodovini velike zasluge in se morejo vse generacije rojene izmed leta 1857. in 1931., obrniti za horoskop na Radosavljčičev naslov, samo postopati je treba točno po navedenih navodilih.

Poslijte še Vi svoj čitljiv, točen in lastnorčno pisan naslov, označivši spol, dan, mesec in leto Vašega rojstva s 10 din v denarju ali 15 din v znamkah na račun stroškov. Ključni iz inozemstva 20 din v gotovini.

Naslov: Astrološki biro RADOSAVLJČIČ, poštni predal št. 2. So pot, Dunavska banovina, Jugoslavija.

A najpomembnejše...?

Treba je vzeti s seboj...

**AMERIŠKO
GUMASTO
SPECIALITETO** (ČITAJ O-KE!)

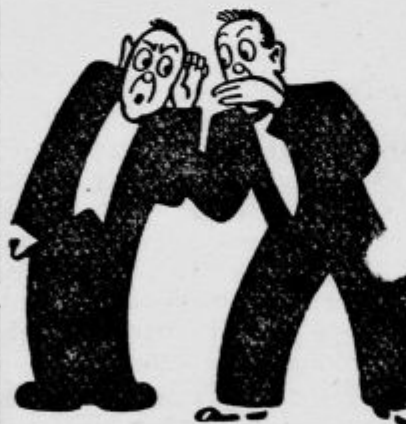

LIPSKI JESENSKI SEJEM 1940 od 25. do 29. avgusta

60% popusta na nemških železnih, znatni popusti v drugih državah.

Za nemški vizum, ki se daje brezplačno, je vložiti prijave najpozneje do 8. avgusta pri pristojnem častnem zastopniku sejmškega urada i. s.

za Ljubljano: Ing. G. TÖNNIES, Tyrševa 33, tel. 27-62;
za Maribor: JOS. BEZJAK, Gosposka ul. 25, tel. 20-97.

NAJLEPŠE ČTIVO!

Ravljen: **Zgodbe brez groze**
Klabund: **Piotr-Rasputin**
Ravljen: **Črna vojna**
Thompson: **Sivko**
Majerjeva: **Rudarska balada**

Broširana knjiga: din 10.-
Vezana knjiga: din 15.-

ZALOŽBA „CESTA“ LJUBLJANA
KNAFLJEVA ULICA 5

Sodna prodaja v konkurzu

V ponedeljek, dne 5. t. m. od 13. ure naprej in naslednje dni se bo v konkurzni stvari EMILA NOVAKA prodalo na javni dražbi v Ljubljani-Glince, Tržaška cesta 83, razno specerijsko, manufakturno in galanterijsko blago. — Prodaja se vrši na drobno in se bo nadaljevala tudi naslednje dni samo POPOLDNE, vsakokrat od 13. ure naprej.

OBUTEV OBUTEV

CALZATURIFICIO
Donda

Ustanovljena 1887

TRST

Piazza Impero 5-6